

flacăra

anul XXXIII
13 (1502)
30 vineri
1984 martie

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

40 DE ANI DE REVOLUȚIE

Pictură de ZORZOLIU TRAIAN, artist amator din Olt

„Trecerea în revistă a istoricelor realizări cu care întregul nostru popor întâmpină cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională constituie un minunat prilej de a sublinia și aduce un înalt omagiu activității, contribuției și rolului de însemnătate esențială ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în elaborarea și îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, în toate marile realizări care au făcut din România o țară cu adevărat liberă, demnă și înfloritoare, o participantă activă la lupta pentru progres social, colaborare și pace în întreaga lume“.

(Din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă)

La închiderea ediției:

Tovarășul
Nicolae Ceaușescu
și tovarășa
Elena Ceaușescu
în Bulgaria

Poporul vecin
a făcut
înălților oaspeți
o caldă și
sărbătorească
primire

Ceaușescu-Jivkov,
întîlnire la
nivelul înaltelor
sentimente
de prietenie
între poporul
român și bulgar

(reportajul vizitei în numărul viitor)

„Nu trebuie să existe nici un fel de teamă de a promova, în toate domeniile, spiritul nou, revoluționar, concepțiile revoluționare de muncă, de gândire!”

Plenara C. C. al P. C. R.

Sarcină fundamentală: ridicarea continuă a nivelului activității în toate sectoarele

Recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a pus încă o dată în evidență gândirea profund științifică și clarvăzătoare a secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, remarcabilele sale însușiri de conducător, rolul său determinant în înflorirea continuă a patriei noastre, în afirmarea României pe plan internațional, excepționala sa contribuție la promovarea păcii și înțelegerii în lume. În acest sens, se remarcă și de astă dată magistrala cuvântare rostită de secretarul general al partidului la plenară, cuprinzător program de acțiune pentru toți oamenii muncii.

Subliniind că rezultatele obținute în dezvoltarea generală a patriei demonstrează cu puterea faptelor forța economiei noastre, superioritatea orinduirii socialiste, capacitatea creatoare a clasei muncitoare, a fărâimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor de a învinge orice greutăți, de a asigura mersul ferm înainte al României pe calea socialismului și comunismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că este necesară mobilizarea tuturor eforturilor pentru îmbunătățirea activității în toate sectoarele. „Să acționăm cu toată hotărârea — se spune în cuvântare — pentru ridicarea nivelului activității corespunzător sarcinilor puse de Congresul al XII-lea, în vederea asigurării îndeplinirii neabătute a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism”. În acest scop, se impune îndeplinirea exemplară a unor sarcini de prim ordin cum sunt: realizarea programului energetic și de materii prime; îndeplinirea în întregime a prevederilor planului, a producției fizice, la toți indicatorii; reducerea consumurilor energetice, de combustibil, de carburanți, a consumurilor materiale în general, în conformitate cu prevederile planului, cu normele de consum stabilite; sporirea gradului de recuperare și de refolosire a materialelor și subsansambloanelor; realizarea prevederilor planului în domeniul asigurării bazei tehnico-materiale; creșterea mai puternică a productivității muncii, pe baza organizării mai bune a întregii activități, a mecanizării și automatizării producției.

Secretarul general al partidului a acordat o atenție deosebită ridicării continue a calității și nivelului tehnic al producției, sarcină ce decurge din obiectivul stabilit de Congresul al XII-lea privind realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate sectoarele. În cuvântare se arată că trebuie să acționăm mai ferm în direcția concentrării și specializării producției, pentru a asigura condițiile necesare unui control corespunzător și unei execuții ireproșabile a produselor și că, în acest sens, sunt necesare măsuri pentru organizarea mai bună a controlului calității produselor. „Nu mai trebuie să se admită — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca nici un subsansamblu, nici o piesă să intre pe linia de montaj dacă nu a fost verificată în prealabil și dacă nu are pe ea aprobarea sau bonul de a trece la montaj. De asemenea, fiecare

produs finit trebuie să fie controlat bucată cu bucată. Să punem capăt practicii, care s-a dovedit cu totul necorespunzătoare, a controlului prin sondaje, care, de fapt, deschide calea livrării — atât în țară, cât și în străinătate — a unor produse care nu corespund cerințelor de calitate sau exigențelor celor care le-au comandat”.

Legat de îndeplinirea sarcinilor de plan și a programelor pe acest an și pe întregul cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, de asemenea, importanța excepțională a unor factori cum sunt: realizarea în bune condiții a producției pentru export, a exportului; creșterea rolului științei în soluționarea problemelor dezvoltării economice și sociale, perfecționarea învățământului; aplicarea cu mai multă fermitate a noului mecanism economic și a noului sistem de retribuție, aplicarea cu fermitate a hotărârii privind mărirea retribuției tuturor oamenilor muncii; perfecționarea conducerii și planificării în toate domeniile; ridicarea rolului conducător al organizațiilor de partid, al partidului în genere. Secretarul general al partidului a adresat tuturor celor ce muncesc, întregului popor român chemarea de a face totul pentru ridicarea continuă a gradului de civilizație a națiunii noastre socialiste, să întărească necontenit forța economică, materială și spirituală a patriei și, pe această bază, să asigure tuturor cetățenilor țării condiții tot mai bune de muncă și viață, ridicarea bunăstării lor materiale și spirituale, participarea țării la diviziunea internațională a muncii, întărirea continuă a independenței și suveranității României.

O mare atenție a fost acordată în cuvântare eforturilor partidului și statului nostru pentru dezvoltarea colaborării internaționale, pentru participarea activă a României la soluționarea marilor probleme internaționale pe calea tratativilor, pentru apărarea păcii mondiale. În Hotărârea adoptată în legătură cu problemele înscrise pe ordinea de zi, se arată că plenara a dat o deosebită apreciere politicii externe active de colaborare, destindere și pace pe care o promovează România, subliniindu-se că activitatea internațională a partidului și statului nostru s-a desfășurat în conformitate cu obiectivele trasate de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, cu orientările și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, inspiratorul și promotorul strălucit al politicii externe românești, personalitate proeminentă a vieții internaționale contemporane, care se bucură de o înaltă prețuire și un larg prestigiu în rândul tuturor popoarelor lumii. Hotărârea subliniază că în realizarea politicii externe a partidului și statului o importanță deosebită au avut-o întâlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu șefi de state și guverne, contactele și schimburile de păreri cu conducători de partide și ai mișcării de eliberare națională, primirea unor personalități ale vieții politice, economice și social-culturale din diferite țări. Cu aceste prilejuri au fost semnate o serie de importante documente —

tratate de prietenie și colaborare, declarații și comunicate comune, acorduri și programe de colaborare în diverse domenii, care au extins cadrul politic și juridic al dezvoltării relațiilor bilaterale și conlucrării cu alte state. Plenara a apreciat activitatea susținută, multilaterală depusă de România socialistă, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru oprirea curții periculoase al inarmărilor în Europa și în întreaga lume, edificarea unui climat de încredere și securitate pe continent, pentru dezvoltarea colaborării multilaterale în Balcani, pentru prevenirea și încetarea conflictelor militare, eliminarea stărilor de tensiune și soluționarea oricăror probleme litigioase pe cale politică, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Plenara C.C. al P.C.R. a adoptat, de asemenea, Hotărârea privind cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și anti-imperialistă, care prevede ca marea sărbătoare națională a poporului român să fie marcată, în întreaga țară, prin desfășurarea unor ample acțiuni politice și organizatorice, în scopul realizării în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economico-socială pe 1984 și pe întregul cincinal, a prevederilor Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism. Totodată, marea sărbătoare va fi marcată prin intensificarea muncii ideologice și cultural-educative de masă, care să pună puternic în lumină însemnătatea revoluției de la 23 August, profundele transformări revoluționare petrecute în viața societății în cei 40 de ani care au trecut de la eliberarea patriei, perspectivele luminoase de progres și bunăstare pe care istorica victorie din august le-a deschis înfrângerii noastre națiuni.

Cei prezenți la plenară au dat o înaltă apreciere contribuției esențiale a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la fundamentarea și transpunerea în viață a programului de dezvoltare economico-socială a țării, la sporirea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului, la mobilizarea și stimularea tuturor energiilor creatoare ale națiunii, în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, la creșterea rolului și prestigiului României în lume. Insfleții de îndemnurile, indicațiile și orientările date de secretarul general al partidului, participanții la plenară au exprimat voința unanimă a comunistilor, a tuturor oamenilor muncii de a acționa cu fermitate, cu dăruire și spirit revoluționar pentru îndeplinirea exemplară a planului pe acest an, a tuturor obiectivelor actualului cincinal, pentru transpunerea neabătută în viață a hotărârilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

O nouă calitate a muncii, o nouă calitate a vieții

DEMOCRAȚIA
MUNCITOREASCĂ
REVOLUȚIONARĂ

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Documente de excepțională importanță pentru dezvoltarea economică a României socialiste

În prima parte a lucrărilor actualei sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, înaltul for legislativ al țării a dezbătut și aprobat, prin hotărâri corespunzătoare, programe de largă perspectivă pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii, pentru îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor — programe de mare însemnătate pentru progresul economico-social necontenit al patriei.

Elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și până în 1990 are ca scop esențial realizarea obiectivului strategic, stabilit de Conferința Națională a partidului, privind atingerea în perspectivă a nivelurilor de productivitate existente în țările dezvoltate, asigurând astfel înaintarea fermă a țării noastre pe calea făuririi unei economii moderne, de înaltă eficiență. Pornind de la sarcinile și orientările date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, obiectivele Programului, adoptat de plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983, au fost puternic fundamentate cu măsuri tehnice, economice și organizatorice. Acestea au la bază aplicarea cu consecvență în producție a rezultatelor cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, a celor mai noi metode de organizare și conducere. Totodată, se are în vedere introducerea și extinderea pe scară largă a mecanizării și automatizării, folosirea cât mai deplină a capacităților de producție și a forței de muncă, perfecționarea continuă a pregătirii profesionale a tuturor celor care își desfășoară activitatea nemijlocită în ramurile producției materiale. După cum este cunoscut, Programul de creștere mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii cuprinde sarcini care au menirea să asigure realizarea în economia noastră a unor productivități similare cu cele din țările cu tradiție industrială îndelungată. Astfel, în anul 1985 în industria republicană urmează să se realizeze o creștere a productivității muncii de circa 41 la sută față de 1980. Prin generalizarea cu fermitate a măsurilor de introducere mai rapidă a progresului tehnic și de organizare superioară a producției și a muncii, în anul 1987 productivitatea muncii trebuie să fie de 1,7 ori mai mare decât în 1980, iar în

1990 de 2 ori mai mare față de 1980. Programul cuprinde sarcini importante și pentru celelalte ramuri ale economiei naționale.

După cum se subliniază în Raportul prezentat de tovarășul Constantin Dăscălescu, prim-ministru al guvernului, realizarea integrală și la termenele prevăzute a Programului privind creșterea mai accentuată a productivității muncii este nemijlocit condiționată de transpunerea neabătută în viață de către toate ministerele, centralele și întreprinderile a tuturor măsurilor stabilite pentru fiecare ramură și unitate în parte. Aplicarea fermă a măsurilor prevăzute va da noi dimensiuni inițiativei și răspunderii oamenilor muncii pentru traducerea în viață a politicii partidului privind creșterea continuă a productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție, sporirea eficienței fondurilor fixe, valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei electrice, pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor din planul național unic de dezvoltare economică și socială. Acționând statornic în aceste direcții esențiale ale progresului nostru economic, oamenii muncii își vor aduce o contribuție tot mai mare la sporirea venitului național, singura sursă prin care se asigură fondurile pentru dezvoltarea generală a societății și ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor.

Un alt document de mare importanță dezbătut și aprobat de Marea Adunare Națională este Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și până în 1990. Conceptul și elaborat din inițiativa și sub direcția conducerii a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, acest Program a fost adoptat de plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983. Având la bază hotărârile Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale, care au stabilit pentru actualul cincinal obiectivul strategic de realizare a noii calități a muncii și vieții, Programul se înscrie în politica consecventă a partidului și statutul de creștere continuă a rolului și contribuției științei și tehnologiei la edificarea noii orânduiri, la accelerarea progresului multilateral al țării noastre. Prevederile acestui important document sînt strîns legate de programele stabilite de partid pentru valorificarea complexă, superioară a tuturor resurselor de materii prime, de materiale și de energie, reducerea costurilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale, care să asigure ridicarea generală a eficienței economice.

După adoptarea lui de către plenara din noiembrie, Programul a format obiectul unor largi dezbateri în adunările generale ale oamenilor muncii din întreprinderi și institute, în centrale industriale, ministere și județe, determinînd o puternică mobilizare a capacității creatoare a clasei muncitoare, a cadrelor tehnice din producție și cercetare, în vederea transpunerii ferme în viață a sarcinilor și obiectivelor stabilite de partid în domeniul ridicării nivelului calitativ al produselor, al promovării progresului tehnic în întreaga economie națională.

Prezentînd la sesiunea Marii Adunări Naționale Raportul cu privire la acest important document, tovarășa Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a arătat că în condițiile revoluției tehnice și științifice contemporane, integrarea rapidă a noilor cuceriri ale științei în producția materială constituie o cerință esențială a făuririi unei economii moderne, de înaltă productivitate — baza sigură a creșterii continue a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. De aceea, cercetării științifice îi revine misiunea de mare răspundere de a participa activ la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, la elaborarea de noi tehnologii și modernizarea celor existente, la extinderea mecanizării și automatizării, la perfecționarea tipizării și standardizării produselor, la creșterea mai accentuată a productivității muncii și a eficienței în toate sectoarele economiei naționale. În acest context, Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor are ca obiectiv central ridicarea substanțială a nivelului tehnic și calitativ al întregii producții, prin intensificarea lucrărilor de re proiectare și modernizare, prin îmbunătățirea structurii sortimentale și asimilarea de noi produse cu performanțe superioare în toate domeniile, și în special în metalurgie, în construcția de mașini, în industria electrotehnică și electronică, în chimie și în industria bunurilor de consum.

Marea Adunare Națională a adoptat, după cum este cunoscut, Legea cu privire la regimul de navigație pe Canalul Dunăre — Marea Neagră, care prevede, printre altele, că acest canal, care se întinde pe distanța dintre portul fluvial Cernavodă și portul maritim Constanța-Sud, este apă națională navigabilă a Republicii Socialiste România și se află sub suveranitatea și jurisdicția exclusivă a statului român. Legea prevede, de asemenea, că această arteră va fi deschisă navigației pentru navele de transport de mărfuri și călători ale tuturor statelor. În condițiile stabilite de legislația Republicii Socialiste România și că administrarea și exploata-

rea canalului se vor face de unități de stat ale României.

Monumentală operă de artă inginerască, expresie elocventă a inteligenței și creativității românești, Canalul Dunăre — Marea Neagră se înscrie ca cea mai reprezentativă dintre marile construcții ale epocii de puternică înflorire socialistă a României — „Epoca Ceaușescu”. În Expunerea prezentată de tovarășul Gheorghe Oprea, prim viceprim-ministru al guvernului, s-a evidențiat contribuția determinantă, hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la edificarea acestei grandioase opere. Cunoscînd ca nimeni altul, se arată în expunere, talentul și hărnicia poporului român, capacitatea sa creatoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că stadiul înalt de dezvoltare la care a ajuns industria țării, întreaga noastră economie, face pe deplin posibilă realizarea acestei lucrări de mari proporții. Începînd cu proiectul general și terminînd cu cele de detaliu, soluțiile adoptate și fiecare etapă în parte a construcției s-au realizat sub directă conducere și îndrumare a secretarului general al partidului. Prin repetatele vizite de lucru efectuate pe șantier, prin interesul continuu manifestat față de evoluția lucrărilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat permanent alături de constructorii canalului, însușindu-i, ajuțîndu-i cu sfaturile și îndemnul sale în buna organizare a muncii, în învingerea tuturor greutăților care le-au stat în cale. Ca în toate marile înfăptuiri din ultimele două decenii, numele tovarășului Nicolae Ceaușescu este astfel încrustat în eternitate pe frontispiciul celei mai mari lucrări de investiție cunoscute pînă acum în România, lucrare ce va dăinui peste veacuri ca o grăitoare mărturie a hărniciei și talentului poporului român.

Canalul Dunăre — Marea Neagră prezintă pentru țara noastră o deosebită importanță economică și socială. Conceput ca o nouă arteră de navigație între Dunăre și Marea Neagră, canalul este parte integrantă dintr-un vast ansamblu cu funcționalități multiple. El are contribuții majore în buna gospodărire a apelor interne din această parte a țării, asigură extinderea irigațiilor și, în consecință, înfăptuirea programului de dezvoltare a agriculturii pe principii moderne, înlesnește alimentarea cu apă potabilă și industrială a localităților riverane. În același timp, canalul reprezintă un important obiectiv de atracție turistică, punînd și mai mult în valoare litoralul românesc și întreaga regiune pe care o străbate.

Folosirea noii artere de navigație la vehicularea mărfurilor și călătorilor are însemnate efecte economice. Canalul va putea prelua anual un volum de trafic de circa 75 milioane tone de mărfuri destinate în primul rînd combinatelor și uzinelor construite în zona Dunării. Se reduce astfel transbordul, cu cheltuielile sale aferente, a unui mare volum de materii prime și produse finite sosite din import sau destinate exportului, asigurîndu-se o legătură mai directă și mai economică pentru principalii beneficiari din interiorul țării. La aceste economii se adaugă cele realizate prin reducerea distanței de transport, cu aproape 400 de kilometri, dintre Constanța și Cernavodă.

Celelalte puncte de pe ordinea de zi ale actualei sesiuni a Marii Adunări Naționale urmează să fie examinate de comisiile permanente de specialitate și supuse dezbaterii forului suprem legislativ la reluarea lucrărilor sesiunii.

P. NICOARĂ

În mijlocul oamenilor muncii de la Întreprinderea „Mecanica“ din Timișoara

Al țării fiu

Al țării fiu, luminează din lumină
Vis curat și gând de viitor înalt,
Erou cu fruntea arsă, dar senină.
Steag al păcii peste lume, viu și alb,

Al țării fiu, izvor de apă vie,
Apriga noastră încheștare de-a fi
Cu tricolor pe piept, ca-n străbunie,
Patria prin brațu-i vrînd a izbîndi

Al țării fiu, spre vremuri viitoare
Cugetă și-n sine se încrede, brav,
Un vultur ce se-ncumetă-n spre soare
Zborul să ni-l scrie tot mai larg și grav

Al țării fiu, inimă-a poporului, fierbinte,
Noi, cu sufletul și gândul, ni l-am vrut
Cîrmaci pe-un aspru drum tot înainte,
Noi, urmîndu-l azi și pururi, neabătut

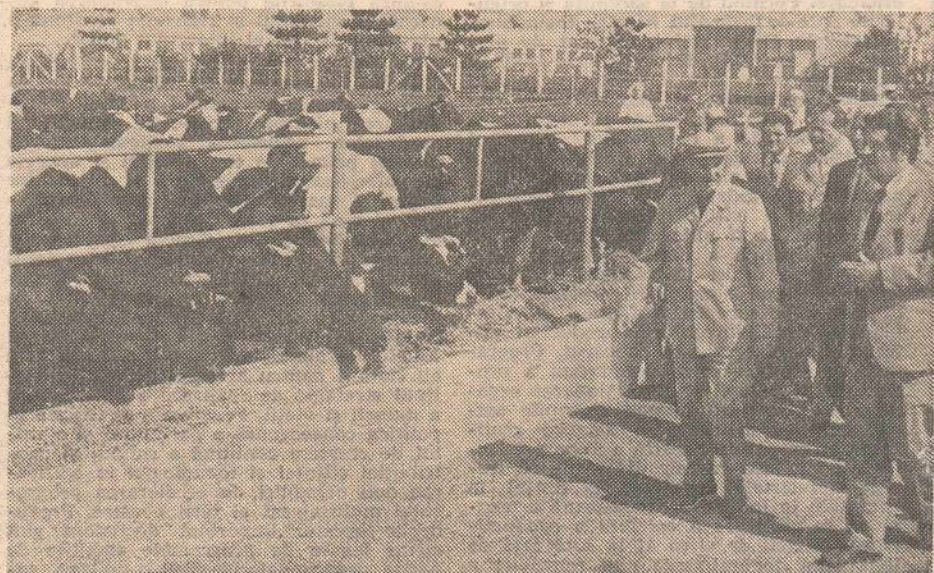
VICTOR NIȚA

La Uzina de autocamioane Brașov

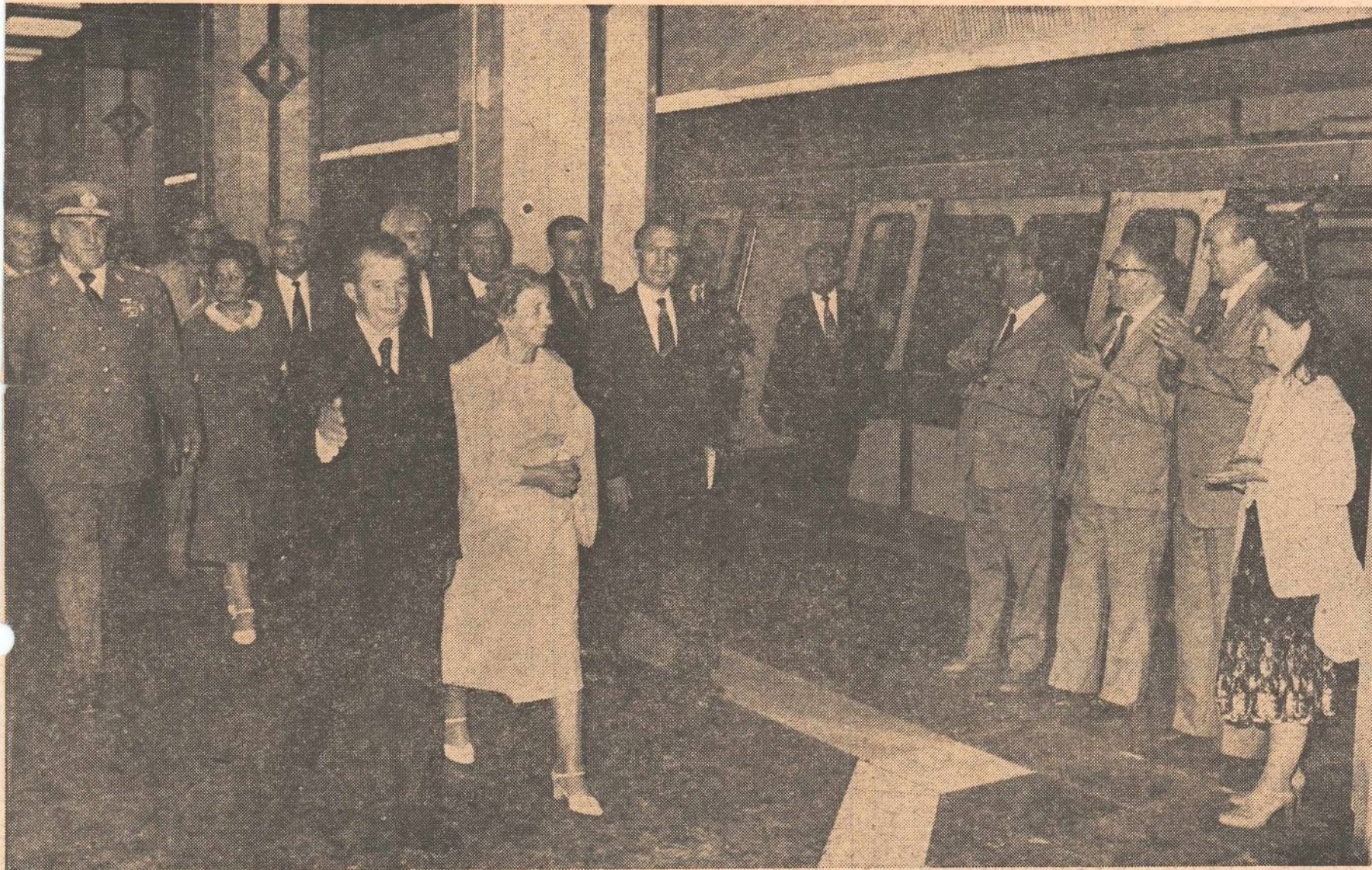
Primind omagiul studenților și al cadrelor didactice de la Facultatea de mecanică din Cluj-Napoca

Aspect din timpul vizitei la C.A.P. Gurbănești, județul Călărași

și poporul

40 DE ANI
DE REVOLUȚIE

Aspect de la inaugurarea celui de-al doilea tronson al metroului bucureștean

**O permanență în viața politică
a României: dialogul secretarului
general al partidului, președintele
republicii, cu oamenii țării**

La Uzinele „23 August” din Capitală

In mijlocul colectivului Fabricii de piine „23 August” din București

In timpul vizitei la Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru irigații și drenaje-Băneasa

**INDICAȚIILE
SECRETARULUI
GENERAL**

„Sînt necesare măsuri hotărîte pentru înfăptuirea prevederilor în legumicultură și vitipomicultură, în așa fel încît să asigurăm, în bune condiții, atît buna aprovizionare a populației, satisfacerea tuturor necesităților economiei naționale, precum și disponibilități pentru export”

• Și primăvara se numără bobocii •

Spor la treabă, gospodari!

Fotografii de PAUL AGARICI

Nădejdi de primăvară la borcan

Între Jules Verne și faptul că la Balaciu a venit primăvara nu poate fi nici o legătură, bineînțeles, în afară doar de isprava cuiva de-a ajunge căpitan la 15 ani și de întimplarea că Ion Botocică a ajuns grădinar doar la 11, acum avînd el vreo 59 și fiind ocupat în aceste zile să-și întindă solariul pe o bucată de pămînt de 10 metri lungime și 6 lățime din curtea casei. N-ar trebui să credem însă că operațiunea aceasta e mai puțin complicată, mai puțin trudnică decît s-a nimerit să fie viața lui Ion Botocică în general, eam de pe cînd s-a hotărît, la 11 ani, să lase baltă cartea și împins de sărăcia care-și făcuse cuib în prispa casei părintești a intrat să lucreze cu ziua prin grădinile de legume care se țineau lanț pe malul Ialomiței, grădini diriguite de către un așa-zis comandir și unde munca era plătită după dramuri, ceea ce în termeni mai accesibili era un fel de plată a unei munci în acord. A lucrat astfel, Ion Botocică, pînă a venit vremea să plece militar și din anii aceia a rămas, printre altele, și cu un răs-puns tocmai potrivit părerilor cum că grădinile s-au mai subțiat pe Ialomița și nu se mai țîn hotar în hotar pentru că între timp riul a fost poluat. Poluat era și pe-atunci, zice el, cînd primăvara venea mare apă țărăniș se dădea mai aproape de albia ei și stringeau păcură adusă de prin județele Prahova și Dimbovița cit să le-ajungă pe urmă a unge tot restul anului bușele roților de căruțe. Pe urmă riul se liniștea, se mai și limpezea și pe marlurile lui apăreau roțile de udat grădina. După armată a fost luat la o școală de activiști sindicali, școala aceea era pe strada Zalomit în București și dura trei luni iar el, Ion Botocică, recunoaște că a vrut să dea bir cu fugiții de acolo, simțea o diferență între el și colegii lui bacalaureați însă directorul, prinzînd de veste, l-a întrebat dacă are voință și cum el a spus că are, mai rămînea să dovedească. Un timp a lucrat la secția culturală a sindicatelor muncitorilor din agricultură, cinci ani

încheiați, apoi încă doi ca director al taberei de copii școlari din Slănic Prahova, însă tabăra și-a schimbat stăpîni și iar aceia, cum e și normal, zice Ion Botocică, au vrut să-și aducă oamenii lor, așa că el s-a întors acasă, la Balaciu, unde mănăște la I.A.S. ca primitor-distribuitor iar în sat e cunoscut ca țaran dintre cei mai harnici. Asta nu înseamnă că alții sînt leneși. La Balaciu, ne încredințăm și Ion Moise, președintele Consiliului unic agroindustrial, nimeni nu cumpără legume, fiecare familie își produce cit are nevoie și ce are nevoie. E adevărat însă și că oamenii nu prea se apleacă pe aici asupra grădinariei cu gînd de cîștig, poate și pentru că orașele sînt destul de îndepărtate, pînă la Slobozia sînt 41 de kilometri iar pînă la București încă o dată pe-atît. Legumele pe care ei le vînd, totuși, sînt acelea cu care se înscriu la contracte. Corect ar fi să spunem că ei reușesc să vîndă atunci cînd I.L.F.-ul reușește să-și trimită mașinile pentru a prelua legumele contractate. Și cum țaranii au exemple la îndemînă că necazuri au existat în anii din urmă chiar și la preluarea legumelor din grădina C.A.P.-ului, nu trebuie să ne mirăm că secretarul cu probleme de propagandă al comunei, Alecu Mocanu, ne spune că un anume Bîlticea din satul Crășani l-a spus delegatului I.L.F.-ului că, așa cum el semnează contractul, tot așa acela să facă bine și la timpul potrivit să-și facă apariția în comună ca să-i preia marfa. Dacă se dă, cum s-ar spune, un pas înapoi ca să vadă mai bine și să priceapă care e cauza acestor discuții, Ion Botocică ajunge la o concluzie care ni se pare întemeiată: cînd se umple cîmpul de roșii în grădina C.A.P.-ului, tot cam atunci vin și țaranii să predea roșiile pe care le-au contractat și e normal ca delegații I.L.F.-ului să se îndrepte în primul rînd acolo unde sînt de preluat cantități mai mari. Altfel ar sta lucrurile dacă țaranii ar scoate legume timpurii, dacă ei ar avea, așa-dar, solarii. Dar solarii, la Balaciu, nu au decît puțini, și asta nu din cauză că n-ar vrea mai mulți să aibă. Pur și simplu nu găsesc folie de polițilenă. El, ce-i drept, va avea solariu, însă cu prețul unei munci de furnică, s-ar putea spune. Nevastă-sa, Ioana, lucrează la grădina C.A.P.-ului și cînd face rost de vreo bucată de folie o păstrează ca pe un obiect de mare preț. Mai stringe și culege și Ion Botocică, la rîndul lui, de pe unde poate.

Sînt buni, zice el, și sacii de plastic în care vin îngrășămintele chimice. Bineînțeles, peticele astea sînt apoi cusute cu grija fiindcă oamenii au priceput că „folie nouă nu e nici cit să-ți faci o căciulă” și asta se întîmplă nu pentru că n-ar vrea cineva să le dea. La întreprinderea de legume și fructe din Slobozia aflăm de la directorul Aurel Gavriș că întreprinderea ar fi avut nevoie de 110 tone, că a primit repartiție pentru 95, că din acestea a primit de fapt 70 și că, din cit a primit, vîntul care s-a abătut de curînd de-a lungul Ialomiței cu 130 kilometri la oră a stricat vreo 17 tone. Cit privește planurile de contractare pe acest an, ele au în vedere stringerea a zeci de mii de tone de legume și de fructe de la cooperativele agricole și din gospodăriile țărănești, aflăm de la Dumitru Pandelescu, șeful biroului aprovizionare, desfacere și transport. Mare parte din ele s-ar cuveni să ia drumul piețelor, pentru a fi vîndute proaspete, întrucît I.L.F.-ul trebuia să contracteze cu fabrica de conserve din Fetesti, pentru acest an, 2.290 tone de conserve de legume și n-a contractat decît 800, pentru simplul motiv că în urmă cu vreo lună mai avea 1.124 tone în stoc. Dintre acestea, 28 sînt din 1981, 253 din '82 și 843 din '83, termenul de garanție fiind, în general, de 18 luni iar termenul de valabilitate de 36 de luni. Din ceea ce se află în stoc, 227 tone sînt conserve greu vandabile. Întreprinderea mai trebuia să contracteze și 1.100 tone conserve de fructe dar a contractat doar 560 pentru că mai avea în stoc 552 tone, în special compoturi cu rețetă redusă de zahăr. Pastă de tomate trebuia să contracteze 515 tone și a contractat 300, pentru că mai avea în stoc 129.

Desigur, conservarea unei părți din recolta de legume și fructe rămîne o operație necesară, cit e necesară, dar peste o anumite limită ea poate să însemne muncă și cheltuieli și nădejdi de primăvară închise în borcane prin tot felul de depozite a căror îngrijire înseamnă o cheltuielă în plus, fără nădejdea că ar aduce folos măcar cit un simbur de cîrcașă amară.

DUMITRU ELIADE

Semințe pentru fiecare

La Complexul de semințe pentru legume de pe Șoseaua Colentina încă se mai triază tot felul de semințe. Camioane și remorci încărcate pleacă mereu spre periferie sau spre gară. Sute de colete cu semințe de foarte bună calitate sînt expediate în saci spre toate colțurile țării. Centrul din București este cel mai mare din țară. Are un depozit frigorific și halele sale se întind pe o suprafață de 7 hectare. Tot ce este sămînță de legume și flori pentru București și pentru o mare parte din țară se sortează și se pregătește aici. La această oră magazinele de desfacere specializate pun la dispoziția cumpărătorilor toată gama de semințe, mai puțin usturoi și arpagig. Trebuie să recunoaștem că sînt două sortimente importante și extrem de solicitate. Inginera Marilena Oprea, șefa complexului, ne spune că pentru unitățile socialiste cantitatea de sămînță este asigurată, chiar și la usturoi și ceapă. Doar pentru gospodăriile populației situația este mai dificilă. Dificilă în sensul că nu este usturoi. Cei care produc în cantități mai mari n-au așteptat să cumpere din magazin. Își au sămînța lor. Nu își vînd un kilogram de usturoi nici cu 60-70 de lei. Cei care au nevoie de mai puțin se descurcă. Anul trecut producția de usturoi a fost slabă din cauza secetei. La fel și cea de ar-

pagig. În plus, introducerea mercurialului i-a determinat pe mulți producători individuali de arpagig să renunțe. Așa a apărut o situație delicată. Nu-i usturoi de sămînță. Inginera Ana Tudor de la același centru spune că o oarecare cantitate, nu mare, s-ar mai putea obține printr-o nouă triere a usturoiului de consum. Dar asta se va face abia la urmă. Cit privește celelalte sortimente de semințe, centrul a livrat la toate magazinele din Capitală (cele patru) și prin magazinele Centrocopului a introdus semințe la toate magazinele sătești din preajma Bucureștilor. Ba, pentru a fi la îndemîna populației, a introdus plicuri cu semințe și la magazinele Tehnometal, chiar și la Combustibilul. Mai mult, la unul din magazinele centrului, cel de pe Calea Moșilor, prin precomandă, se livrează și micul pentru ciuperci. „Solicitările populației pentru această primăvară sînt cu mult mai mari decît în alți ani. Populația vrea să cultive legume. Unii o fac ca o destindere, alții pentru că nu vor să mai depindă de piață”. (Marilena Oprea). La această oră toată lumea se învîrte pe lângă cei de la centrul de semințe. Toți sînt la mare cinste. Pentru un kilogram de usturoi oricine e dispus să se facă luntre și punte. Și cum îl primește zice s-aru-mina și o șterge. Dar cei de la centrul de semințe rămîn pe poziții și încep campania, cînd toată ziua umblă cu căciula în mînă pe la producători ca să lucreze ca lumea și să livreze semințe de calitate. Dar pînă se termină de semănat cei de la centrul de semințe sînt la mare cinste și toată lumea îl înconjoară cu mare dragoste.

CORNEL NISTORESCU

Istoria

unui mic solariu

Comuna Bucu se află pe șoseaua care leagă Bucureștii de litoral, undeva pe la mijlocul drumului, și se întinde pe 17 kilometri. Comuna e departe de orașe unde gospodarii ar putea eventual să-și ducă la piață plusul de zarzavaturi și legume care le prisosește din producția proprie. Grădinari de meserie nu sînt în comună și asta ar putea fi una din explicații. Cînd afirmăm asta, ne gîndim că din cele 1.573 de familii ale comunei doar vreo 20 au solarii, adică sînt preocupate de un grădinarit mai intensiv, de producerea de trufandale. Oamenii își cultivă pe lângă casă sau pe lotul personal doar cele necesare lor. Riul Ialomița curge cam la un kilometru și jumătate de terenurile oamenilor și udarea grădinilor se face cu apa din puțurile din curți, dar cui îi place să aibă de toate în bățatură, nu se împiedică de astfel de amănunte. Dar se împiedică de altele.

Am ajuns în comună după-amiază și am întrebat de un grădinar mai reprezentativ. Nu știm dacă l-am ales chiar pe cel mai bun, dar asta are mai puțină importanță în ceea ce vrem să exemplificăm.

Nicolae Avram, despre el va fi vorba, are 50 de ani, este lucrător P.T.T. (întreține și repară instalația telefonică din zonă de vreo 30 de ani) iar în timpul liber este țaran. Soția sa se numește Frusina și este femeie de serviciu la școală. Am vrut să vorbim și cu dînsa, dar tocmai tăia lemne la școală, de unde se vede că femeile au fost promovate în cadrul comunei și în această muncă. (Aveam să aflăm cu această ocazie că o altă Frusina este femeie de serviciu la dispensar, unde, printre altele, taie și lemne.) Din familie mai face parte Valeriu, fiu, șofer la construcții. Unde se construiește ceva și este nevoie de el, se duce. Nora este muncitoare la IJCOOP. Deocamdată în familia Avram este doar un fiu, respectiv un nepot. În bățatură mai trăiesc 4 oi, 2 purceli (cite unul pentru fiecare microfamilie) și o văcuță, pe care o mulg pe rînd cînd soacra, cînd nora, și al cărei lapte îl bea cu prioritate nepoțelul. Și pe lângă celelalte, mai este și un solariu. Iată din cele povestite de Nico-

lae Avram scurta istorie a sa.

În urmă cu 4 ani, Nicolae Avram și-a încropit un solariu mai mic. Anul următor mai mărit nițel. Are acum 50-60 metri pătrați. În 1983 Nicolae Avram a scos, pe lângă legumele și zarzavaturile care le-a consumat în casă, roșii și ardei, aproape 4.000. Le-a vîndut celor care trec cu mașinile pe șosea și care opreau la poarta lui vîzînd lărilor în curte și lădițele în porții. E drept că și marfa de cea mai bună calitate, asigură Nicolae Avram. A trecut a vrut să repete figură însă nu s-a mai putut. A proasta inspirație să cumpe răsaduri de la serele C.F.L. Slobozia și abia a scos roșii cit ajungă lui, nu să mai lăsa și fața porții cu ceva surplus. Răsadurile de vinete, 2,50 fi luate se pare de la un alt g dînar, nu s-au dovedit mai productive. Deci, dacă punem socoteală banii pe răsaduri, folia de plastic (16 kilograme înmultit cu 24 lei kilogramul oficial), costul pompei și costul de curent electric, Nicolae Avram abia și-a amorsat o parte din cheltuieli. Ai acesta, în urma unui consiliu de familie, Nicolae Avram hotărît să nu mai facă solariu. I.L.F. Slobozia a promis să a gure necesarul de folie co interesată, dar nu și-a on această promisiune. Acum, prea tîrziu. Să cumperi folia alt preț decît cel oficial, du legea cererii și a ofertei, nu rentabil. Afară de asta, lui Nicolae Avram i s-a pus în vedere să desființeze pompa, pe moșă este consumatoare de energie electrică (0,4 kW/oră). Fol ar trebui, este de părere Nicol Avram, să se găsească la o operație și s-o poți cumpăra pe o unealtă oarecare. În for asta și este. Mai avea ceva f lie peticită, dar nu-i ajuns Răsadurile trebuie să le garanteze cineva, adică cel care produce, le vînde și încasează bani pentru ele ca și cum ar de bună calitate.

Nicolae Avram nu renunță grădinarit. Renunță doar ambiția lui de a leși pe piață roșii și ardei ceva mai devrem adică atunci cînd e rentabil. Recolta lui va fi gata o dată c

a celorlalți. Nu putem spune că Nicolae Avram s-a dat bătut dar calculul economic pe care l-a făcut i-a spus că e mai cumințe să desființeze solariul.

Ar mai fi o problemă și încheiem. În 1983, gospodarii comunei au livrat la fondul de stat 87 tone legume. Prin aplicarea planului unic, anul acesta vor preda 132 tone. Plusul nu este de neglijat. Anul trecut își duceau produsele la C.A.P. și ele erau ridicate o dată cu ale cooperativei. Anul acesta, grădina C.A.P. s-a mutat din vatra satului la cîțiva kilometri, într-o zonă irigată, și pentru ca treaba să meargă bine, e necesar ca I.L.F. să-și organizeze din timp puncte de colectare în comună, care să ridice operativ legumele contractate. C.A.P. mai are telefoane, mai poate interveni la forurile de resort pentru a obliga beneficiarul să ridice marfa la timp sau cu înțiriere minimă, dar gospodarii sînt mai timizi. Aceasta este tot sugestia lui Nicolae Avram. El repară linile de telefon dar n-are telefon în casă să cheme I.L.F. de cite ori i se coace o parte din recoltă.

OPREA GEORGESCU

„Să luăm toate măsurile în vederea sporirii gradului de recuperare și de refolosire a materialelor și subsansamblelor“

INDICAȚIILE
SECRETARULUI
GENERAL

• Doi reporteri, fără o înțelegere prealabilă, descoperă în țară aceleași subiecte de reportaj •

Eficiența made in Lugoj și Recaș

S-a primit depeșă la
Lugoj: „Totul e în
regulă!“

om!“ Aceasta cu condiția ca accentul să nu cadă pe „hei rup“, ci în special pe pricepere, gândire și o bună documentare tehnică.

Să mai povestim și o altă istorie adevărată legată de acei arbori cotiți. Când foștii tractoriști Mihai Aioanei, Laurențiu Nistorescu sau motorul veteran Rudolf Klein (lucrează aci din 1948), după ce li s-a procurat o mașină de șablat din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, au recondiționat primele piese, unui specialiști „de la centru“ s-au îndoit — și poate pe drept cuvânt — că operațiunea se putea îndeplini cu precizia necesară în acest centru de reparații S.M.A., știind că o sutime de milimetru în plus sau în minus duce totul de ripă. Și așa s-a pomenit meșterul Klein cu vreo 15 ingineri de la „Tractorul“ Brașov, care l-au pus să recondiționeze, cum știe el, un bloc motor. L-au trecut toate nădușelile, le-a dat blocul și s-au dus cu el (cu blocul, nu cu Klein) ca să-l verifice la „Tractorul“ cu cele mai sofisticate dispozitive. Apoi s-a primit depeșă la Lugoj: „Totul e în regulă!“

Astfel, doar în anul trecut s-au recondiționat aci prin rectificarea 6.800 arbori cotiți pentru Timiș și județele învecinate, economisindu-se nu numai bănet (un arbore cotit nou costă 1.800 lei, cel recondiționat — 928 lei), ci s-a recuperat material prețios: arborii stricați încorporează oțeluri speciale, tratamente energo-intensive și, în absența recondiționării, s-ar trimite la topit.

Cam aceeași experiență umană s-a repetat, pe alte coordonate tehnice, la învecinatul S.M.A. Recaș. Lipsa anvelopelor pentru tractoare și combine C-12 a confruntat S.M.A.-ul cu o problemă dificilă. În această situație, întreprinderea de aparate electrice de măsură din Timișoara, I.A.E.M., le-a confecționat patru mașini experimentale pentru recondiționarea anvelopelor, înlocuind tradiționala și foarte rudimentară operație de vulcanizare. Noul procedeu, prin încălzire electrică, menține temperatura constantă la 150 grade, ceea ce este foarte important. Experimentul de la Recaș a reușit pe deplin, fiind recondiționate, doar în 1983, 800 anvelope, „egal“ 400 tractoare redote circuitului normal.

De reținut — ne spunea directorul S.M.A., inginerul Simion Costa — că „meșterii“ noștri (e vorba, în special, de inginerul Tiberiu Minus) au modificat, pe baza propriei experiențe, mașinile concepute de I.A.E.M.

Am spus aceasta nicidecum pentru a diminua meritele întreprinderii timișorene, ci pentru a reliefa fertilitatea inițiativelor locale, a ambiției sănătoase a tuturor celor care, în loc să accepte totul de-a gata, funcționează, doresc să imprime soluțiilor primite o fărîmă din personalitatea lor tehnică. Iată în ce condiții, păstrindu-se reglarea electrică elaborată la I.A.E.M., cei din Recaș au eliminat circuitul de ulei care s-a dovedit sursă de pierderi și au micșorat la jumătate puterea instalată, deci și consumul de energie. Varianta lor este azi, se pare, unica în țară.

Anul trecut — observa contabilul-șef de la S.M.A. Recaș — s-au recondiționat aci 800 anvelope. Rezultat: S.M.A.-ul s-a reechilibrat financiar, am mai câștigat în plus vreo 4.000.000 lei și, lucrul cel mai important, de pe urma tractoarelor repute în funcție grație acestei inițiative a profitat întreaga agricultură a județului.

Recondiționarea însăși, fie că e vorba de arbori cotiți, de anvelope sau de orice piesă tehnică, nu prezintă un aspect conjunctural, ci oglindește o cerință care, sub o formă sau alta și cu o intensitate mai mare sau mai mică, se pune azi pretutindeni într-o lume confruntată cu Marea Dilemă a expansiunii economice într-o lume cu resurse tot mai limitate. Din fericiție, există o resursă nelimitată în care stă și nădejdea noastră: inteligența.

Vint pentru pinzele
bine întinse

Acum, în primăvară, trebuie să ai un adevărat noroc ca să găsești pe cineva la Trustul de Mecanizare a Agriculturii din județul Timiș. Asta fiindcă în aceste momente de început al campaniei toată lumea este plecată cu diferite treburi prin toate colțurile județului. M-am aflat în Timișoara în ziua în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Palatul Marii Adunări Naționale, a înmănat județului Timiș diploma „Meritul Agricol“ clasa I pentru primul loc în întrecerea anului care a trecut...

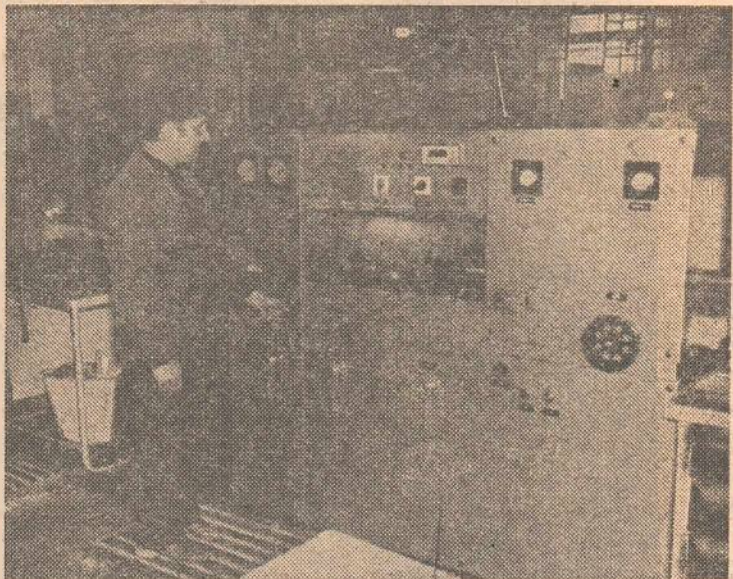
La prima oră a dimineții, înainte de a pleca pe teren, la sediul trustului mai sus amintit, l-am întâlnit pe Pavel Cenuță, contabilul-șef al respectivei unități. Când a aflat care este motivul vizitei noastre și-a scos de prin sertare tot felul de dosare și tabele și a început să ne povestească: „Știti, eu mă pricep doar la cifre. Asta-i meșeria mea. Din tot ce rezultă vă pot spune, că tot ceea ce se face la atelierele noastre din Recaș și Lugoj este o treabă

re I.A.E.M. l-a executat. Întregul proces este automatizat în ideea de a se economisi cât mai mult energia termică și electrică. În momentul de față se găsesc amplasate patru asemenea dispozitive; la Remetea Mare și patru la Găvojdia. Pe scurt procedeu tehnice, care pare destul de simplu la prima vedere, se prezintă astfel: anvelopele stau la temperatura atelierului cam 24 de ore. În acest timp li se identifică defectiunile cu dispozitive speciale (tot gândite și făcute de către specialiștii de aici). Urmează, cum este normal și firesc, o curățenie a zonei deteriorate. Apoi, tăietura este cusută cu o sfoară de relon. Se acoperă zona cu o vopsea specială și se aplică petecul de cauciuc brut primit de la Florești. Sau, o altă metodă, petecul aplicat se confecționează folosind straturi de cord de la anvelopele vechi peste care se aplică cauciuc brut. După ce s-au făcut toate aceste operații, porțiunea reparată se pune la aparatul de vulcanizare și întregul proces durează 100 de minute. Dacă ar mai fi să facem un calcul se repară 8 anvelope pe mașină și schimb. Deci la cele patru aparate, dacă toate treburile merg ca pe roate, înseamnă că numărul lor ajunge la 32. Dacă adunăm pe cele de la Remetea Nouă și cele de la Găvojdia rezultă că în 24 de ore se pot recondiționa un număr de 64 de cauciucuri. Asta, cum am mai spus, dacă treburile merg ca pe roate. Dar nu de fiecare dată cei de aici au ce să repare. De ce? Pentru simplul fapt că n-au cauciucuri. Bazele de aprovizionare pretind anvelope vechi, bune pentru reșapat, în schimbul unora noi. O parte dintre ele sînt și ele reparate de către alte unități

ca să argumentăm cele afirmate de noi, cei din Timișoara se gîndesc să generalizeze întreg procedeu. Adică, să se înceapă vulcanizarea tuturor tipurilor de anvelope. Întreprinderea I.A.E.M. Timișoara împreună cu cei de la trust s-au și gândit și au început proiectarea unor dispozitive pentru cauciucuri mici. Adică, pentru autoturisme.

La centrul de reparații motoare aparținînd de S.M.A.-ul Lugoj stăm de vorbă cu inginerul Constantin Gentoiu. Ce se întîmplă aici ne miră în totalitate! Acest centru este de fapt o mare hală industrială; nu la propriu ci la figurat. Cei aproximativ 80 de oameni care lucrează la Lugoj au dus fama unității atît în județul Timiș cît și în Caraș Severin și Hunedoara. Altfel spus specialiștii și muncitorii din respectivul centru pot recondiționa cam 60 la sută din piesele unui tractor. Vibrochene, cămăși, cilindri, cuzineți, demaroare, alternatoare... și multe altele pe care nu le mai transcriem fiindcă ne-ar necesita un mare spațiu tipografic. Dar, cu ceea ce se laudă cei de aici o constă rezolvarea problemelor arborilor cotiți. Altfel spus, de peste un an și jumătate, pe cele două mașini (de superfinisare și de echilibrat), arborii cotiți, își trăiesc o nouă viață. Cu alte cuvinte, rupturile de arbori au scăzut la peste 50 la sută. Fără să intrăm în amănunț și fără să folosim cuvinte mari — specialiștii de la S.M.A. — Lugoj au făcut adevărate minuni. Asta a fost și motivul pentru care, în anul în care a trecut, s-au ținut la fața locului câteva schimburi de experiență cu diferiți specialiști din agricultură. Au fost invitați, sau au venit din proprie inițiativă, directorii din S.M.A.-urile din țară și inginerii șefi. Și fiindcă sintem la capitolul noutăților, și fiindcă 1984 acesta trebuie să fie un an record în producțiile agricole — vom aminti și alte premere la care se gîndesc cei care muncesc la Lugoj — lucruri ce vor prinde viață, prin ajutorul dat și de alte întreprinderi, cit se poate de repede. În primul rînd este vorba de metalizarea arborilor cotiți de tractor ajunși sub ultima cotă de recondiționare. În colaborare cu institutul de sudură se încearcă repararea și finisarea arborilor cotiți rupți. Este o treabă grea și foarte delicată dar nu lipsită de sorți de izbîndă și, se înțelege, de interes. Sudarea se face, asta pentru înțelegerea specialiștilor, la presiune. Apoi, se recondiționează și se metalizează și arborii se aduc la forma inițială. O altă noutate, peste care nu putem să trecem, o reprezintă modificarea pompelor de injecție. Este vorba de o plăcuță care montată la pompele de injecție limitează consumul de combustibil. Această idee a fost imediat îmbrățișată de către Direcția Generală de Mecanizare din M.A.I.A. și s-a căutat generalizarea ei în toată țara. Astfel au fost confecționate peste 100.000 asemenea plăcuțe și date la toate centrele de reparații din țară. Acest procedeu va duce, fără nici un fel de exagerare, la o mare economie de combustibil și, se înțelege, la o prelungire a duratei de folosire. Și, lugojenii se mai gîndesc ca în curînd, datorită experienței acumulate, să mai facă și o linie de reparație și montare a motoarelor de mari dimensiuni. Este vorba de elementele care formează motoarele ce echipează combinele Gloria...

Acestea sînt lucrurile pe care le-am aflat și le-am notat într-o zi de primăvară în județul Timiș, în ziua în care activitățile din agricultură erau recunoscut de întreaga țară. Poate acestea au fost și unele din motivele pentru care Organizației de partid a județului Timiș i s-a conferit „Meritul Agricol“ clasa I, pentru locul întâi pentru rezultatele deosebite obținute în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la principalii indicatori din agricultură în anul 1983.

foarte bună. La primul atelier, cei din Lugoj, recondiționăm și rectificăm cam 60 la sută din piesele uzate dintr-un tractor. Asta-i preocuparea de bază. Mai sînt și altele pe care o să vi le spună specialiștii. La al doilea, la Recaș, se recondiționează anvelopele. La acest capitol se pot spune foarte multe lucruri. În primul rînd pe întregul județ s-a adus o economie de aproape 55 de milioane lei. Particularizînd, media unei anvelope recondiționate costă cam 250 de lei față de peste 2.500 de lei cît costă una nouă...

Inginerul Nicolae Vasile, care răspunde pe întregul trust de problemele industriale și este și secretarul comitetului de partid ne dezvăluie și din punct de vedere tehnic problema anvelopelor. Astfel, aflăm că din punct de vedere tehnic lucrurile se prezintă în două feluri. Anvelopele cu o tăietură de pînă la 17-18 centimetri sînt vulcanizate. Celelalte, care, depășesc aceste dimensiuni, sînt rectificate folosindu-se așa-numita metodă de manșonare cu șurub. Dar, aici, ar mai trebui să spunem cîteva lucruri. La solicitarea celor de la Trustul de Mecanizare din Timișoara au răspuns mai multe întreprinderi ale județului. După ce s-a făcut, către cei de aici, un proiect — acesta a fost omologat. A apărut ca invenție a întregului colectiv. Cunoscuta întreprinde-

(le trimite baza de aprovizionare pe la tot felul de întreprinderi din țară) dar, susțin specialiștii de aici, nu sînt calitative și la un preț mult mai ridicat. Și ar mai fi de spus ceva la acest capitol. Ca o culme a ironiei, fapt care nu l-am înțeles nici noi și nici decum cei care lucrează la trustul de mecanizare; bazele de aprovizionare nu primesc cauciucuri cu tăieturi mari și explozii. Le preferă pe cele care încă mai sînt în stare de funcționare. Și, ne întrebăm noi pe bună dreptate: ce fel de reșapare fac unitățile subordonate direct bazei de aprovizionare. Este, am adăuga noi un fel de birocrațism și un fel de a încurca lucrurile. Dar, pînă cînd cei în cauză și factorii de răspundere se vor decide să oprească această circulație pe uscat și fără folos a cauciucurilor, trebuie să mai spunem că noi am constatat că reșaparea este un lucru foarte bun. Altfel spus nu au apărut niciodată, dar absolut niciodată, probleme dificile. Nu s-au stricat în zonele reșapate. Dacă au apărut alte rupturi ele au fost în alte zone. Cei care mai critică, și sînt încă mulți, cauciucurile reșapate — acestea, adică cauciucurile, nu au fost reparate la unitățile din Timișoara și, probabil, după tehnologiile care nu corespund în totalitate condițiilor tehnice. Și,

ANOTIMPUL
BUNULUI
GOSPODAR

Primăvara, timp al renașterii și al muncii

● Ne privește pe fiecare în parte ● Agricultură cu țărani ● Cel mai frumos oraș ●

E timpul să ne îngrijim de restaurările necesare prin acest fabulos muzeu în aer liber al naturii, acum când semințele încep să arunce de sub pământ antene ca submarinele și ies din marea ocean al singurătății germinăției, în vremea maternității în floare și a îmbrățișărilor de sub castanii puri din parc. E timpul să facem curat pe pământ și sub pământ, să facem ordine în viața noastră interioară, să ne primenim de primăvară, să văruim copacii, să-i eliberăm de vechile „constringeri”, să dăm frâu liber fanteziei și clorofilului prin arbori, să ne săpăm grădinile, să răsădim, să ieșim din propria noastră hibernare și să tragem adinc în piept toți norii de polen. E timpul să ne întoarcem la bunele noastre maniere, la bunele noastre obiceiuri de altădată, de a face curat în băutura casei, de a înmiresma odăile în care am dormit cu suflul păsărilor de iarnă bătând din toate cele patru aripi de lumină ale lor, să deschidem larg ferestrele să intre vântul de primăvară și stelele care nu-și mai găsesc vechile culburi, să văruim casele ca de o sărbătoare continuă, să facem ordine, o nouă ordine în viețile noastre ca și în pragul casei, până în ulița mare, în strada răscolită de ploaie și zăpezi, ca să intrăm într-o conștientă senină și lucrătoare, cu mușchii încordați și cu lacrima sudorii atît pe frunte cit și sub frunte. Pentru că istoria unei noi primăveri nu se scrie numai cu sape și tractoare și semințe alese ci și cu idei, proiecte și opere alese prin bibliotecile lumii.

E ora încolțirii și arătătoarele ceasurilor izbucnesc prin firele de iarbă. Avem nevoie de case în care să trăim cristalin, de grădini în care să simțim fertilitatea, de ogoare care să explodeze solar în vara și-n toamna dăldorată ce ne așteaptă, de ulițe și străzi iluminate prin propria noastră inteligență și prin propriul nostru efort, de o morală superioară a străzii curate ca și a sufletului curat, de un efort eistit, demn pentru a reda orașelor și comunelor și satelor noastre frumusețea lor dintotdeauna, a caselor albe, a grădinilor electrice sub tensiunea înaltă a sevelor. Acum se verifică omul adevărat, acum se simte adevăratul gospodar care nu rămîne doar prizonierul propriei sale bătătură, care trece dincolo de interesele sale personale, de orizontul strict din jurul respirației sale aburite și intră în rezonanță, după principiul vaselor comunicante, cu toată suflarea renăscută, în primăvara asta tulburată, ca să repună în drepturi tradiția și onoarea muncilor gospodărești de martie și de april care să redea înfățișarea de nuntă și de logodnă a orașelor și comunelor și satelor și cătunelor celor mai îndepărtate, mai noi și mai vechi ale țării. Cit de triste sînt renunțările la orice inițiativă personală, la orice impuls de a intra în rîndul oamenilor, de a te retrage dincolo de jaluzele trase și a te face că nu vezi cum vine primăvara care are nevoie și de brațele și de mintea noastră ca să vină. Pentru că oameni ca noi, de aici, de la această

cumpănă sau vamă sau răscruce de vinturi și de seminții, au trebuit să pună adeseori umărul ca să răsără și soarele.

Primăvara pune la încercare caracterelor oamenilor. Unii ies în stradă să facă ordine și curățenie în felia lor de meridian, în porțiunea de drum și de destin pe care calcă zilnic, ies să sape grădina din fața blocului, pun flori, sădesc arbori, renasc și refac spații verzi, spațiile de agrement și de sport, alții prăsesc prin case indiferență și plictis și renunțare la vis.

Nu e adevărat că primăvara nu ne privește personal. Ne privește pe fiecare în parte. Nu trebuie să măture nimeni pentru noi în fața casei, nu e nimeni obligat să ne lustruiască ghetele și pantofii plini de noroi; prea ne-am obișnuit să lăsăm neori în răspunderea altora propriile noastre îndatoriri de cetățeni, de vecini, să ne facem că nu simțim acasă cînd e nevoie de noi la o treabă obștească precum e și această primăvară care trebuie să fie curată, frumoasă, începînd din sufletul nostru și pînă în strada mare.

E timpul să ne pregătăm de marea întrecere dintre orașe și sate pentru cel mai frumos, cel mai îngrijit, cel mai inspirat, cel mai iluminat, cel mai imbiator oraș sau sat, să ne pregătăm uneltele pentru primăvara caselor și grădinilor noastre, a parcurilor și locurilor publice de întîlnire, nu numai pentru defilări sau treceri în revistă protocolare ci chiar și

pentru viața noastră de toate zilele, pentru plimbarea noastră de seară sau și simplu pentru liniștea noastră sufletască.

Acum e timpul ca organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste să mobilizeze cetățenii orașelor și satelor noastre la vasta acțiune de renaștere primăverii din acest an la toate dimensiunile vieții, bătrîni, tineri, oameni toată puterea cuvîntului, bărbați și femei copii educați în respectul pentru civilizația vieții și a străzii. E poate una dintre cele mai spectaculoase întreceri a cărei rezultate se văd și se simt zi de zi ceas de ceas. În acest sens trebuie să spunem că nu ne putem permite luxul să plătim pe alții să ne facă curat în băutura casei; nu avem dreptul să ne facem așezările frumoase și limpezi prin intermediari. Prea mulți intermediari între noi și cele mai frumoase treburi gospodărești din lume. Prin urmare, acum, în prag de primăvară întîrziată, să redevenim ce-am fost dintotdeauna, oameni cu mare respect pentru frumoasa înfățișare a caselor, a locurilor care ne legitimează pe harta țării și a lumii, să-șeșim la lucru măcar citeva ore, într-o sîmbătă liberă într-o duminică, dacă nu în fiecare zi de la om de serviciu pînă la ministru. Primăvara intră în sarcinile noastre de serviciu dar și în sarcinile noastre de locuitori al acestui oraș, al acestui sat al acestui secol, al acestei planete.

ADRIAN DOHOTARU

„Dacă nu ne gîndim
la viitorul pămîntului
sîntem demni
de disprețul generațiilor
ce ne vor urma”

— Tovarășe Dumitru Bordei, în calitatea dumneavoastră de director al Direcției generale a agriculturii din județul Ialomița, vă rog să-mi spuneți ce înseamnă — ca suprafață și potențial productiv — agricultura județului Ialomița, la cota anului 1984?

— Urmași șoseaua națională București — Constanța, de la Sinești pînă la Podul de la Giurgeni, 150 de kilometri lungime, urmași și cursul Ialomiței cam tot de acolo și pînă la confluența ei cu Prahova (la Adîncata) și treceti mai departe pînă la vărsarea în Dunăre. O moșie superbă de 380 000 de hectare, un pămînt paradoxal, întotdeauna mînos deși întotdeauna devastat de secete și vinturi năprasnice. Producția record din toate timpurile lui a fost în anii 1974—1975, cu 5 000 kilograme de porumb boabe la hectar neirigat. Am fost primul județ pe țară, dacă vă mai amintiți, cu titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru această performanță a muncii oamenilor. De atunci n-a mai intrat nimeni în acest clasament pentru că și producția aceea a rămas în urmă. Ca orice record, a ridicat ștacheta, pretențiile au crescut, posibilitățile de a fi depășit s-au acumulat.

— Ne vorbiți întîi de porumb, dar Ialomița a fost grînarul României?

— A fost, este și va rămîne un grînar al țării. Dacă porumbul deține azi 29 la sută din suprafața cultivată, dat fiind nivelul atins de zootehnia județului, de numărul mare de animale, ajungînd la o pondere surprinzătoare pentru un județ agrar din sud, de 64 la sută, grîul, împreună cu celelalte păioase, deține 28 la sută. Acum vorbim la grîu de 4 500—5 000 kg la hectar.

— Vorbiți global, tovarășe director, și știu că așa e. Dar să nu neglijăm și cealaltă realitate și anume că unele unități obțin aceste producții la potențialul pămîntului, altele nu. Ca județ în întregime cooperativizat, aveți C.A.P.-uri foarte bune, rentabile, ce realizează beneficii și se autofinanțează, iar altele mai slabe, care an de an iau credite și rămîn mereu datoare. Din ce cauză și ce soluții întrevedeți pentru ca toate să se ridice la nivelul rentabilității?

— Cînd comparăm două cooperative agricole de producție trebuie să avem în primul rînd în vedere pămîntul pe care sînt așezate. Pămîntul de la Gîrbovi, de pildă (unde e un C.A.P. foarte bun), e ceva mai bun decît la Alexeni (unde avem un C.A.P. mai slab), deși geografic sînt vecine. Acesta ar fi factorul obiectiv, ceea ce rentă diferențiată funciară, cum spun economiștii agrari, peste care se supra-pun, e foarte adevărat, cei subiectivi. Apare mecanismul echipei de conducere. Acolo unde un președinte bun, un inginer șef bun, un contabil șef bun reușesc să formeze o echipă, să-și armonizeze voințele și dorințele spre prosperitatea unității, gîndesc bine toate treburile și mai ales perspectivele acesteia — nu doar traiul de

azi pe mîine — acolo lucrurile merg bine. Așa avem cooperative ce se ridică la nivelul și chiar deasupra I.A.S.-urilor, ca Gh. Doja — la Spătărelu, Grîndu — la Anghel Mircea Dan, Munteni Buzău — unde avem un alt președinte Erou al Muncii Socialiste, pe Nea Ghiță, cum ne-am obișnuit cu toții să-i zicem —, Gârbovi, Smirna și mai recent Movilița, Amara... și multe altele. Au suprafețe la nivelul marilor întreprinderi de stat, cu peste 4 000 și 5 000 de hectare, care sînt bine conduse, gospodărite, administrate. Mai depinde și de factorul tradiție. Toți țărani din Bărăgan au fost harnici dar se pare că în unele părți s-a rupt tradiția lor. Desigur, și noi ne punem întrebări, ne frămîntăm, de ce în aceleași condiții de climă și de resurse materiale rezultatele sînt atît de diferite de la o unitate la alta? Nu am reușit să aflăm în totalitate; problema e în studiu. Trebuie să descifrăm cu mult discernămint și fără prejudecățile unuia sau altuia cauzele. În primul rînd plecăm de la modul cum conduce echipa de conducere. De multe ori se dă vina numai pe specialiști, sîntem adeseori întrebăți „de ce specialiștii nu fac treabă?”. Răspunsul nu poate fi unul singur, de afirmare sau negare. Unii ar vrea și nu pot, întîlnesc acea lipsă de interrelație firească și complementară în echipa de conducere, alții — sînt și din aceștia — nu sînt harnici și nu se implică în viața unităților în care lucrează, alții se blazează repede și nu se mai străduiesc să-și replezeze tehnologiile și tehnicile culturilor în funcție de condițiile climatice care apar, dar să nu uităm că Bărăganul —

cel puțin județul nostru —, are penurie de agronomi, de specialiști pentru agricultură în general. Și apoi, e real și faptul că sistemul de cointerese, față de alți specialiști din alte sectoare economice, mai trebuie analizat, dat fiind mediile speciale unde lucrează. Mă gîndesc la cei izolați între ape, la cei care muncesc în unitățile din incintele îndiguite între Borcea și Dunăre. Ei au mari responsabilități acolo, condiții mai vitrege de viață și nu-și pot duce măcar copiii la orașe să învețe iar profesorii care ajung acolo, foarte puțini și mereu pe ducă, nu sînt de talia celor din mediul urban. De ce să fie fiii lor handicapați în fața vieții?, sîntem foarte adesea întrebăți și n-avem ce le răspunde!

— Cum apreciați că este folosit pămîntul acestui județ? Dă el cit poate? E folosit în întregime? Și bine folosit?

— De prin anii '68, '69, în Bărăgan a început crearea marilor sisteme pentru irigații și programul a luat amploare în ultimii ani, așa fel incit, precum este prevăzut în recentul act de stat, cu privire la obținerea unor recolte sigure și stabile, în 1990 întreaga suprafață a județului va fi irigată. Se știe că o folosire bună a pămîntului presupune o reglare a regimului hidric, tot așa cum se știe că factorul principal limitativ al producțiilor în Bărăgan este seceta. La început, pînă prin 1970, chiar și după aceea, sistemele de irigații făcîndu-se cu țîrîta, și existînd concepția păgubitoare cum că a avea apă de irigat este egal cu a rezolva problema pămîntului, au apărut...

— ...fenomenele de sărăturare! Aveți mult teren în această stare?

— Doar citeva mii de hectare, vîr 7 000—8 000, care sînt însă în program de irigare și îl valorificăm. Nu aici e pericolul, solurile noastre nu sînt amenințate de sărăturare secundară, nu există rocamă pentru așa ceva, pericolul este înmlăștinirea. La început lucrările nu au fost gîndite și executate în complex agroameliorativ — cu irigații, desecări, condiții de drenare și afinare a solului... În Stațiunea de cercetări pentru culturi irigate de la Mărculești avem determinări ce ne indică o ridicare a pinzelor freatice cu 30—40 cm pe an, în sistemele Jegălia și Pietroiu-Stefan cel Mare. Fenomenul îngrijorător și, dacă nu ne-am fi luat niște măsuri, încă de acum 10 ani, dar care ne-au costat destul, am fi avut bălți pe jumătate din Bărăgan. Am conștientizat lucrările de irigații cu cele de desecări. Aș vrea să-mi exprim aprecierea față de concepția deosebită care stă acum la baza Programului național de îmbunătățiri funciare, se privește complet și complex această epocală acțiune de apărare și valorificare a pămîntului. Dacă nu ne gîndim la viitorul pămîntului sîntem demni de disprețul generațiilor care ne vor urma, căci un sol depozitat de structura lui naturală se reface în secole. Lucrările agro-pedo-ameliorative nu se mai fac pe secvențe ci toate odată. Problema care rămîne totuși deschisă și care ne frămîntă este aceea a activității de exploatare a acestor complexe. Cum ducem apa de la hidrant la plantă? Nevoia automatizării operației de mutare a aripilor de ploaie. Acum se execută manual și e la latitudinea conștiinței fiecăruia dintre acești oameni. Dar cînd tot pămîntul va fi irigat, de unde atîta forță de muncă? Și cine poate executa asta, vara, cînd sînt temperaturi de 30 de grade, în pădurile de porumb de 2 m înălțime, cu densitățile știute, de azi, în stare de umiditate și pe deasupra cu polenul lipicios care curge din plante? Devine o muncă practic imposibil de executat. Mulți lasă apa să curgă peste norma de udare și iarăși stricăm pămîntul pentru generații întregi. Este o chestiune pe care trebuie s-o gîndim și s-o rezolvăm rapid — cercetarea și proiectarea, industria, toți specialiștii interesați. Mărturisesc că și pe mîine mă frămîntă și am niște idei în acest sens.

— Apropo de forță de muncă, de ce nu mai avem țărani în Bărăgan? Îmbătrinesc tot mai mult și alții nu sînt. Pot să rămînă de actualitate și de viitor unele mode sociologice de tip „agricultură fără țărani”?

— Mai avem, mai avem țărani în Bărăgan. E o realitate că forța de muncă a îmbătrînit și s-a feminizat și sigur că trebuie să ne gîndim la soluții bune, viabile pentru a restabili echilibrul, pentru ca un procent al tineretului să rămînă în sat, ceea ce, eu cred, a și început să se producă. Plătim tributul unor concepții, de tipul acesteia cu „agricultura fără țărani”, care nu sînt în spiritul tradițiilor noastre și conforme cu condițiile și structurile satului românesc. Totul a plecat de la o defectuoasă educație pentru muncă și pentru valorile satului. Sigur, tot resursele materiale vor fi primarele care vor determina mutațiile necesare. De altfel, ele au și început să acționeze, grație ultimelor hotărîri și măsurilor ale conducerii partidului nostru în cadrul strategiei generale de dezvoltare a agriculturii românești. N-avem motive să nu fim optimiști.

CICI IORDACHE-ADAM

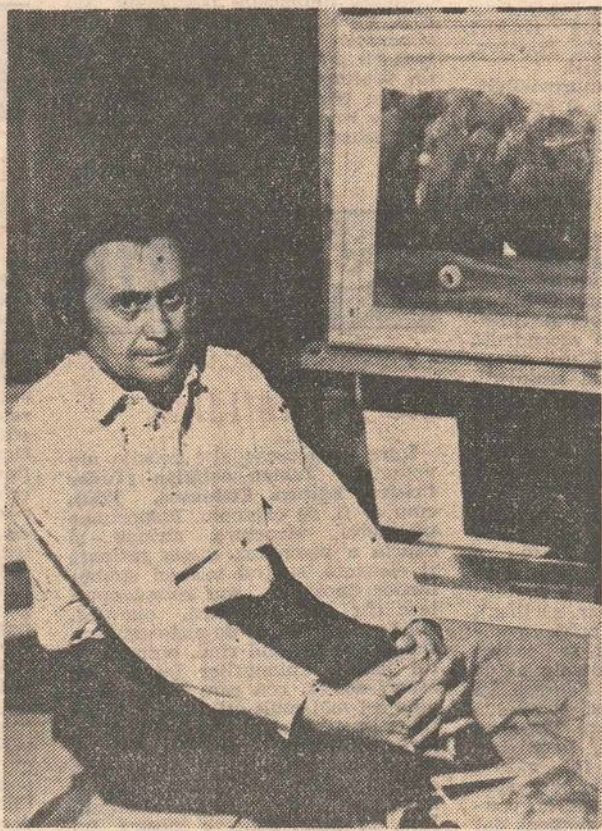
flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Florin Niculiu :

„Mereu vom
jindui
la o taină
care să
ne tulbure“

Ne aflăm în atelierul pictorului Florin Niculiu. Pretutindeni — tablouri așezate cu fața la perete, pe care pictorul le întoarce rind pe rind, pentru a le supune atenției noastre. Mari afișe lipite pe pereți anunță expoziții care deja s-au deschis cu mulți ani în urmă. Într-o ramă ovală de lemn — citeva gânduri ale lui Beethoven sînt înscrise cu o caligrafie de școlar silitor. Într-un colț — o canapea. Deasupra ei se înalță un prepeleac din lemn, care dă o altă dimensiune întregii ambiante. Pe el se zăresc citeva rafturi și un birou unde sînt răsădite mai multe schițe. Pe acest podium de lemn se ajunge urcînd o scară de lemn primejdios de abruptă. Pe prepeleac e lipit un titlu decupat dintr-un ziar : „Ieri a continuat să ningă (pe alocuri să viscoalească)“. Mă uit pe fereastra largă : e o lumină plăcută, tocmai bună pentru lucru. Privim din nou înăuntru : artistul așază cu grijă pe platanul unui picup

un disc cu arii din operele lui Mozart. Într-un ungher descopăr o splendidă piesă de colecție : un patefon vechi, cu manivelă. În curînd, încăperea se populează de sunete astrale. În toată această dezordine probabil plină de logică pentru artist, descopăr și șevaletul. Pe el se află o pinză care reprezintă o porțiță întredeschisă. Dîncolo de ea se zăresc niște trepte care duc...

— Unde duc aceste trepte, Florin Niculiu ?

— Poate că spre sufletul meu.

— Și cum am putea să le urcăm și noi pentru a vă cunoaște ?

— Nu știu cum. Ba da... Cred că numai cunoscîndu-mi pictura.

— De cînd am intrat în atelierul dumneavoastră mi-ați cerut ca discuția noastră să aibă un fundal sonor. De ce ?

Florin Niculiu se uită la mine, mă cîntărește din ochi — își zice dacă merită să-mi răspundă sau nu — hotărăște că

da, și se îndreaptă spre vechiul patefon pe care îl atinge cu tandrețe.

— Vezi, patefonul ăsta e din 1928. E de-o vîrstă cu mine. Tatăl meu, învățător în Dorohoi, iubea extraordinar de mult muzica. El a cumpărat acest minunat aparat la care îmi puneam să ascult de mic muzica lui Schubert, Mozart, Beethoven. Poate de aceea unii critici au și remarcat structura muzicală a picturii mele.

Se așază pe canapea într-o poziție cit mai comodă. Își frămîntă palmele — nu cu nervozitate, ci parcă ar ține între ele o bucată de lut căreia vrea să-i găsească o formă inspirată.

— Cu toate acestea, n-ai urmat muzica !

Zîmbește.

— Muzica e fost pentru mine un miraj dintotdeauna. Și azi mi-ar face plăcere ca, din cînd în cînd, să pot lăsa lucrul și să mă întîlnesc cu vreo trei prieteni cu care să cînt muzică de cameră. E minunat să te poți odihni prin altceva, cum zicea Enescu, printr-o altă artă care să-ți sporească și mai mult sensibilitatea. Iar muzica e o astfel de artă.

— Pictura nu ?

— Am desenat de cînd mă țin minte.

— Și ce desenați în copilărie ?

— Desenam vise. Chiar vise văzute. Sau alte lucruri care mă impresionau — o fanfară într-un chioșc, trenuri, un grup de soldați... De pictură însă m-am apucat mai tîrziu, prin '47.

— Eu atunci de-abia mă apucasem să trăiesc !

Ride.

— Foarte bine ai făcut că te-ai apucat de trăit. Foarte bine !

— Ce maeștri ați avut ?

Redevine grav. Se așază mai bine pe canapea și răspunde într-un tîrziu.

— Pe Dărăscu, pe Ciucurencu... Te miri poate că ți-am răspuns cu întîrziere. Ei bine, iată explicația : acești doi mari artiști ne lăsuau foarte liberi. Au fost niște profesori minunați. Deși, dacă stau să-mi aduc bine aminte, Ciucurencu, de pildă, ne-a pretins, timp de un an, să nu lucrăm decît desen în cărbune.

— Nu era enervant ?

— O, nu... Dimpotrivă, era pasionant. Nu s-a plîns nimeni. Și poate că așa am și reușit să ne desprindem de lecțiile maeștrilor și să ne găsim o cale proprie fiecare.

— Dar cu ce sentiment credeți că observați un profesor faptul că un elev de-al său se „rupe“ de ceea ce l-a învățat pînă atunci și își urmează un alt drum ?

— Nu poate să fie decît vorba de o imensă satisfacție. Un artist și un mare pedagog nu poate decît să se bucure cînd

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Poezii frumoase

G. Călinescu

Nici multe, dar nici prea puține, scrise, fără doar și poate, în clipele sale de răgaz, poeziile severului critic G. Călinescu, acest veritabil monstru sacru al literaturii române, aduc o lumină tulburătoare asupra celui ce le-a alcătuit. Una dintre ele, *Cu mîinile-amîndouă*, ni-l arată într-un delicat și plin de sensibilitate dialog cu cea care avea să-i fie tovarășă de viață.

Cu mîinile-amîndouă

De mult pe-al nostru crug
Eu aveam chip și grai,
Vedeam solarul rug,
Iar tu, Til, nu erai.

Scîlpeau comete, stele
Zăpada cea ușoară ;
Cu diamante grele
Ploua în cite-o vară.

Călcăm iarba neună,
Mai naltă decît omul,
Ședeam drept, și-n furtună
Mă scuturam ca pomul.

Răcoare îmi da riul,
Mă-mbălsămam cu crinul,
Ca mierea-mi părea griul,
Plin de tărie, vinul.

Dar citeodată totuși
Tinjeam în acest om,
Creșteau platani și lotuși,
Iar tu, Til, nu erai.

Mă întrebam pe unde
Întirzii și colinzi,
Te căutam în unde
De ape și oglinzi.

Știam c-o viață vie
Din viitor mă cheamă,
De-a cărei gingășie
Mi-era și dor și teamă.

Dar într-o zi vestită
O ușă s-a deschis,
Frumoasă și smerită
Tu ai descins din vis.

Mi-ai zis, zîmbind : „Sînt eu !
Cu mîinile-amîndouă
Te chem în veacul meu
Spre-o primăvară nouă.“

„Dumnezeul genului m-a sorbit din popor, cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar“ (Ms. 2254 f. 18 v.). Cînd abia trecut un an-doi de adolescență, un poet are convingerea genului cu care este înzestrat, este firesc să recunoaștem că în activitatea lui, acest geniu va ieși la iveală fie în ce privește tema problemei literare, ca semnificație intuitivă, fie ca expresie imaginativă cu totul deosebită, mai ales cînd tema literară este urmărită statornic ani îndelungi în variante care primesc modificări și înaintea spre forma artistică supremă :

Eminescu a cunoscut prin 1873 cartea lui R. Kunisch, *Bukarest und Stambul, Skizzen aus Ungarn, Rumänien und der Türkei*, Berlin 1861 și a intuit în basmul românesc *Fata în grădina de aur*, transpus de Kunisch în germană, o alegorie pe care a notat-o în Ms. 2275 f. 56 : „În descrierea unui voiaj în țările române, germanul Kunisch povestește legenda Luceafărului. Aceasta este povestea, iar înțelesul alegoric ce i-am dat este că dacă genul nu cunoaște nici moarte, nici noaptea uitării (și munca-lui scapă de noaptea uitării), pe de altă parte aice pe pămînt nici nu e capabil a feriți pe cineva, nici capabil a fi ferit. El n-are moarte, dar n-are nici noroc“. În margine, altă notă : „Mi s-a părut că ființa Luceafărului din poveste seamănă mult cu soarta genului pe pămînt și i-am dat acest înțeles alegoric“. Un geniu el însuși, Eminescu a transformat basmul cu personajele și faptele lor, prin intuiția lui poetică excepțională.

I-a reținut atenția și alt basm românesc din cartea lui Kunisch, *Miron și frumoasa fără corp*. Pe amîndouă le avem în românește, traduse de D. Caracostea, *Două basme necunoscute din izvoarele lui Eminescu*, București, 1926.

Eminescu a cercetat cu atenție basmul *Fata în grădina de aur* și a lăsat la o parte ceea ce complica povestirea, de exemplu venirea împăratului, care-și închisese într-un castel fata, atît de frumoasă încît nu merita s-o vadă nimeni pe lume. Împăratul venise cu oști ca să urmărească fata frumoasă fugită im-

preună cu tinărul Florin de care se îndrăgostise.

Păstrînd numai ceea ce credea necesar pentru ideea de care era stăpînit, Eminescu a început să transpună textul model în versuri albe, după cum se vede din Ms. 2258 f. 174 v.

Aerul e răcoare ca mirosul apei,
Strălucește roua-mprăștiată —

Semănătură de boabe viorii de lumină.
Ea deschide fereastra palatului mut,

nesimțitor
la (lumina) feeria dimineții...

Versurile albe capătă prefaceri, poetul reîntînd răcoarea dimineții, scinteierea boabelor de rouă și setea de viață a fetei :

Împrăștiată, fulgerează roua
În viorii, strălucitoare boabe,

„Luceafărul“ lui Eminescu

la o sută de ani după apariție

Tărîna-n voie-n primăvara nouă,
Răcoare-i vîntul ca miros de ape ;
Părea a fi plouat, deși nu plouă
Decît lumină ce nu mai încape,
Cu gura, fața, ochii ei ea ride,

Privind în soare, îi clipea, i-nchide.

Un zmeu nemuritor a văzut fata la fereastră și s-a îndrăgostit de ea. Se prefăce în stea, apare în tînda din palat ca tinăr luminos și-i cere să vină cu el într-o lume în care s-ar bucura de fericire cum au numai nemuritorii. Fata îi respinge dragostea. Vine a doua oară :

Pătrunde iarăși în a ei odaie,
Prefăce-n tinăr sufletu-i divin ;
El stă frumos sub bolțile ferestrii
Purtînd în păr cununa lui de trestil.

Răspunsul fetei :

O geniu! mi-e frig l'-a ta privire,
Eu palpit de viață — tu ești mort...

De mă iubești, să-mi fii de sama mea,
Fă-mi dar de nuntă nemurirea ta !
Zmeul pleacă spre a cere lui Adonai să-l
împlinească ruga de-a fi muritor.

Astfel sînt versurile lui Eminescu, dar povestea lui Kunisch este altfel. Zmeul este răzbuțitor. Urmărește pe fugari — fata cu Florin —, omoară fata aruncînd asupra ei o stîncă, iar iubitul cu care fugise tinjește și se stinge în cîntecele păsărilor care cîntă frumusețea iubitei pierdute.

Prima innobilare a subiectului, Eminescu o face umanizînd zmeul. Acesta nu se răzbuță ci își arată îndurarea :

Fii fericit, cu glasul stins a spus,
Atît de fericit, cit viața toată.

Un chin s-aveți : de-a nu muri deodată.
Citînd fără atenția necesară, G. Căli-

nescu, în *Opera lui Eminescu* vol. V p. 254, interpretează greșit : „Încheierea fără nimic gnomice ascunde un blestem învăluit și trist“.

Dimpotrivă, cuvintele zmeului sînt o binecuvîntare, în ele este împlinirea de către Jupiter a dorinței lui *Philemon și Baucis*, în *Ovidiu, Metamorfoze* c. VIII : „și fiindcă ne-am dus anii în deplină înțelegere, să ne ia în aceeași oră pe amîndoi, ca să nu văd mormintul soției mele și nici să nu fiu pus în groapă de ea“.

Altă prefaceră a textului basmului este mult mai însemnată ca intuiție artistică. În locul zmeului, îl avem pe Luceafăr — Hyperion, fără îndoială o innobilare poetică, determinantă în tot ce este fabulație și expresie de acum înainte.

Despre valoarea artistică a *Luceafărului* s-au scris pagini memorabile, din

care se pot menționa citeva definitive.

În ed. I Maiorescu din decembrie 1883, criticul organizator al ediției, în care se cuprind poeziile începînd cu *Singurătățile* și încheind cu *Luceafărul* și *Criticiilor mei*, scrie în Prefață că poeziile nu au fost revăzute de autor, că sînt lipsite de îndreptări pe care ar fi avut de gînd să le facă, și că le-a publicat așa cum sînt, împlinînd astfel un „simțămînt de datorie literară“. „Trebuiau să devină mai ușor accesibile pentru iubitorii de literatură noastră toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a intra adînc în simțire și cele mai înalte gîndiri într-o frumusețe de forme, sub al căror farmec limba română pare a primi o nouă viață“.

Tudor Vianu, în *Poezia lui Eminescu*, preocupat de problemele estetice puse de poem, scrie : „Ceea ce ne propunem să arătăm este prin urmare că *Luceafărul* este o sinteză a categoriilor lirice mai de seamă, pe care poezia lui Eminescu le-a produs mai înainte. Dacă soarta ar voi ca în noianul vremurilor viitoare întreaga operă poetică a lui Eminescu să se piardă, după cum s-a întîmplat cu atîtea opere ale antichității, și numai *Luceafărul* să se păstreze, strănepotii noștri ar putea culege din ea imaginea esențială a poetului“ (p. 119).

Amintim și cuvintele din *În amintirea lui Eminescu* (1909) ale lui N. Iorga despre „poetul călăuzitor prin geniu creator“ : „noi care am fost tinerii de acum douăzeci de ani, nu mai avem nevoie să căutăm raze. Neclintită și eternă ni le trimite și azi steaua noastră“.

Ne vom opri la ceea ce ne ajută ca să ajungem la semnificațiile ce le are *Luceafărul*, ca poem genial, pentru noi cel de astăzi la o sută de ani de la apariția lui.

Ediția Perpessicius cuprinde în vol. I (1939) textul poemului și în vol. II (1943) note și variante. Variantele sînt organiza-

(Continuare în pag. 17)

D. MURARĂȘU ■

Argument

O viziune regizorală amendabilă?

Cind un director de scenă cu personalitate accentuată preia un astfel de text și e pus în situația de a-l ridica pe scenă, viziunea consacrată suferă rectificări, reinterpretări și chiar restaurări în limitele unui punct de vedere asupra textului dar și asupra epocii. Asupra epocii în care trăiește regizorul dar și reinterpretării generate de o viziune critică a regizorului asupra epocii în care a creat dramaturgul opera sa, fiind scama de evoluția evenimentelor istorice, de amănunte care au scăpat din eronica timpului. Un astfel de spectacol care și-a propus să redimensioneze un text consacrat prin nenumărate alte interpretări într-un singur sens, poetic, uneori naiv, plin de tandrețe, cu accent melodos, trist și uneori edulcorat este **Jocul de-a vacanța** de Mihail Sebastian, la Teatrul Nottara, spectacol datorat tinărului director de scenă Alexandru Dabija. Pornind de la faptul că acțiunea piesei se petrece în imediata apropiere a izbucnirii celui de-al doilea război mondial, în plină tensiune, în plin conflict planetar, diplomatic și apoi militar, regizorul a renunțat la punctul de vedere al predecesorilor săi situând lumea maruntă a evadaților dintr-o realitate zbuciumată într-o atmosferă încălecată, explozivă, în care conflictele dintre personaje nu mai sunt pindite de gingășii sentimentale ci de izbucniri colerice, de violență. Regizorul a încercat să ridice coeficientul de mister pe care îl conțin unele personaje și să-l inventeze pe al altora. Astfel, Alexandru Dabija renunță la unele din biografiile

mărunte ale personajelor și le lasă fără o identitate precisă, suspectându-se unele pe altele, fapt conținut în textul lui Mihail Sebastian prin aceea că sint alertate de dispariția ciudată a tuturor semnelor care ancorează această lume de izolați ai vacanței în contextul civilizației, plasându-le într-un spațiu tensionat, de „domiciliu forțat”, de „cazemată” a unei liniști aparente. În felul acesta orice traiectorie a personajelor este posibilă. Fiecare propune, secret, o taină, o surpriză într-un viitor imprezvizibil, fiecare conține o evoluție supravegheată de o bombă cu detonatorul cuplat la un orologiu incendiar. Corina e o posibilă funcționară, o posibilă intelectuală dar și o posibilă Mata Hari, Ștefan Valeriu e un posibil funcționar obscur dar și un seducător agresiv și candidat la linia întâi a frontului, Jeff e un repetent în costum de cercetaș, Bogoiu un visător dubios, un navigator clandestin pe mările și oceanele lumii care se ascunde într-o arhivă dar e proprietarul unui pământ care, vândut, i-ar asigura o existență lipsită de griji pentru tot restul vieții etc. Și pe deasupra tuturor plutește spectrul amenințător al doamnei Weber, patroana vilei de vacanță cu același nume, care nu apare niciodată în text dar care se insinuează de undeva din încăperile cu jaluzelele trase. Privind din această perspectivă, regizorul a evitat poezia, uneori desuetă, a textului, a renunțat la unele metafore și a încercat să exploateze mai ales filonul dramatic al existenței pensionarilor temporari ai vilei Weber închinându-și demonstrația cu părăsirea „jocului de-a vacanța” și cu intrarea protagoniștilor în jocul tragic al morții. Demonstrația pare forțată. Dar e posibilă. Experimentul lui Alexandru Dabija este interesant, important pentru că sparge un anumit tipar îngust de interpretare a piesei lui Sebastian, dar rămâne inconsecvent și ezitant. Textul nu-i permitea să forțeze mai mult sensurile. S-a văzut însă în acest spectacol o viziune originală de regizor și o mină sigură, inspirată în crearea atmosferei, a relațiilor dintre personaje. Din acest punct de vedere credem că presa l-a acuzat pe nedrept pe Alexandru Dabija de o gravă eroare comisă în interpretarea unui text consacrat. Era unica modalitate de a face mai credibil acest text în condițiile ultimelor depeșe de pe mapamond, în contextul atmosferei tensionate în care trăim amenințați cu 15 tone de trinitrotoluen sub pernă.

Meritul lui Alexandru Dabija este cu atât mai mare cu cât la o distanță de câteva zile am urmărit, tot la Teatrul Nottara, un spectacol în care nu am văzut nici un gând limpede de spectacol, nici o propunere de restituire demnă de dimensiunile personalității lui Horia Lovinescu. E vorba de **Citadela sfărâmată** pusă în scenă de Mihai Berechet. Într-o intenție parțial reușită ale primului spectacol și intențiile nule ale celui de-al doilea, le preferăm pe cele dintii.

ADRIAN DOHOTARU

PROZA

Alfabetul memoriei

Zare Popescu, crescut la Lea-gănul de copii din Sinaia, autodidact prin vocație, gânditor prin exercițiu și șofer de camion prin forța împrejurărilor, este un personaj memorabil. În **Zmeura de cimpie** (Ed. Militară, 1984), recenta carte a tinărului prozator Mircea Nedelciu, toate celelalte personaje privesc într-un fel sau altul către el. O suprapunere de perspective — a cititorului, pe de o parte și a celorlalți eroi pe de alta — îl vizează pe Zare Popescu necontenit, transformându-l într-un personaj-fundal, cu două rinduri de lectori: Grințu, Gelu Popescu, Ana și, apoi, noi, cititorii.

Elastică, proteică, imprezvizibilă, formula micului roman al lui Mircea Nedelciu lasă impresia delectantă a contemplării unui peptum mobile în acțiune, a unui angrenaj complicat, în mișcare liberă, firească. Deși subintitlat „roman împotriva memoriei”, **Zmeura de cimpie** e, fără îndoială, și în buna tradiție a stilului paradoxal al celei mai tinere proze de la noi, tocmai un roman despre memorie, despre nevoia de întemeiere a eului, pe o ascendență certă, „citibilă” pas cu pas cu ajutorul unui alfabet al amintirii, despre care ne spune câte ceva glosarul subtitlurilor din această carte. Într-o dispunere epică a cărei lege pare să fie uneori simpla asociație de idei (secvența **Vagon de vite** cuprinde de pildă o povestire-satellit, cum sint de altfel multe în carte, despre un țărăn cu o capră în Gara de Nord; o alta, **Firidă fotă, fluier, fuior**, este o dizertație filologică sub pretextul unui schimb epistolar, s.a.m.d.), iar alteori nevoia de pură invenție, **Zmeura de cimpie** se conturează ca un roman dominat de figurile căutării. Gelu Popescu își caută, în numele său și al presupusului său frate Zare Popescu, părinții. La rindul lui, Zare Popescu o caută pe Ana, fata văzută o singură dată, la o serbare școlară, apoi Ana îl caută pe el, pentru a fi căutată la un moment dat de Gelu Popescu. Cea mai veche amintire a lui Zare îl plasează pe el, copil, într-o curte mărginită de tufe dese de zmeură, unde o fetiță (soră? — frate, se va vedea) îl caută plângind cu disperare. Un profesor de istorie, Valdelucean, face arheologie pe cont propriu, povestind apoi elevilor despre ce a găsit într-un tumul dobrogean. De la el deprende Zare nevoia de arheologie — lingvistică (mania etimologiilor), istorică (teoria sa despre puciul împotriva lui Hitler ca... ecluză în calea puterilor aliate). O lozincă stingăce, zărită din întâmplare pe o stivă de lemne într-o gară: „Trăiască pacea pe tera”, devine un exercițiu de arheologie inversă — cum ar arăta acele lemne și fragmentele de litere mizgălite pe ele, dacă n-ar mai fi așezate în stivă. Un exercițiu de facere/desfacere a lucrurilor, emblematic într-o eventuală lectură textualizantă a cărții.

Fascinant este în **Zmeura de cimpie** jocul vocilor narative, fiind evident de abilitățile tehnice ale autorului: tutela afectuoasă a persoanei a doua, în cazul lui Gelu Popescu, persoana întâi la adăpostul clasicului artificiu al narațiunii epistolare, — Zare Popescu, Ana —, relatarea la persoana a treia, de tipul „avec” — Radu A. Grințu, etc. Excelență e apoi invenția epică la nivelul fișei biografice, dar și la nivelul tramei

propriu-zise, care are mult din economia de mijloace a unui autentic policier. După cum demnă de tot interesul e capacitatea de dominare a intențiilor simbolice: de ce zmeură și de ce zmeură de cimpie? **Zmeură** — ca subtil motor mnemotic de sorginte proustiană, investit ulterior cu semnificații de metaforă; **zmeură de cimpie** — imagine și idee a dezrădăcinării, a lipsei rădăcinilor adică, de unde și obsesiva lor căutare.

Paradoxal, poate nu și întâmplător însă, Mircea Nedelciu, recunoscut indeobște ca lider al prozatorilor mai mult sau mai puțin „dsonați” (ca să folosim un termen de circulație recentă), adică ironici-experimentalisti-textualizanți, este și cel mai înzestrat din punctul de vedere al vocației realiste. Cu ochi rece (ochi-oglină, ochi-travelling) prozatorul captează implacabil fragmente de real, eșantioane cu valoare experimentală, pe care le alimentează însă cu grijă, aproape afectuos, cu un profund simț al omenescului. Mircea Nedelciu are ceva de spus despre real, dincolo de știința de a-l recompuze stilistic.

TANIA RADU

POEZIE

Eternul cotidian

Între numeroase alte reușite ale volumului **Tablou cotidian** (Tudor Cristea, Editura Eminescu, 1983), cum ar fi, de exemplu, limpezimea metaforei, structura strinsă și exactă a poemului, dicția rafinată și elegantă, spațiul vast al simbolurilor opozante sau complementare (fir de iarbă-stea, om-stea, clipă-eternitate, fir de nisip-munte), sau, nu în ultimul rând, permanența joc al planurilor (acum-aici, atunci-acolo), cea care ne-a convins cel mai mult este știința autorului în a construi o subtilă punte între cotidianul aparent banal și eternitatea îndepărtată, de neatins, această subtilă punte fiind însăși mărturisirea de sine a poetului. Iată, în acest sens, o mostră, un fragment din viața atit de obișnuită a familiei („cu carnea încă vibrând / de îmbărbășările femeii /... / atent la răsuflarea copiilor / încălzind perețele dinspre camera lor / vii către desertul strălucitor / al hirtiei / împins de la spate de baioneta / propriului destin / de spaima provocată / de mersul lumii pe cer — / la fel de fermecător de treizeci de ani — / (un vers inutil prin însăși cohetăria sa) / de pulbera caldă peste care dansau / ta a călcat nepăsătoare / încercând încă o dată / și încă o dată / să crezi... (Incerind). Acest drum, această punte dinspre cotidianul banal spre eternitate, este construit, adeseori, și invers, cu aceeași știință a dozării imaginii: „răbdarea firului de nisip care sapă / în pieptul unei stinci / cade / în inima unei clepsidre, în spirala / unei cochilii... // de departe auzi vuetul orașelor, simți / miresma femeilor / însetate de dragoste / tu învăluiești inima în / pinza așteptării... /... învăț răbdarea / firului de nisip / rotindu-se în inima muntelui / ca o piatră de moară” (În pieptul unei stinci). Acestea fiind zise, considerind acest al patrulea volum al poetului Tudor Cristea drept o deplină confirmare a unei voci de excepție, vom transcrie, pentru frumusețea sa, finalul poemului **Mășinaria din cimpul cu flori**, nu înainte de-a nota că într-o anume zi, undeva, prin larba unui cimp, poetul a văzut o

ciudată alcătuire, adică o mașinarie: „... / pur și simplu căzuse de cer căci orice șosea / era foar departe, / iarba creștea, soarele începea să încălzească, poate dințele ascuțit al rugii săpase adinc / albinel zumbă, printre flori ignorind-o un vulmă copleșea încet; / ea o cădă nestiută de nimeni; / ca o rar / care se vindecă; eu / trebuia; merg mai departe, s-o las / să ptrezească pină la ultima rotită / pină la ultima falangă, pină ultimul dinte; / n-am să mai trec niciodată pe-acolo / dar mă voi gândi; iarba crește / peste moimint; bondarii, albinel, muștele zumbăie; / iar noaptea pe cer / treconstelații îndepărtate care trim / raze aproape moarte să doarm în iarbă”.

VICTOR NIȚA

DOSAR

Lumini

În „epoca enigmei”

Fiecare carte nouă a distinsului istoric și literat care e Nestor Vornicescu este o sărbătoare a spiritului. Din nefericire, reverberațiile unor astfel de sărbători sînt adesea puține, și palide. Cu excepția „Descătușării”, dedicată revoluției lui Tudor Vladimirescu (carte care, acum cîțiva ani, a declanșat, în sfîrșit, un cor de nereținute elogii în presa noastră), celelalte lucrări ale lui N. Vornicescu au avut statut de act confidențial. S-ar zice că în jurul ilustrului cărturar s-a țesut un fel de complicitate benignă a ignorării, de vreme ce prețuitorii îl înghit lacom, dar pe tăcute, iar înțiații, luind act de generoasele sale daruri, nu socotesc necesar să-l conscmneze public. Este și soara ultimei sale cărți, o amplă lucrare de 450 de pagini, format mare, consacrată străvechilor **Serieri** care s-au născut sau au circulat pe teritoriul carpato-danubiano-pontic între veacurile IV și XVII. Cartea a apărut de cîteva luni, dar, pină astăzi, presa culturală n-a semnalat-o decît prin pana lui Ioan Alexandru, în „Săptămîna”, și Al. Mitru, în „Ramuri”. Ne permitem, iată, luxul lacunelor într-un domeniu în care, mai mult poate decît în altele și mai mult poate decît alții, s-ar cuveni să facem laborioase eforturi de cercetare, pentru a reanexa istoriei și culturii noastre ceea ce a răuit or am pierdut. Este vorba de legitimarea noastră înapoi, pină la acea epocă a enigmei, „tulburătoare epocă a enigmei”, cum o numea cineva, epoca primelor secole ale erei noastre, în care veștile despre noi sînt încă sumare, adesea contradictorii, dacă nu polare opuse. Cartea lui Nestor Vornicescu, fruct a 25 de ani de investigații în bibliotecă, arhive și colecții de manuscrise, rare, demonștrează prin documente veche latoare că în tot acest timp, încă, încă pentru ochiul unor istorici într-un fel de hermetism ontologic, nu numai că fîințam, că eram aici, dar ne și încercam vocea spiritului, și încă nu la modul timid, ci risipind ecouri într-un spațiu de rezonanță continentală. Pe urmele savantului prof. dr. Ioan G. Coman (care de altfel prefațează cartea), Nestor Vornicescu abordează într-un chip pe cit de nou, pe atît de îndrăzneț și de fertil în rezultate, problema începuturilor reale ale culturii noastre, mutindu-le hotarul cu un mileniu

CAP LIMPEDE

● Semnal. Au apărut, după o pauză cam lungă, **Caietele critice**, supliment al revistei **Viața Românească**. Numărul 1-2/1983 anunță o schimbare de concepție și ea se datorează noului colectiv de redacție alcătuit din Eugen Simion, Mircea Iorgulescu și Ioan Băduca. În noua sa formulă grafică, suplimentul critic pare îmbrăcat într-o altă haină, mai atrăgătoare, care-i dă prestigiu și personalitate. Concepțiu tematic, sumarul acestui cap de serie privește, aproape în exclusivitate, romanul românesc de azi. O dezbateră despre convențiile românești, despre limitele și libertățile romanului actual, despre șansele romanului politic și despre deschiderile genului către universalitate angajează pe cei mai reprezentativi romancierii și criticii ai momentului într-o anchetă instructivă, inteli-

gentă și competentă: George Bălăiță, Nicolae Breban, Gheorghe Crăciun, Maria Luiza Cristescu, Norman Manea, Fănuș Neagu, Mircea Nedelciu, Bujor Nedelcovici, Octavian Paler, D.R. Popescu, Dinu Sărau, Mircea Horia Simionescu, Mihai Sin, Stelian Tănă-

se, Sorin Titel, Livius Ciocărlie, Ovid S. Crohmălniceanu, Gabriel Dimisianu, Mircea Iorgulescu, Alexandru Paleologu, Eugen Simion, Alex. Ștefănescu și Cornel Ungureanu. Sumarul revistei este întregit de o suită de interpretări ale unor romane contemporane, ai căror semnatari sînt criticii Valeriu Cristea, Vasile Popovici, Florin Berindeanu, Adriana Babeți, Ovid S. Crohmălniceanu, Traian Ungureanu, Ion Simuț, Nicolae Manolescu și Ioan Băduca. Un articol panoramic despre romanul american din ultimii douăzeci de ani semnează Thomas C. Carlson. Punctul de rezistență al numărului îl constituie publicarea integrală a escului filosofic **Dimensiunea românească a existenței** de Mircea Vulcănescu. Schimbarea la față a **Caietelor critice** reprezintă o autentică izbîndă literară ce ono-

rează atît publicația care le patronează, cît și colectivul de redacție ale cărui strădanii se văd răsplătite prin calitatea și tinuta numărului recent ● Filmul **Leliei Pop**, realizat pentru televiziune și prezentat pe micul ecran în după amiaza zilei de sîmbătă, 17 martie, ne-a interesat și, de bună seamă, a interesat multă lume pentru că ne-a arătat cum se intruzează, la un mare artist, ideea într-o operă. Dedicat creației maestrului Ion Irimescu și turnat cu ocazia retrospectivă de la Muzeul Național, acest film are calitatea, pe cît de rivnă, pe atît de rar izbucnită de autorii peliculelor document, de a fi autentic. Ca să poți spera la autenticitate, tu, autorul unei opere despre operă, trebuie să-ți pui tot talentul și toată puterea la muncă în registrul onestității absolute.

Încă nu tu, cel ce semnezi filmul, ești omul care trebuie cunoscut de public, ci sculptorul. Rostul tău e să fii adecvat în totul țelului. Filmul **Leliei Pop**, dedicat personalității lui Ion Irimescu, e un lucru dens, expresiv, înfiort de devotament. Vorbind despre sculptura sa, Ion Irimescu ne-a înfățișat, cu simplitatea maiestruoasă a artistului atent la fiecare cuvînt și gînd rostit, un mod de a-ți clădi existența ca artist. Marii oameni de artă au și acest talent: de a spune adevăruri cardinale cu un ton firesc, cu simplitate și evlavie. Emisiunile televizivii concepute spre a lumina actual creator sînt cel mai potrivit mod de a dezvălui unui public larg truda fără sfîrșit la marea operă de artă. (Tudor Octavian).

Festival. Focșanul a găzduit timp de patru zile **Festivalul concurs al spectacolelor de teatru pentru copii și tineret**. Manifestarea, ajunsă la a treia ediție, a oferit publicului recente piese originale sau dramatizări prezentate de colective ale unor teatre din București (Național și Tîndărică), Constanța (Teatrul de păpuși), Ploiești (Teatrul municipal), Galați (Teatrul de păpuși), Bacău (Teatrul de animație „Licurici”), Focșani (Teatrul municipal și formația de teatru a Liceului industrial numărul 5). În ultima zi a avut loc un reușit colocviu cu tema „Interferențe ale artei profesioniste cu arta amatorilor în spectacolele de teatru pentru tineret și copii”. Au participat instructori, conducători ai colectivelor artistice din mișcarea teatrală pentru copii și tineret, regizori, scenografi, critici dramatici, reprezentanți ai presei scrise și vorbite. Marele premiu a reve-

Eveniment

O școală de poezie în plină
formare și afirmare

Unii — mai puțin cunoscători, mai puțin dornici să știe, mai puțin lacomi să cunoască fața de lucru a literaturii române de peste tot, nu numai din București — se vor mira, poate, că socotim drept eveniment literar apariția unei cărți pe a cărei copertă citim: **Pagini maramureșene, Caietele Măiastra**. Aceste cuvinte aflate pe o copertă albastră, puțin atrăgătoare, par să nu spună nimic. Cu atât mai mult se vor mira cei neavizați când vor afla că respectiva carte a fost editată de **Comitetul de cultură și educație socialistă, de Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă și de Comitetul municipal Baia Mare al U.T.C.**, precum și de **Asociația „Măiastra” a tinerilor artiști băimăreni**. Poate fi o astfel de carte, o culegere județeană, cum apar altele de-a lungul anului, un eveniment literar? Noi zicem, fără nici cea mai mică urmă de îndoială, că da. Unul dintre motive, oarecum extraliterare, ar fi acela că **Pagini maramureșene** a ajuns la cel de-al XIV-lea număr. Un alt motiv, tot extraliterar, ar fi acela că, aidoma celorlalte 13 numere, cel de față găzduiește, cu o severă selecție, cele mai împlinite roade culese din viața de zi cu zi a 25 de cenacului literare cite activează pe tot cuprinsul județului Maramureș. Un alt argument, de astă dată literar, dacă îl putem socoti ca atare, este prezența în această culegere, alături de numeroși tineri ce bat la porțile afirmării, a tuturor scriitorilor băimăreni ce s-au impus prin cărțile publicate până în clipa de față. Îi vom aminti, deci, dar nu înainte de a preciza că în alte culegeri, editate de alte județe, n-am prea avut ocazia să înfilim și numele scriitorilor consacrați și credem că absența lor, păgubitoare pentru bunul mers al literaturii de pe acele meleaguri, se datorează doar unui orgoliu care, ca orice fel de orgoliu, este o demnitate prost înțeleasă. Din fericire pentru „starea literară” a Maramureșului, pentru unitatea și diversitatea ei, scriitorii ca **Ștefan Bellu, Ion Bogdan, Ion Burnar, Gheorghe Chivu, Mihai Cupcea, Vasile Radu Ghenceanu, Ioan Moldovan, Mircea Pătean, Gheorghe Tiplea, Ileana Zubașcu, Ion Zubașcu, Gheorghe Maiea Banu, Vasile Gaftone, Mircea Marian, Dumitru Mureșan, Ștefan Pop Târnița, Andrei Radu** și nu în ultimul rând, pictorul, sculptorul și poetul **Mihai Olos**, au ținut neapărat să semneze, cu prestigiul scrișului lor, alături de tinerii **Gheorghe Mihai Bârlea, Valentin Bilț, Augustin Botiș, Ștefan Cămarău, Gavrilă Ciuban, Ion Codreanu, Claudiu Cosoi, Vasile Dragoș, Leontin Drăgan, Petru Dunca, Ioan Filip, Emil Florescu, Vasile Lătiș, Gheorghe Pârja, Maria Ștefanca, Ioana Ileana Ștețcu, Echim Vancea, Teodor Ardeleanu, Ioana Dragomir, Ștefan Jurcă, Valeriu Sabău, Diana Adamek, Augustin Cozmuța**, cei mai mulți dintre aceștia avind sub tipar propriile lor cărți.

Dar adevăratul motiv pentru care socotim apariția acestui al XIV-lea număr al **Caietelor Măiastra**, sau al **Paginelor maramureșene**, drept un eveniment literar demn de toată atenția și totodată de toată lauda este calitatea literaturii pe care o conține, fie că ea este semnată de scriitorii consacrați, fie de tinerii aflați la început de drum. Mai cu seamă poezia copleșitoare, cantitativ, în volum, vine să confirme aprecierea foarte des enunțată de critica de specialitate, că-n Maramureș oamenii poartă în inimă și pe suflet coroana vocalei de aur a versului adevărat, cel în stare a lumina, cu mister și viață trăită frumos, lumea de zi cu zi a omului, același pretutindeni. Ne-ar veni foarte greu și am nedreptăți pe mulți dacă ne-am încumeta să transcriem măcar un singur vers (o, și cite frumoase versuri sînt în aceste **Caiete ale Măiaștrei!**) cu care să exemplificăm cit de proaspăt, cit de real, cit de profund, cit de omnesc se vede lumea prin ochiul poeziei ce se scrie în Maramureș. O vom face, poate, adică nu poate, ci sigur, la timpul potrivit, adică atunci când tinerii și talentații poeți ai acestui volum colectiv își vor scoate, așa cum au promis și li s-a promis (de altfel, foarte mulți dintre ei, participând la concursurile de debut ale diverselor edituri și-au câștigat dreptul de-a li se promite!), cărțile anunțate. Dar până atunci credem cu tărie și convingere că, prin **Caietele Măiaștrei** s-a făcut din plin dovada că-n nordul țării bate o inimă fierbinte și curată, că-n nordul țării, prin osirdia cinstită și fără de emfază a scriitorilor săi, literatura cea mare este la ea acasă în înțelesul cel mai deplin al cuvintului, drept pentru care sperăm că, după ce s-a vorbit despre o anume școală de pictură băimăreană, să putem vorbi, în curînd, și despre o școală de poezie băimăreană, școală care, iată, este în plină formare și afirmare.

VICTOR NIȚĂ ■

înainte de cel admis de cercetătorii mai vechi. Istoria literaturii, a culturii din spațiul nostru începe astfel încă din veacurile IV-V, prin operele în limba latină ale unor învățați ca Ioan Cassian, Dionisie Exiguul (ambii născuți în Scythia Minor, pe teritoriul actual al Dobrogei) sau Niceta Remesia-nul, adevărați „apostoli ai dacoromanilor”, cum îi numea Vasile Pârvan, la care se adaugă scrierile unor Ioan Maxențiu, Laurențiu de Novae ș.a. (Unele din aceste scrieri, opinează autorul, au circulat neîndoielnic, mai întâi în limba originală, latină, dar ele au putut fi difuzate, cel puțin parțial, și în străromână, cea limbă română a Evului Mediu timpuriu, „expresie a celei dintii sinteze lingvistice dacoromane, fără de care nu ar fi putut exista nici continuitatea acestei limbi neolatine, ca «insulă» bine delimitată, statornică în toate elementele sale structurale și de lexic, invulnerabilă, cu toată poziția ei etno-geografică într-o vastă «mare slavă»». Prin astfel de scrieri, multe din ele de largă difuziune continentală, dacoromanii și-au încheiat și și-au întărit o unitate spirituală de caracter european, pe care nici o încercare a vremurilor n-a putut-o clinti. Prin astfel de scrieri, despuiate de magia arhivistică, de sfințenia pe care le-o conferă timpul, sintem lucid vorbind, adică reducînd chestiunea la planul documentar, mai bogată culturalmente cu un mileniu, un întreg mileniu de piatră și bronz care stă, iată, la temelia spiritualității noastre.

Spațiul nu ne îngăduie să semnalăm toate meritele acestei lucrări de amploare, prea scurtă totuși pentru greutatea ei de documente și măturii. Este, cum spune prefațatorul, „un tezaur de documente și un arsenal de argumente (...), de găsire de soluții inedite și de informatică, o carte de referință pentru specialiști”. Este, adăugăm noi, și o carte de interes pentru publicul cel mai larg, o lectură dintre cele mai captivante, în care acribia științifică nu exclude totuși cuvîntul neșteșugit, dezvăluit într-o cizelură și o surpriză a reliefulor care încintă și desfată. O haină grafică și tipografică de excepție face cu atât mai memorabilă această tipăritură, ce se propune prin toate datele sale ca o podoa-bă a bibliotecilor noastre.

ILIE PURCARU ■

discursului muzical, pe fantezie, dar și pe o rafinată intuire a esențelor. Frazarea elegantă, sunetul cald învâltor, vraja pasajelor meditative, tumultul romantic al cadenței, au impus o interpretare de mare mobilitate. Sub bagheta atentă și energică a lui Răzvan Cernat, orchestra nu a acompaniat doar solistul ci a susținut cu el un autentic dialog, obținându-se o rezultantă suplă, viu și fin colorată.

Programul s-a încheiat cu acor-durile copleșitoare ale **Simfoniei a II-a** de Scriabin, pentru foarte mulți dintre cei prezenți în sală, o adevărată premieră. Iată deci că, după ce anul trecut, la pupiturii Filarmonicii „George Enescu”, Răzvan Cernat ne oferise un regal cu cea memorabilă versiune a atit de rar ascultatei **Simfonii Faust** de Liszt, revenind acum în fața publicului bucureștean el și-a propus din nou să aducă în actualitate un opus, pe nedrept neglijat, al patrimoniului universal. Gestul său reconfirmă o nobilă ambiție culturală și orizontul estetic al unui muzician de excepție. **Simfonia a II-a** de Scriabin lucrare post-romantică de ample proporții, cu o arhitectură sonoră impresionantă și o strălucitoare bogăție orchestrală, care îmbină fericit meditația filozofică de largă cuprindere cosmică cu o telurică senzualitate, fiurul metafizic și poezia eterată cu romantismul covârșitor al unor elanuri vitale, demonstrează încă o dată că, dacă nu ar fi dispărut prematur, la numai 43 de ani, Alexandru Scriabin ar fi jucat un rol important în evoluția muzicii acestui secol. Numărîndu-se, alături de contemporanii săi Mahler, Schönberg și Debussy, printre cei ce au căutat și prefigurată un nou drum, compozitorul rus a exploatat cu geniu filonul wagnerian, adaptîndu-l temperamentului slav, a asimilat creator „culorile” impresionismului francez, evoluînd în ultimele sale creații către exacerbarea expresionistă a trăirilor.

Alegîndu-și această lucrare unori stufoasă — de extremă dificultate prin forma ei complexă, prin dese schimbări de tempi și bruste alternări de atmosferă — Răzvan Cernat a abordat-o la un nivel de superioară organizare și stăpînire a fluxului sonor, valorificîndu-și plenar disponibilitățile romantice, reliefînd culorile orchestrale dar neuitînd să cenzureze sever momentele de patos debordant. Această „trăire” însă, departe de a fi rezultatul unei „inpirații” de moment, se bazează pe o profundă analiză și asimilare a partiturii. Această asumare intelectuală a profesiei de dirijor explică de altfel rapidă ascensiune a tînarului șef de orchestră.

ION CRISTIAN ■

Critica orfană

După ce am terminat de citit cea de-a doua carte a lui Ioan Holban (**Ion Creangă. Spațiul memoriei**, Junimea, 1984), am avut pentru o clipă un complex cultural: nu reușeam să pricep noima analizei naratologice pe care o face **Amințirilor** lui Creangă. Ceea ce spunea criticul înțelegam, nu-i vorbă, căci Ioan Holban are o înțelegătoare pasi-onată de rigoare și limpiditate, mereu obsedată să facă ordine, însă n-am putut nicicum să mă obișnuiesc cu gîndul că niște truisme, care nu explică mai mult decît exprimă, au nevoie de o haină savantă și de o cercetare meticuloasă, cînd ele pot fi formulate și cu ajutorul bietului nostru simț

RADU G. ȚEPOȘU ■

MUZICA

Bucuria mării muzici

În sala de concerte a Radioteleviziunii (arhiplină în ciuda concurenței făcute în aceeași seară de prezența unui pianist american sub cupola Ateneului), Răzvan Cernat și Dan Grigore ne-au făcut să trăim cu intensitate bucuria mării muzici. Tînarul dirijor al Orchestrei din Brașov, ale cărui ultime apariții în Capitală au avut darul de a se converti în adevărate venimente ale stagiunii, și-a deschis programul într-o notă de subtil lirism, cu **Amurg de toamnă** de Alfred Alessandrescu, în care s-au remarcat desenul precis al arcului sonor, calitatea deosebită a substanței sonore, fluenta și conturarea sigură a liniei tematice.

Într-o formă de zile bune, pianistul Dan Grigore a tîlmăcit Concertul de Schumann cu o cuceritoare dăruire, într-o viziune nouă, personală, ce mizează deopotrivă pe poezie și tehnicitate, pe sensibilitatea dublată de o riguroasă și cerebrală organizare a

nit spectacolului cu piesa „Harap Alb” realizat de Teatrul Național din București. Actorul Marin Moraru a primit premiul pentru interpretare masculină. Premiul special al juriului i-a fost acordat lui Vitran Asarian. Celelalte premii — pentru regie, scenografie și de interpretare feminină — au revenit lui Cristian Pepino, Mircea Nicolau și Anei Cornachi, toți de la Teatrul de păpuși din Constanța, pentru spectacolul „Inimă rece”, dramatizare după Wilhelm Hauff.

Juriul, prezidat de criticul Ileana Berloșea, a remarcat linia captivă, scenografia elevată și modernă a spectacolelor premiate, subliniind în același timp necesitatea atragerii unui număr mai mare de scriitori spre literatura dramatică și faptul că teatrele din țară trebuie să aibă în repertoriu cel puțin o

piesă adresată copiilor și tineretului, apropiindu-și și pe această cale de marea cultură. „Sintem datorii copiilor zilelor noastre cu o artă teatrală autentică” sublinia criticul Valentin Silvestru. **Subseriem.** (Radu Levărdă)

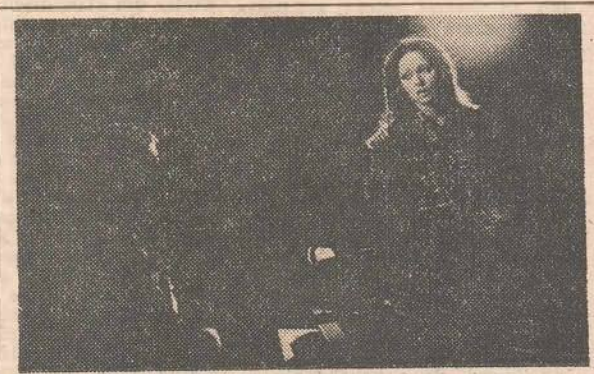

O FETIȚĂ ÎȘI CAUTĂ... AUTORUL. Strălucite, laureate, elogiata a fost totdeauna prezența teatrelor românești pentru copii în țară și peste hotare. Dar nu totdeauna teatrele respective au fost slujite și de texte cores-punzătoare. Ne bucură cu atât mai mult prezența unei piese ca **O fetiță caută un cîntec** de Alecu Po-

povici, pe scena Teatru-lui Tîndărică — ultima sa premieră. Autorul, bine cunoscut pentru creația sa închinată sta-tornic copiilor, a compus a piesă de o cuceritoare delicatețe și farmec poetic. Lumea piesei lui Alecu Popovici este lumea celor mai mici, a copiilor aflați la primul contact cu viața și cu primele noțiuni — difi-cultate pe care autorul trebuia să o surmonteze prin anumite elemente de inefabil și ficțiune înche-gată în metafore. Fetița care caută un cîntec, tre-ce prin odiseea unor în-tîmplări dramatice, pen-tru a găsi acel refren cu care să-și adoarmă fră-țiorul nou născut — iată deci candoarea, hazul, cîntecul, mereu cîntecul — țesute pe covorul ac-țiunii. Piesa e gîndită cu precizie în spectacol, sol-licitînd rigoare de cizela-re a mișcării, construită cu mare farmec și har de

regizorul Ștefan Lenkis-chi, iar cadrul scenogra-fic e semnat de două din cele mai rafinate crea-toare: **Mioara Buescu și Ella Conovici**. Spectacolul cu piesa lui Alecu Po-povici e cuceritor și prin personajul său principal (alături de fetiță) sala. Micul spectator care par-ticipă la acțiune răspun-de replicilor, ia atitudine vehementă față de „rău” și aclamă biruința bine-lui. Urmărind acțiunea de pe scenă și cea din sală, importanța teatrului pen-tru copii în procesul for-mativ, în educarea lor etică și estetică ni se pare cu totul major. Ca și munca creativă a inter-preților **Brîndușa Zaița-Silvestru, Sonia Giba, Elena Săndulescu, Gina Nicolae, Ana Vlădeș-cu, Gheorghe Fundătura, Radu Vaida**. Fetițe și bă-ieți își caută autorii și spectacolele. Cei prezenți la Tîndărică i-au găsit. (Dan Birlădeanu).

CAP LIMPEDE

Teatrul Național din Tg. Mureș, secția Maghiară, dăruiește publicului în această primăvară un recital de frumusețe: frumusețea versurilor de dragoste, de viață ale poetului József Attila, frumusețea gîndului și fap-tei celor ce au creat acest spectacol. Alegerea și orin-duirea poemelor a fost făcută de scriitorul Hajdu Gyözö, compozitorul Sárossy Endre a amplificat mu-zicalitatea rimelor pe corzi de chitară, iar scenografia este semnată de Kelemen Tamás Anna. Adam Erzsébet va da glas sentimentelor omenești cuprinse în lirica lui József Attila. Recitalul „Tainele cînd dau glas” constituie o reușită a teatrului și a actriței Adam Erzsébet. (R. V.).

40 DE ANI
DE REVOLUȚIE

Reportaje

23 August 19

În 1807 s-a procedat la despărțirea Bucureștilor în cinci culori, numite „Vopsele”, fiind astfel înlocuite vechile „plăși”, teritoriului actualului sector 4 fiindu-i atribuită vopseaua Albastră. Aici s-au mutat tabacii, cărămidarii și săpunarii evacuați din cartierele mai centrale. În compensație, „pentru distracția publicului” s-a pus la dispoziție „Livada lui Filaret”, actualul Parc al Libertății, amenajat ca atare abia în 1906. Și tot aici, în imediata apropiere a mahalalei Dobroteasa, s-a hotărât ca în ziua de 11 iunie, anul 1848, clopotele Mitropoliei să dea semnalul revoluției. În fața dealului Filaret, pe Cimpia Libertății, s-a desfășurat cu acest prilej marea manifestație unde s-a depus jurământul.

Populația muncitorească din sectorul Albastru a organizat și adunarea de la

24 ianuarie 1859 din jurul Dealului Mitropoliei, menită să impună alegerea domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

După înfăptuirea Unirii, Bucureștiul, devenit capitala întregii țări, a cunoscut o serioasă dezvoltare, care s-a repercutat și asupra teritoriului culorii de Albastru, prin construirea pe dealul Filaret a primei gări din țară, apoi a uzinei de gaz, a unui nou abator și a fabricilor de tăbăcărie și încălțăminte.

Dar primul război mondial a adus și primele nenorociri, mai ales în casele familiilor sărace. Împotriva acelor care adunau venituri substanțiale de pe urma exploatarea și a războiului s-au ridicat și au luptat și curajoșii muncitori de la fabricile Wolff (astăzi „Steaua Roșie”), care s-au încolonat împreună cu majoritatea populației și au pornit spre Piața

Teatrului Național, cîntînd „Sub steagul roșu” și scandînd „Vrem pîine”, „Trăiască libertatea!”

Sub rafalele mitralierelor au murit, atunci, în istorica zi de 13 decembrie din iarna lui 1918, peste 100 de muncitori. Mai mult de 100 au fost răniți.

Aceste sacrificii nu au putut împiedica însă masele de oameni ai muncii să participe și la greva generală din octombrie 1920. La Filaret, în acel sfîrșit de toamnă, tabloul era acela al unui cîmp de bătălie. Totul în fabrici era încremenit, în timp ce aleile Parcului Carol — astăzi Parcul Libertății — erau ticsite de soldați. După șase luni de rezistență eroică, muncitorii de la fabricile Wolff, infometăți, au reluat lucrul. Guvernul reacționar a adoptat imediat măsuri represive, a operat numeroase arestări în

rîndurile militanților de frunte, i-au întemnițat în închisorile de la Văcărești.

În 1933, mișcările greviste au cunoscut o amploare deosebită. Muncitorii întreprinderii sectorului 3 Albastru, împreună cu cei de la gara Filaret, Adesgo, Wolff și Fabrica de cherestea s-au aflat printre primii care au participat la luptele eroice din acel an ale muncitorilor de la Grivița. Dar represaliile au fost prinse împotriva acelor care își dăduseră dreptul la muncă, la o viață bună, la libertate, deveneau victime ale asprei. Astfel, în ianuarie 1942 a avut loc procesul a 27 de comuniști din sectorul Albastru, iar alți 7 comuniști de la Filaret au fost ridicați de Siguranță.

Un singur amănunt le scăpase din mâinile celor aflați la putere: acela că, în condiții de libertate a maselor nu putea fi învinsă nici prin amenințări și bătaie, nici prin întemnițări și schingiurări...

În una din zilele trecute, mai pe la 20 martie, cînd primăvara și-a ardețat firav sosirea și în București, o curioasă prichindei gălăgioși, puși pe naștere, se zbenguiau voioși pe alei, în Parcul Libertății. Zarva lor se datoră, în bună parte, primelor raze de

BERCE

care, în acea zi, parcă mai puțin decât pînă atunci, le mîngiau și îi îmbujorau, dar mai ales inițiativii și curiozitatea. Bătrînii și tinerii, se învîrtiră repede între ei. Nu știu cum, dar mereu găsesc subiecte comice de discuție. Și mai ales îi leagă de aceleași amintiri. Ca oameni trecuți prin viață, au văzut și au auzit multe, o dată găsesc prilejul să-și povestească unuia altuia, despre cîte și mai cîte, chiar aducerile lor aminte se confundă uneori cu istoria acelor locuri pe care acești oameni au trăit o viață.

Cei doi bunici pe care i-am cunoscut veniți să-și plimbe nepoții, se învîrtiră și ei legănați de amintiri. Ba chiar primele clipe cînd am intrat în vizită, am avut certitudinea tristeții lor pe care o resimțeau povestind cartierul copilăriei lor. Așa am știut că nu mai departe, ci chiar prin locurile unde ne purtam pașii în imediata apropiere a Palatului Sporturilor și cu ani în urmă se afla una dintr-un grup de gunoi ale Bucureștilor, noroaiile de pe Șoseaua Olte

„Veniți, veniți! Mi-atît de dragă Zburdălnicia voastră sfîntă”

Arca de catifea

Peste drum de Complexul de Sere-Arad, aflat la cîțiva kilometri de oraș, își duce viața de zumzet candid un fericit domeniul al vîrstei mici: grădinița cu program săptămînal pentru copiii celor ce muncesc aici. O sută cincizeci de copii, din Arad și din mai toate comunele aparținătoare municipiului, români, slovaci, maghiari, nemți, vin aici luni de dimineață și pleacă simțbătă la amiază, fiind deci, într-un fel, mai mult ai grădiniței decât ai părinților. Se știe bine că viața într-o grădiniță săptămînală nu e chiar simplă, nici pentru cei mici, nici pentru educatoarele care-i păstoresc. Se știe că, departe de familie șase zile din șapte cite are săptămînală, copiii au nevoie de mai multă afecțiune, de înțelegere și îndrumare, de o preocupare în plus pentru a crea un climat familial în acest tip de colectivitate. Dar ceea ce poate vedea oricine aici la C. S. Arad nu e deloc numai punerea în fapt a unor principii, ci mult mai mult: un adevărat atașament față de o muncă de mare răspundere, ingeniozitate și excelentă cunoaștere a nevoilor și

problemelor de tot felul pe care le pun cei mici, dragoste de frumos și spirit gospodăresc și peste toate acestea, suflet, foarte mult suflet.

Clădirea luminoasă, cu două nivele, semănînd așa de bine cu multe din grădinițele țării, aduce pe dinăuntru (și nu numai în metaforă!) cîți un stup. În care albine sînt și copiii, iar miere oricum numai ei. Pe de-năuntru, la orele amurgului cel puțin (adică atunci cînd am văzut-o noi) grădinița de la sere e toată un zumzet cuminte, o ordine fără cusur, ritmată de legea atotputernică a jocului.

Aici, așa ca în toate utopiile noastre despre copilărie, totul e joc. Joc de-a culorile. Grupa roz, grupa vernil, grupa bleu, grupa oranj, grupa bleumarin înlocuiesc aici căprăriile tradiționale: grupa mică, mijlocie, mare. O cuminte democrație îi adună, tacit, tot după criteriul vîrstei, dar, aparent (și în cel mai concret sens al cuvîntului) în numele cite unei culori. De la tricou pînă la mocheta din sala de activități, de la cuvertura cochetă de pe pătuc și pînă la halatul de baie nu mai puțin elegant, culoarea devine pentru ei identitate, caldă și jucăușă, dar și... posibilitatea lesnicioasă de a urmări ordinea din grădiniță, mișcarea „în teren” a zburdălnicilor.

Joc e și bălăceala în piscina amenajată în subsolul clădirii, în care toți, dar absolut toți, învață să inoate, sub supravegherea unui instructor calificat. De altfel, dintre „absolvenții” ultimei promoții ai grădiniței de aici s-a alcătuit cea mai mare parte a primei clase de inot a Școlii sportive din Arad. Joc e și „alergarea de seară” — aceea tură prin curte, zgribulită și fericită, cu ceva gust de aventură, care se întîmplă mai întotdeauna înaintea orei de culcare, seara. „Ca să obosim și să ne vină somnul” — ne explică serios un băiețel.

Joc e și drumul înfoclit de terburii (sau de zăpezi, după anotimp) care duce de-a curmezișul curții pînă la... colțul zoologic, unde abia așteaptă vizitatorii cele două căprioare cu iezi lor (trei, ca-n poveste), cerbul și fazanii, prețioasa păuniță, păzită ca ochii din cap să nu-i mai fure iuliu și de data asta ouăle, iepurii dolofani, veverița, porcii, puii și bibilicile, rațele și, citeodată, în trecere, cite o miță stingheră.

Mai toată iarna, focul a trosnit sănătos în căminul din Sala de basm, în care intri, vrei nu vrei, printr-o ciupercă și unde e mereu o lumină roșietică. Las' că focul e... electric, căci grădinița are, firește, calorifere și centrală proprie, dar acolo

jos, pe covor, poți crede orice. Tot de-a jocul se joacă ei și dimineața, cînd își fac singuri pașii (pe care, desigur, le netezește după aceea mina „tovarășei” — dar asta nu știe decît ea) și chiar cînd muncesc amar-nic (cu unelte pe măsura lor) în grădina... grădiniței.

Grădinița de la sere vrea să fie o arcă a copilăriei, în care află jocul și învățătura, dădă-ceala și seriozitatea, risul și, uneori, plîsul, povestea și munca adevărată, ursulețul de pluș și vietatea cea mai vie, somnul și culorile — și tot așa, pînă la completarea năstrușnicului inventar al acestei vîrste.

„Aproape tot ce vedeți aici — ne spune directoarea Lucia Săbău — e făcut de noi. Și cînd spun noi nu mă gîndesc numai la noi, cadrele didactice, ci și la părinți, care ne-au sprijinit și ne sprijină tot timpul, ba chiar și la copii. Ne gospodărim ca-n familie și, deși munca nu-i deloc ușoară, o scoatem binișor la capăt”. Modestia inimoasei directoare e, evident, un pic cochetă. Pentru că, dincolo de tot ce-ar putea spune o astfel de însemnare, rămîne, întregă, o realitate care merită a fi văzută, grădinița cu program săptămînal C. S. Arad. Am fi vrut o clipă să putem rămîne mai mult, poate pentru a vedea cîți ține minunea. Sîntem însă con-

vinși că ea ține atît cît ține omnia, profesionalismul, simțul de răspundere și inimile bogate ale celor douăzeci de fete — educatoare și personal de serviciu — care muncesc aici, strîngînd această blindă arcă de catifea.

P. S. Și minunile au nevoie...

de autob
stimați
Arad, fa
educato
ge aici,
și dimi
mai ales
mai sigur
ale „oca

espre libertate

3 August 1984

se află acum în construcție o nouă de metrou, de-abia puteau fi stră- de camioanele cu cai ale zarzava- în drum spre oraș, iar puținele dacă puteau fi numite așa, nu erau cămine ale sărăciei zidite în chir- Doar vreo două circumi, unde u parlagii de la abator. „să-si mai ească sufletul”, mai înveseleau viața erului. În rest...

mi mai amintesc precis cine mi-a — și unde, în ce colț de țară — dar exact expresia: „Bucureșteanul omul cel mai grăbit din țară am in- pe la noi!”

ind-o ca atare, afirmația nu pare a loc jignitoare, ba din contră, mi se firească, raportînd-o la ritmul ac- de dezvoltare a Bucureștiului. Dacă să conturăm biografia unui cartier berceni, situat în sectorul 4, am ata cu mindrie că graba bucareștea- l, despre care spuneam, este intim de nașterii unui nou orașel în a timp extrem de scurt. Mai precis, locurile pe unde atotstăpinitoare pină nu de mult noroaiile și circiu- gropile de gunoaiie ale Bucureștilor, abele și bolile mizeriei, sau chiar exista nimic din toate acestea, în

levarde. Și nu poți trece indiferent pe lingă șantierele de construcții, sau nu- meroasele magazine aflate la parterul unor blocuri cu 10—15 etaje. De fapt, întregul sector 4 al Capitalei, în care cartierul Berceni și-a înscris biografia, poartă pregnant amprenta înnoirilor, a realizărilor deosebite obținute cu precă- dere în ultimul deceniu și jumătate. Față de anul 1965, dacă ar fi să ne referim la dinamica indicatorilor economici, am constata că valoarea producției-marfă a crescut cu procentul record de 435 la sută, că fondurile fixe aflate în inzeștrarea in- treprinderilor au sporit de aproape 4 ori, productivitatea muncii a crescut cu 500 la sută, investițiile cu peste 650 la sută, iar valoarea exportului realizat, cu 1800 la sută, astfel că în prezent, din cele peste 1200 de produse ale întreprinderilor, mai mult de 450 se inscriu ca fond de marfă destinată exportului. Numai în ultima perioadă, importanțele creșteri ale po- tentțialului economic al sectorului s-au materializat în finalizarea și punerea în funcțiune a unor noi capacități de pro- ducție vizînd, la întreprinderea de ma- șini grele București — dezvoltarea pro- ducției de piese forjate, la care un aport considerabil deține presa de 12000 t.f., la „Automecanica” — reprofilarea pe

îmbunătățiri funciare, dețin rolul de uni- tăți promotore ale progresului tehnic, unele dintre ele, pe lingă studiile, cerce- țările și proiectele realizate avînd și o importanță contribuție la realizarea unor produse, prin activitatea de microproduc- ție pe care o desfășoară.

Am aflat, de asemenea, că numai în anul trecut, în cartierul Berceni și pe întregul teritoriu al sectorului au fost plantați 584700 de arbori și arbuști și s-au sădit 165850000 de flori. Și pentru că a venit vorba și despre flori, aș aminti că în același perimetru învață 49100 de elevi, iar preșcolarii, în număr de 5900,

ment nuclear și se va da în exploatare un nou cuptor de oțel, cu o capacitate de 50 de tone. De asemenea, întreprin- drea mecanică de utilaj chimic își va lărgi capacitatea de producție cu 2000 tone pe an utilaje tehnologice, iar capa- citatea întreprinderii de tehnică medicală va crește de aproape două ori.

În perspectiva dezvoltării și îmbogăți- rii sectorului cu noi obiective, o atenție deosebită se va acorda construcțiilor so- cial-culturale și edilitar-gospodărești. Astfel, pină la sfîrșitul anului 1985 se vor realiza anual circa 6000 de apartamente în ansamblurile Berceni—Olteniței, Parcul

Biografia unui cartier

al cîțiva ani, marile ansambluri de înțe, noile hale industriale, spațiile erciale, centrele de învățămînt și ară, au transformat radical întreaga omie a unui mărunț cartier, a cărui tență, chiar, era pusă sub semnul in- ării.

drept, bucareșteanul se grăbește ; și-l călătorind cu metroul în drum e locul de muncă, priviți-l cum își ulti cașul de atîtea și atîtea ori pe i respectați-i încordarea cu care urcă urnul macaralei gigant, urmărește eze furnizate de mașina electronică de u, sau se apleacă peste patul de rință al bolnavului ce speră totul de l.

a bucareștean grăbit, am trecut zilele ute prin Berceni, unde s-au mutat apartamente noi peste 180000 de lo- ori, adică mai mult de jumătate din ulația sectorului 4. Și mărturisesc er că nu e deloc ușor doar să te și pe aici, nici ca simplu trecător, mite ca reporter!

Iai înții de toate, te uimesc marile ere de circulație pe care mașinile le abat într-un du-te-vino continuu, am- modernizate anume parcă pentru liza cu oricare dintre marile bu-

producția de motoare de 360 CP, la „Da- nubiana” — dezvoltarea capacității cu 400000 garnituri anvelope pe an, la „Viscofil” — noua unitate ce va produce 5100 tone fire viscoză pe an, la Uzinele „Steaua Roșie” — dezvoltarea producției de echipament hidraulic etc. O atenție deosebită a fost acordată realizării și di- versificării producției fizice, unitățile economice ale sectorului axîndu-se pe o serie de produse de o importanță de- osebîtă pentru economia națională, cum sint: turbinele de 330 MWh, prăjini de foraj, anvelope gigant, utilaj hidraulic, motoare diesel de mare putere, utilaj tehnologic pentru industria chimică și alimentară, macarale de mare putere și altele.

În domeniul cercetării, institutele de profil, printre care Institutul de cerce- țare științifică și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini, Institutul de cercetare și proiectare pen- tru produse din cauciuc și mase plastice, Institutul de cercetare științifică, ingine- rie tehnologică și proiectare pentru sec- toare calde, Institutul de cercetare știin- țifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și material de ridicat, Institutul de studii și proiectări

se pregătesc pentru școală în cele 35 de grădinițe.

Perspectivile de dezvoltare ale secto- rului 4 pină la finalul cincinalului actual prevăd în continuare ample transformări în aproape toate domeniile. Astfel, va- loarea produselor noi și reproductate, din totalul producției-marfă, va ajunge la aproape 54,7 la sută, urmînd a fi lansate pentru prima dată în fabricație echipa- mente pentru centrale atomo-electrice, utilaje complexe pentru explorări geolo- gice, utilaje de înaltă tehnicitate pentru foraj și pentru turnătorii, cazane de aburi pe lignit și sisturi bituminoase.

Întreprinderea de mașini grele Bucu- rești va realiza o creștere a producției industriale globale cu 77,8 la sută, iar volumul producției-marfă va fi aproape dublu. Tot aici se va pune în funcțiune o nouă capacitate de producție, care va permite realizarea a 22000 tone pe an piese forjate, în special pentru echipa-

Tineretului, Calea Șerban Vodă, Reșița—Huedin, Calea Văcărești, Linăriei—Vă- cărești, Șoseaua Olteniței, vor continua într-un ritm susținut lucrările de reali- zare a metroului pe tronsonul cuprins între întreprinderea de mașini grele București și Piața Unirii și vor fi moder- nizate Șoseaua Berceni și Bulevardul Constantin Brîncoveanu. De asemenea se vor construi un pasaj denivelat în Piața Sudului, iar la intersecția Bulevardului Brîncoveanu cu strada Drumul Găzaru- lui, un spital de copii și o policlinică te- ritorială, noi spații comerciale, școli.

Realizările de pină acum, ca și obiecti- vele prevăzute pentru viitorul apropiat sint dictate de un singur scop, acela al ridicării neconținute a nivelului de tra- al celor ce muncesc, țelul suprem al politicii partidului nostru.

CONSTANTIN BALACIU

Casa cu 560 de copii

De îndată ce deschizi poarta grădiniței de copii a întreprin- derii de confecții și tricotațe București, pătrunzi parcă în- tr-o lume de basm cu prichin- dei și lucruri liliputane, minia-

turizate. Într-un colț al holu- lui mare, mobilat cu bun-gust și plin de flori și de covoare o- rientale, Geta Dumitrescu slobo- ade în eter ultimele acorduri de pian. Copiii, în costumele lor portocalii-albastre de șoimi, sint numai ochi și urechi. „A- tenție, repetăm încă o dată cin-

tecul despre mama! se aude calmă și melodioasă vocea edu- catoarei. Dar, aș vrea ceva mai tare și cu mai multă căldură, copii...”

I-am lăsat să-și continue ne- stingheriți ora de muzică și m-am îndreptat spre cabinetul directorii Vasilica Trifu. Dum- neaei mi-a spus, dintr-un ince- put, că grădinița pe care o con- duce are program săptămînal, fiind pusă cu prioritate la dis- poziția copiilor ai căror părinți lucrează în schimburi. Vin luni dimineața și pleacă tocmai sim- bătă la prînz.

— Cam cîți copii aveți?
— Exact 560, împărțiți, după vîrstă, pe 16 grupe. De supra- vegherea, sănătatea și educarea lor ne ocupăm 32 de educatoa- re, 11 surori medicale, plus per- sonalul de îngrijire.

„Sintem la ora de indelețni- ciri practice în grupa educatoa- rei Virginia Berbecaru. Încăpe- rea pe care o vizităm e un fel de miniatelier, dotat cu un mic război de țesut, cu gherghef, cu unelte și jucării de tot felul. Sub supravegherea atentă, plină de afecțiune a educatoarei, Co- druța, o codană de fetiță dulce, doar de cîțiva anișori, a și în- vîțat să țasă la război. Știe deja bine ce e aceea o spetea- ză, ce e băteala sau urzeala, ce e suveica. Joacă-joacă, dar fe- tița a început să țasă de-ade- văratalea. Și o face cu atîta se- riozitate și convingere încît îți vine s-o mînci cu privirea! Gabriel, un băiețel doțofan, cu bujori în obrăjori, meștereste de zor la o locomotivă, în timp ce companionul lui de-alături înalță din cubulețe cărămizii o casă. Oare vor deveni construc- tori? ! Încă nu se știe cu pre-

zizie. Cert e că, deocamdată, se joacă... cu cele mai pașnice u- nelte. N-au nici tancuri, nici puști-mitraliere.

26 de prichindei, băieți și fe- tițe, din grupa mare A, sint la „Teatrul de păpuși”... Aici, în sala de basme, educatoarea Ma- ria Papainopol tocmai își inche- iase povestirea despre Ștefan cel Mare. În final, șoimii recită în cor cîteva versuri dintr-o poezie în care e vorba de o bu- nicuță care și-a pierdut ochelari și întîmpină o serie întrea- gă de peripeții hazlii pină-i re- găsește.

Ora cultural-artistică s-a sfîr- șit. Urmează spălatură pe mîini și pregătirea pentru masa de prînz. Doi cite doi, copiii trec în ordine la spălător. Fiecare știe precis locul unde-și are prosopelul, sapunul, paharul și perișta de dinți. Au semnele lor, numai de ei știute. Profit de ocazie și intru în vorbă cu o fetiță brunetă, cu năsulul în vînt și cu ochii jucăuși, de ve- veriță.

— Cum te cheamă pe tine, dragă?

— Aura Iosif, și am 6 ani fără cîteva luni.

— Mămica ta unde lucrează?

— Mămica mea lucrează la fabrică, aici, aproape...

— Și îți place la grădiniță?

— Îmi place mult...

— De ce îți place ție mult?

— Pentru că avem multe ju- cărîi, ne jucăm, învățăm cînte- ce și poezii, învățăm să ne spă- lăm pe dințișori... Și... pentru că e cald și foarte bine aici...

Claudiu Adrian Marcu, de patru ani, Octavian Gabriel Ne- grea și Alexandra Hogăș au țî- nut și ei neapărat să-mi spună cîte ceva. Prietenoși și socia-

bili, ei mi-au vorbit, într-o dic- ție aproape perfectă, corect, despre jocurile și deprinderile frumoase pe care le-au învățat. Mi-au spus, mai apoi, povești și poezii emotionante. Am aflat de la directoarea că, pentru a li se corecta micile deficiențe fi- rești de vorbire și a învăța pronunția corectă a cuvintelor, în- că de la această fragedă vîrstă, grădinița se bucură și de asis- tența de specialitate a logope- dei Valeria Pirșan, o tinără ab- solventă de facultate îndrăgos- tită de profesie și de copii.

— Am convingerea că și dv. îi tubiți mult pe acești micuți...

— Am incitat-o pe directoarea.

— Altfel nici nu se poate.

Toți mi-s dragi deopotrivă. O femeie care nu tubește sincer copiii, orice poate să se facă, numai educatoarea de grădiniță nu. Educatoarea ca Elena Ro- man, Cornelia Mărculescu, Li- dia Morariu, Doina Chiriac, Stela Hogăș — numesc la- întimplare doar cîteva care-mi vin chiar acum în minte — sint aici ca niște adevărate mame.

Ba, poate, chiar mai mult. A- poi, să nu uit de surorile medi- cale conduse de sora coordona- toarea Floria Enculescu...

Totul, dar absolut totul — și ambianța, și educatoarele, și surorile medicale, și harnicile femei de serviciu — mi-a con- firmat aprererea excelentă pe care o făcuse la adresa grădi- niței mama Narcisei, Aftenia Ion, lucrătoare de la I.C.T.B., pe care o întîlnisem în stația de tramvai și care-mi arătase, cu bunăvoință, drumul spre casa cu 560 de copii.

TANIA RADU
MIHAI STĂNESCU

Poezii inedite de Nichita Stănescu scrise în perioada studenției 1953-1954

Ți-am meșterit bănuți de fier,
să-mi vinzi un ceas din sinii tăi
lăudând în vine zurgălăi
când flămânzeam de vis și cer...
...Dar scaldă, caldă, nuri puri
iubeau ciorchinul cel mânat
și inima ți-ai semănat
în colbul plin de șermături
...Ți-am bănuț arginți cu zimți,
uitarea ta să-mi vinzi pe ei,
când rodul florilor din lei
imi flămânzea o stea în dinți...
...Dar vrăjitoare de nefiri
descințete turnași în prag
mi-ai dat fiertură de omag
să te învăț din amintiri...

Fereastra

Mi-a pătruns
o bucată de nouri
pătrată-n odaie
...dar cerul afară-a rămas

Mi-a pătruns
o bucată
pătrată de cer
în odaie
...dar stelele-afară au rămas
A plouat toată noaptea

Ecou de văi

Ecou de văi răsună-n tine, surdă
bisericii cu turnul răsuțit...
Inchid pereții umeziți din schit
descătușate plesnituri de durdă
Zadarnic orologiul împarte
cădelnița inclătinată-n loc...
...Ți-a fost luat în gene noaptea foc
dar clipa munților e-n mări... departe...

E toamnă. Marea bate-n țărnuț
Și furioase valurile-njură
Bolborosiri de spume se aud
și cerul e mințit cu nori de zgură.

Sînt multe ceasuri și e încă ziuă
pe nisipul țărnuțului pustiu
Și rece suflă vîntul și-i țirziu
și marea neagră bate apa-n piuă.

Cînd bilețele dulci îndrugi l-ai tău iubit
mîndruțo, oare tu te-ai întrebat vreodată
cum ce-ar putea să facă un flecușet de fată
C-o scrișorică celui ce o a primit?

Tot sărutînd nebun un strîmb autograf
într-un moment el totuși îndrăgît-a
dar de i-ar porunci cumva iubită
în celălalt, ar face lumea-ntregă praf.

Și mîngîind dulos epistolia ei
subit începe Agamemnon să se creadă
și se dezlănțuie o-ntregă iliadă
în gîndurile-i răvășite de idei...

Îndrăgostitul e ca un poet șomer
Ce-n fildesul iubirii își zidește turnu'
în care pupă-ades traducerea lui Murnu
închipuindu-și că-l sărută pe Homer.

Iubirea de frumos

Ion Miloș

Acest trunchi de țărani români
din Iugoslavia ce se trag la rîndul
lor din Transilvania cu ochi în-
țirziați într-o privire de fiord
cu buze groase de olar și cap chinuit
să nu dea prilej snopului de trup
să o rupă cu pămîntul a pornit în
căutarea sufletului său pe patru
riuri cu scorbura plutitoare bol-
borosind izvoare și repezișuri pînă
ce a dat de vîna unui șuvoi de
origine mai năvalnic liniștit în
inima lui și iată-l înlăcrimat în-
aintînd cu nădejdea regășirii reve-
derii reîntîlnirii cu cele de acasă și
de totdeauna în care să-și afle
pacea și izbăvirea.

Ion Miloș se întoarce prin limba
română ce n-a reușit s-o izgo-
nească din oasele sale deși a lup-
tat cu încă trei împotriva ei sin-

Tăria nopții

Preț pentru rezumatul la franceză

I

Din mi spre fa bemol, tăcerea
coboară grav, ecou în gâstră...
...Se stînge ultima fereastră
pe strada Dobrogeanu Ghenea.

II

Un boulean brodat cu ață,
pocnește-n umbre cu securea...
...Se pierde-ncet, ducînd aiurea,
mireasma finului, la piață.

III

Un bronz cu cuc. O modulare...
O no.ă ce-ar părea să vină,
din cine știe ce uzină,
se despletește pe trotuare...

IV

Țării de anason și chimeni
întînd un hymen ud și rece
Obscur, vre un străin mai trece...
...Un gînd... și apoi nimeni... nimeni...

Pămînt arzînd...

Mai ții (a)mînte ceafa-n gînd?
...răscruci în jos, răscruci la cruce
și-n ochii negri la răscruc
pămînt arzînd, pămînt arzînd...

și nopțile ne-au fost întregi
întregi au fost și cele zile,
cînd stîncile din șapte mîle
au chibzuit în visuri, legi

Pămînt arzînd... pămînt arzînd...
am ridicat în tine schele
nu să te sui pe ele-n stele
...căci stelele sînt tot pămînt...

pentru cele două
picături de rouă
(să mi-o publice postum)

Cînd marea își varsă din sine
amarul și peștele
cresc valuri, și-afită, iubită...
de vrei izgonește-le.

Cînd piscul văiușii își plînge
în fulger fărîmele
Cad așchii de stîncă, iubită
de-ți place sfărîmă-le.

...Azi noapte am visat între arbori
pierzarea clipitelor...
în vis se făcea că răsună
talângile vitelor...

Și-s om din cuvinte, iubită...
hai vino și stringe-le
...imi umblă cuvîntul prin vine
odată cu singele...

Moenind tăciuni ascunși în serum,
pe coarda lirei să-i frămînte
s-a dus poetul deci să cînte
în codrul trist de lingă drum.

Tocată-n deal la vechiul schit
se răzbătea-n ecouri piua
era un cer senin ca ziua
de parcă zorii-ar fi mijit.

Cărarea strîmbă pe coclaur
își șerpuia tovalu-n umbră
pe cer era o lună sumbră
puzderii de argint erau.

Cu țirîitul unduios
taraf de greieri pe cîmpie
cutremurau din temelie
priveliștea de abanos.

În codrul negru și solemn
cu frunzele din noapte frînte
s-a dus poetul deci să cînte
dar pomii toți erau de lemn.

1954

De tunete turbate
or răbufni din nouri
sau de-ar fi doar ecouri
e inima-mi ce bate

Pe picuri mari și grele
or începea să plouă
sau de-ar fi numai rouă
sunt lacrimile mele

gure la isvorul graiului strămoși-
lor săi; să ne bucurăm de izbînda
lui cum o făcea Onisifor Ghibu la
început de veac ascultînd doinele
ancestrale valahe ale moșilor noș-
tri de pe valea Timocului...

Cartea sa de poezie Nunți bo-
reale, a cincea pînă acum, într-o
românească nevoită să sfredeleas-
că întesuri în urechi străine și
împietrite este una mai degrabă
de luptă și justiție decît de sâr-
bătoare și bucurie. Căci celebra-
ză nu nunta cununie ci caută să
oprească frigul despărțirii, imposi-
bilitatea întîlnirii ne-nuntirea,
ne-fericirea.

Găsi-va vindecarea sufletului
său în graiul nostru care este și
al său — vindeca-se-va prin Cu-
vînt despre care spune:

Rămîne Cuvîntul
Făcut din nefăcut,
asta numai timpul și alte cărți
ne-o vor spune.

Dar acum să-l primim cu dra-
goste în brațele limbii române!

IOAN ALEXANDRU

Par... paparude cin'să
le pună-n drum să joace
de amar de vreme'ncococe
e secetă aprinsă.

Turca

(din ciclul „Amintiri din copilărie”)

I

Pe maidan s-au strîns mucoșii
ca de-afîtea alte ori,
cu năsuc ș-obrazii roșii,
înarmați în mîini cu sfiori.

Pe maidan îi promoroacă
dar copiii nu țin seama;
gata-s puși acum pe joacă;
Ah! de-ar ști acuma mama
unde sunt...
(mamele cu păr cărunt,
doamne, doamne, ce le-ar face...
nu le-ar da o clipă pace!)

II

— Roșu...
galben...
verde-albastru...
Sar deasupra unei sfiori
Gulerai ca niște flori
sar micuții titirezi...
— Ai zbiricit, ia, tu nu vezi?
...in curînd se obosesc
— „Hai o țurcă!”
— „S-a făcut!”
aruncîndu-și coarda-n lut
sar micuții și primesc.

III

Cu un băț furat din gardul
faței Lina de la munte
și cu alte mici mărunte
întocmesc un cerc degrabă.
— „Asta treabă!”
și-au o țurcă... mică foc!
— „Vin' Gheorghii!”
„Hai Năiță!”
„Haide iute, hai la joc!”

IV

Sfirr... zbughește țurca-n aer
— Ah!... n-ai prins-o, număr pașii,
Unu... două... șapte... nouă
— Ba e șapte!
— Ba e nouă!
și se-neaer uriașii!!
Unul rău și iute-n trîntă
imi bușește pe-altu-n nea...
Sfirr... zbughește țurca-n aer
pică-n slavă ca o stea,
și se-implintă...
— Ah! ce trîntă
— Ce mai trîntă...
doamne, doamne, ce tapaj!...
Uite-ncop ca să se stringă
și-i împrumuesc în roată...
...Toți se-ntorc să facă haz;
— „Ia-u'te măi, căzuși în brîncă...”
Nieu, roșu de necaz
dă să plîngă
ochii-n lacrimi îi înoată...
...Dar să plîngă, e rușine...
ca să-l bată, nu-i curaj.
— I-oi spunea-o eu de bine!
Smiorcîndu-se pe nas
se stropșește din zăpadă;
— „Lasă, las’
am acasă eu mulți frați,
te-oi prindea la min’ pe stradă
și-ai să vezi tu ce-ai să pați”.

Biza

I

Se înghesuesc băieții
fiecare-n fel și chip
cître cel ce-n mijloc șade
și-i crocește o palmă: lip

II

El tresare și serutează
rînd pe rînd întregul roi
din privire îi întreabă
— „Care este dintre voi?”

Prin gard

— „Haai cu tro-ti-ne-ta... taa...
ne jucăm la mine-n curte
sub salcîm.
Din bețe scurte,
din carton și tînchea,

sfoară, cretă, geam și clei,
bile și nisip și pietre,
faacem o căsuță... Petre,
vrei?

...Dacă vîi îl chem pe Stan!
...Hai de-a hoții și vardiștii!
eu eram motociclistul,
tu erai milițian...
mă prindeai din urmă,

ba,
chiar mă areștai și pace...
...spunee, Petree, nu ți-ar place?
da?”

— „Ce să cat eu sub saleim?
...him!”

— „Haide, vino, te rog eu...
...am pastile de ienupăr...
dacă tu nu vîi, mă supăr,
și-i păcat de dumnezeu...
Haide, vino, nu fi rău,
am capace de la bere
și-am să-ți dau cite-mi vei cere...
zău!”

— „N-am nevoie de capace...
...poți să-mi dai oricît,
nu vreau!

Ia mai lasă-mă în pace;
troineta nu ți-o dau!
...Toată scîrție, desi
ieri am dat-o cu ulei...
...Poți ca să te superi, ei,
și?”
— „Da... nu vrei să vîi... tu crezi
c-am nevoie eu de tine
și de troineta... binec...
O să-ți pară rău, să vezi,
că pieci în haimanalic...
...Am bomboane colorate,
le mîninc eu singur toate,
sic!”

Scama

De sus de undeva o mică scamă,
venită-ncet, plutește vag, cu teamă
Se urcă și coboară lent prin tindă,
s-oprește să se-admire în oglindă
Spre ghemul cel tăcat din colț coboară
...și fire crece pe ghem și se-nfoară
...și labe are ghemul ce se-nnoadă
și coadă are ghemul... vai ce coadă!
Doi ochi verzi se plimbă după scamă
...pupilele cu tăieturi de lamă
Înfipse-n țigru ca de jucărie
se-nvirt, iar țigru pare de hirtie
Și scama vine-ncel... și fișii odată
făceta labă către scamă călă,
Dar hoața printre ghiara-ntînsă-i scamă
și fugo legănată ca pî apă...

Peer Gynt

E tare frig, amarnic frig
divin sentin de sticlă
și pomii suri cu ramul gol
reînfloresc pe ziduri
Resfiră vîntul zurgălăi
lipind pe geam petale
pîlici voinici în aer dau
eu lăncii de mătase
Prin vine sau aev-n gînd
petrece un sursor rece...
...descîntă Grieg fiori de frig
și în nefire pierce,
Dar stăruie pe cer de ger
un soare sur de ghiată
ce viață dăruie și dă
zăpezii strălucire

pentru Meer Pynt

Iarnă țirzie

Amurgul ca o rouă, n'condeează-n singe
păienjenii ramurilor ce-și desfac tăcut
uscate brațe lungi, ca un sărut amarnic
Zadarnic stau pe banca grea de piatră
iubita-mi și-a uitat gropițele-n obraji...
Nețărîmîntul împietrit mă înfioară
iar liniștea ca un ecou se frînge-n

țărîmuri,
doar salciile-și plîng șuvițele de ceară
în cenușii lacului rămat în sticlă.
Și bolta nouroasă se încruntă-n lac.
Pe ling-aleea decoltată-un șir de plopi
își moaie frunțile-n străfundul nemîșcat
spre unde dinspre toamnă apa a secăt...
Frunzulișul ruginit de-acum un an
își poartă moartea pe crimpele de nea
mînjite de noroiul cu șir de ploale
...În basm e totu'neremeni și umed...
Văzduhul naște-ncet puzderii de arginți
nemuritori în viața lor de-o clipă.
Întînde noaptea neagra ei aripă de

fantasm
și lacul tot se oglindește-n cer.
Mai mi-au căzut azi noapte-n vis trei
dînti.
Duminică undeva la lacuri.

Desene pe asfalt

De ce versul alb?

(Însemnări de atelier)

De ce versul alb?
În primul rînd fiindcă... sipet,
scripet, Egipet... Și mai apoi? Mai
apoi ce urmează? O biată aso-
nanta, pusă să se bată cu emines-
cienele, regale fiare, ca verșita cu
ghepardul. Se trece la... joc. Un
joc invariabil secund. Și-apoi...
plictisul eufonic urmează a ne
îngropa. Marile perechi de rime,
utilizate de autori geniali, capătă,
pe toartă, siglă de autor. Aproape
că nu mai pot fi reutilizate fără
sacrilegiu. Cel care mai rimează

așa vîi cu evlavii e mai vinovat —
penal — decît cel ce a furat, cînd-
va, Tezaurul de la Pietroasa. Iar a
rîma mare cu sârbătoare a devenit
o mecanică aberantă, calpă. O rimă
ca, de pildă topirceneasca inimă-
minimă e, prin trista-i unicitate...
minimă.

Versul alb poate „rîma“ la infinit
cu oricare dintre cuvintele limbii.
Dacă e vers.
„Rîma“ versului alb e conceptu-
ală. Adică e cap de vers. Cap, adică
inimă. (Cap sau pajură? Capul...
pajurei.)

Vers liber?
Expresia sună stupid. Libere au
fost „versurile“ numai înainte de a
se petrece inventarea, altfel bizară,
a poezilor...

GHEORGHE TOMOZEI

atelier literar

de G. Dumitrescu

Gh.L. Oiegar: Unele semne bune, în pagini încă tulburi („Viața în spațiu”, „Dragoste”, „Autumnală”). Să vedem, în continuare.

Mona-Mariana Zamfirescu: Adresați-vă re-
vistelor pentru copii.

I-I. Szombathy: Sint, uneori, interesante „visu-
rile” dv. (cu cercuri, cu pelicanii, de poet, din poa-
la bunicii) deși încă tul-
buri și șovăitoare în ex-
presie. Imaginea cu cer-
cul roșu, de pildă e cam
prea materială și... anatomi-
că (sugerând mai de
grabă lucruri plăcute...).
Să vedem ce mai urmează
scrieți-ne și cite ceva
despre dv., — ocupație,
studii, etc. — și comuni-
cați-ne și semnătura defi-
nitivă, pentru tipar).

N. Reavân: Citeva pa-
gini promițătoare, ușor
amenajate de uscăciune
didactică („Cine învață”,
„Spui”, „Gindurile”, „De-
spre zei”, „Locul”). Re-
veniți (și cu iscălitura
definitivă).

L. Trandafir: E intere-
santă proza dv., deocam-
dată într-un stadiu de
schită preliminară. Tre-
buie să vă sfătuți cu niște
specialiști în domeniul
S.F.

Cr. Bălan: Sint o serie
de pagini care făgăduiesc
un drum în poezie („Axi-
omatică”, „Vegetală”,
„A fi”, „Supremație”,
„Urbană”). Trebuie să
evitați despletirile ver-
bale prelunge, fără aco-
perire, să mergeți spre
densitate și esențializare.

Zuckerman V.Z.: Dacă
am fi în locul dv., ne-ar
passiona să descifrăm
toată această situație
(în ce vă privește, sinteți
bine plasat, prin studii,
pentru o asemenea între-
prindere) și nu numai să
o descifrăm, ci să o și
corectăm! Ne-ar îndrăgi
să „întorcem pe dos”
toate datele aparent im-
placabile ale acestei situ-
ații (ce semnificație are,
de la David și Goliat în-
coace, raportul „puternic-
slab”?...). O adevărată
forță a spiritului, moral-
volitivă, intelectuală, poa-

te ridiculiza oricând sim-
pla forță fizică. (Sint, în
istoria mare și în cea
mică, nenumărate cazuri
care atestă acest lucru.)
Există, cum desigur știți,
și niște specialiști în
„dezlegarea” complexe-
lor, care vă pot ajuta în
această expediție. (Ca să
nu mai vorbim de nume-
roasele săli de sport,
unde se pot deprinde, cu
nitică osteneală, tainele
unor mijloace defensive
infallibile ca boxul, judo,
karate, etc. — cu impli-
cările psihologice lesne
de bănuți!).

L. Harec: Ne pare rău,
dar nu vă putem citi ro-
manul (ne așteaptă zeci
și sute de corespondențe
nerezolvate!). De altfel,
v-am spus deja cam tot
ce vă puteam spune, după
lectura masivelor frag-
mente trimise anterior.
Acum, trebuie să atacați
direct „piscurile” editu-
rii! Vă dorim succes!
(Dacă ne-ați fi întrebat în
prealabil, vă puteam
evita această neașteptată
trimiteră a manuscrisu-
lui...).

Aurelian Popescu: Ceva,
în „Autobiografie” (dar
finalul e cam „în coadă
de pește”) și mai ales în
cîteva din epigrame.

L. Capsa: Citeva lu-
cruri mai aproape de
reusită: „Victoria”, „Axi-
omatică”, „Vegetală”,
„A fi”, „Supremație”,
„Urbană”). Trebuie să
evitați despletirile ver-
bale prelunge, fără aco-
perire, să mergeți spre
densitate și esențializare.

C. Drăgan: Din ce în
ce mai bine: „Fals”,
„Urma”, „Dincoace” (cu
un vers final vag și cu
„decit-cit...”), „Inimă”,
„Existență”.

**Mihaela Popan, Alec
Dragu, Oliviu Fl. Petruș,
Iulian Boldea, Tr. Pașali,
F. Al. Brădișor, A.-M.
Crisan, Tudorița Voica,
Lavinia Armand, Mirela
Minea, Monica Mihăilescu,
Mirela Pop, Alin
Ozana, Ioan Bărbulescu,
G.C. Brad, D.D. — Baia
Mare, Bianca Babes, Dan
L. Vasilescu, Ada Negrea,
Gabriela Moldoveanu, St.
Cringea, Colea Petrescu:**
E ceva, însă nu de ajuns.
Continuați.

**B. Panciu, I. Goff, Ie-
ronimus 45, M.M. Mirea,**

Ciprian Sandu, M. Călin,
G.C. Dunăreanu, G. Me-
chin, Oglinda vie, Gb.
Hlincea, Gb. Promu (mai
citez!), Răzvan Albescu,
D. Gioglovan, I. Constan-
tin, Eva, A. Scripcaru,
Al. Chiriac, Dana Toma,
Lia Tâmas, Nic. Cr. Du-
mitru, Carmen Georgescu,
Rodica Muresan, Adi
M.M., Daniela Gheorghe,
Silviu Bigu, Jo M.C.D.
Eugen. Ioana Mocanu,
D.R.G. — Călimănești,
N.V. Tomca: Încă nu pu-
tem trage o concluzie. Re-
veniți.

**MANUSCRISE NEIS-
CALITE:** „Azi diminea-
ță”, „Fir cu fir”, etc.;
„Contemporană”, „Me-
tempsohoză” etc.; „In că-
utarea Pământului”, „Re-
zolvarea neatentă”, etc.;
„Tristete”, „Vis”, „Aș
vrea”; „Cind te întorci”,
„Creangă de tei”, etc.;
„Amintire din viitor”,
„S.D.V.”, etc.; „Nimeni
nu m-a iubit”, „Că te-am
iubit zadarnic”, etc.; „In-
cet-încet, durerea mă
stinge”, etc.; „Trenul ul-
timei speranțe”, etc.; „Pe-
tălele iubirii”, etc.; „Iu-
bire în criză de timp”,
etc.; „Frumusețea unei
clipe”, „Salay”, etc.;
„Pagini albe”, etc.; „Pei-
saj de toamnă”, „Un-
de-i?”, etc.; „Jurămintele
femeilor sint scrise pe
nisip”, etc.; „Mizantropie”,
etc.; „Trăim pe-o
nărcătură de trolit”, etc.;
„La poarta țarinei”, „Pă-
cat” (proză), „Călătorește
prin mine”, etc.; „Cîntec
de legănat adulți”, etc.;
„Juanito”, etc.; „Albă fe-
reastră”, etc.; „Și tălăzu-
iam înainte”, etc.; „Pic-
tind în ploaie”, etc.

**J. Ziemssen, M. Stava-
rache, C. Bogos, Ursula
M., Marian Simionescu,
Sim. C. Pop, Dinu Ma-
tei, Steriudas, Olgața
Stanciu, Radu Florescu,
B. Delapinu, Metis —
Alba, V. Adde, V. Sirbu,
Mih. Petrescu, D. Matea,
D. Uță, L.D. Cernucan,
Lidia Stoian, Alb. I. An-
toniu, G. Băle, L. Chică,
Adr. Dincă:** Nimic nou!
N.R. Manuscrisele nu
înapoiază.

NINGE

Ninge în liniștea

Ai buze reci

Ninge
pentru sufletul
obosit frumos
de atita căutare

pădurii
infricoșate de cuvinte

A. N. VALONI

IUBIRE SECRETĂ

Femeia cu voaleta pe chip
a-nchinat cîteva ceasuri
pentru-o secretă iubire,
dau tîrocale în jurul
tainicului loc
lilieii și alți străni dușmani
ai luminii,
intunecate sint eadranele
dincolo de care se-ascunde Ea
și inutilă strădania urmăritorilor,
se-aude doar țipătul
schingiuitelor ace
încercînd zadarnic să învețe
sublimul dresaj
al întoarcerii înapoi...

MARIA BADEA

LAMA LUI DAMOCLES

Cîntați despre riul albastru
și unduiți-vă brațele goale
ca niște valuri.
Poate doriți să ridicați
de pe noi plafonul greu
de dărîmături?
Cîntați în fagurele plin cu becuri
aprinzîndu-se și stingîndu-se
eînd oamenii în haine impecabile
bat potecoava mesei
și-si aranjează ochelarii de aur
peste formidabilele rachete atomice.
Din miinile voastre șerpuind,
miini de femei blonde, ajunse la 30 de
ani,
vor rămîne în aer mici semnături
indescifrabile
care vor încerca să umple un rînd
al timpului comprimat
între două ciocane acționate electronic.
Riul albastru murmură
despre oglinzi care întore tot ce vîd.
O lamă am găsit de capătul creionului
meu
și seriu precaut tot timpul cu fășul
deasupra degetelor.

CONSTANTIN BUCIUC

ZEIȚEI BUCĂTĂRIEI

Pe cine aștepti
însingurată
în piața largă a bucătăriei
lingă stătuia cinetică a robinetului
flore fluidă a regnului metalic de țevi
oferînd-o
luncătoarelor chipuri de farfurii
cu șorțul de prînz
a unui întins regat gastronomie
luneed
printre spinările încovoiate

sub nenumăratele îndatoriri cotidiene
ale marilor demnitari
ai domeniului tău
zeiță a dorințelor
și poftelor mele
în inima nopții
împietînd cu degetele tale oboseite
covorul
de arome și gusturi alese
pe care

pășînd ca un prinț
întors de la vinătoarea piinii zilei de miine
voi trece

printre arcadele înfiorate
ale trupului tău surizînd obosit
pe puncta somnului
peste involburarea de vise
pînă pe țărmaș zilei de miine...

SIMON-PETRU OPREA

LECȚIA DE GIMNASTICĂ

Unu, doi, trei, reglăți-vă pulsul,
din inimă dați, că vă-apucă plînsul.
Patru, cinci, șase, — dacă se mai poate —
exersați temeinic și datul din coate.
Inspirați pe nas, expirați pe gură,
Vremea de afară este foarte dură.
Unu, doi, trei, stați, vă rog, în cruce,
singele la cap să nu vi se urce.
Tinerii pot merge cu genunchii, însă,
pieptul în afară, gura cît mai strînsă.
Aplecați și capul, așa într-o doară,
multe-n felul ăsta n-o să vă mai doară.
Scăpărați din palme, faceți și flotări,
hai, cu toți deodată, dragi ascultători.
Pentru-nviorare, faceți cîteva pași,
rideți la comanda „înainte marș”!

NICULAE ALEXANDRU VEST

CĂLĂTORESC, CĂLĂTORESC

Au obosit drumurile
să mă mai țînă
și nu-i nici un loc
în cuibul vulturului,
nici în chiliia pustnicului
și nici în Robinson
n-are nevoie de un Vineri.
Prin fulgerele zilei
într-un nor de oameni
călătorește, călătorește,
Nu-i cine să-mi aprîndă
o lumină;
Au obosit drumurile
să mă mai țînă.

MARCELA MARINICĂ

BILANȚ

Să facem deci un calcul
să stabilim precis
de cite ori nețezim obrazul zbircit
al acestor nopți îndărătnice
și rotunde
ca niște vaci pline de gustul țîrziu
al trifoiului
de cite ori murim
suduind ca vîntul sechestrat
sub usă
și mai cu precădere
de cite ori punem miinile la urechi
să nu asurzim de tăcere.

EMIL ACHELĂRIȚEI

Florin Niculiu

(Urmare din pag. 9)

...cineva începe să-și cristalizeze un stil.
— Observ într-un colț un tablou mare,
un peisaj de iarnă, realizat cu mijloace
aproape fotografice. Bănuiesc că e sem-
nat de dumneavoastră și în același timp,
nu-mi vine să cred cît de mult v-ați
schimbat de atunci.

Se ridică de pe canapea, iese de sub
prepeleac și se uită și el la tablou. Se
uită la el atît de intens, încît îmi vine
să cred că nici nu-l-recunoaște. Dar cînd
vorbește, îmi spune altceva.

— Da, e al meu. Și la fel cu el mai am
cîteva. Nu le-am aruncat pentru că, spre
deosebire de alții, eu nu pot să mă reneg.
E firesc ca azi să pictez altfel. E un
proces aproape științific, ca într-un do-
meniu de cercetări și de descoperiri. Pei-
sajul acesta e pictat în anii mei de for-
mare, cînd am ucenicit pe urmele clasi-
cilor, cînd căutam să fac lucrurile cît mai
perfect și respectînd natura pe care o
iubeam. Artiștii contemporani fac o sin-
teză a secolelor de artă de dinaintea lor
și își aduc și contribuția lor — dacă e
posibil, și cînd e posibil.

Se încruntă și se așază din nou pe ca-
napea, ca un elev nemulțumit de răs-
punsul pe care l-a dat.

— Asta-i bună... Am început să dau și
sfaturi.
— Dar de ce ați abandonat o cale care
pentru mulți continuă să mai reprezinte
ceva? De ce tablourile dumneavoastră au
încetat, la un moment dat, să mai fie sim-
ple ilustrări ale unui mediu ușor de re-
cunoscut de toată lumea?

Intre timp, Florin Niculiu a luat o
coală albă de hirtie și a început să de-
seneze pe ea. Răspunde privind la seme-
nele lăsate de creion pe foaie.
— Cred că a fost nevoie ca, la un mo-
ment dat, să înțeleg mai mult din reali-
tate. De aceea n-am mai pictat lumea
înconjurătoare, ci semnele acelei lumi,
simbolurile ei cele mai reprezentative.

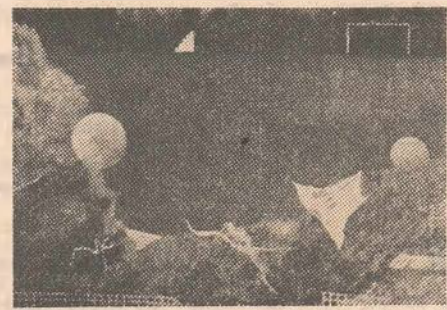
— Dar aceste simboluri nu sint oferite
privitorului pe tavă. Dacă primele dum-
neavoastră tablouri — care pe mine unul
nu mă emoționează, fiind prea amănun-
țit-fotografice — erau ușor inteligibile,
ceea ce pictați acum se bazează mult pe
sugestie, pe mister. Cum de mai are ne-
voie omul acestui secol de mister, din
moment ce el luptă să risipească toate
enigmele care îl înconjoară?

Florin Niculiu învâlăue cu o privire tan-
dră pinzele care se află în jurul lui. Pare
mulțumit că, adoma lui Blaga, „sporește
a lumii taină” cu arta sa.

— Sigur că omul, mai ales în secolul
nostru, are pretenția că trebuie să știe
totul. El însă rămîne înșelat de mister,
de ceea ce se află dincolo de orizontul
cunoașterii sale. E aici probabil o latu-
ră romantică, imposibil de dat la o parte.
Fără nici un mister, viața ar fi mai pu-
țin frumoasă. Pe toți continuă să ne
atrage ceea ce e miraculos, tainic... Ne-a-
trage fără să ne putem explica de ce.
Chiar și cînd cosmosul va fi împințit de
stații interplanetare, tot vom jîndi după
o taină care să ne tulbure. În treacăț fie
zis, aceste stații interplanetare mie unuia
nu-mi spun nimic. Nu cred că sintem încă
destul de copii pentru a pleca de pe Pă-
mint. Mai întii aici ar fi trebuit să se
ajungă la armonie, la încredere, la liber-
tate deplină și după aceea să năzuim să
pătrundem în alte lumi.

— Ce înțelegeți prin libertate deplină
în pictură?

— Fiecare încearcă să-și exprime gin-
durile, sentimentele. Unii sint poate nese-
riosi. Alții însă trebuie lăsați să meargă
pe drumul lor. E o greșeală de a-i lua

în deridere. La noi însă, în acest moment,
e bine. E o înflorire a stilurilor care nu
poate să nu atragă după sine și apariția
unor mari valori.

Intre timp, și cea de-a doua față a
discuției și-a epuizat sunetele. Florin
Niculiu se îndreaptă spre patefonul care
nu este numai o piesă de colecție, dar
chiar și merge! Artistul rotește cu grijă
manivela și apoi pune acul pe placă.

— Să fii atent la felul cum redă su-
netele „mașinaria asta romantică”. Se
aude distinct fiecare instrument. Ce zici,
erau buni meșteri și acum 50 de ani! În
ultima vreme, îmi place tot mai mult
muzica de cameră. Simfoniile, concertele
me se par grandilocvente. În schimb un
cvartet... E ca o mărturisire între prie-
teni.

Se așază din nou cumințe pe canapea.
Mă uit eu mai multă atenție la artist:

fața îi este brăzdată. Ochi îi sint mai
curînd triști. Nu ride, ci suride. Gestu-
rile îi sint potolite. Părul, bogat, e piep-
ținat pe spate. Nu poartă barbă. Nici
n-ai crede că te aflî în fața unui mare
artist de azi. Nu vrea să șocheze prin ni-
mic. Bîna-cuviință guvernează ceea ce
face, ceea ce se spune cu atita zgîrcenie, ca
și cum din pudoare se ferește să facă, se
destăinuie în public.

— În tablourile dumneavoastră, Florin
Niculiu, misterul nu infricoșează. Obie-
ctele cele mai insolite se întînesc fără a
provoca neliniște. Ele sint fluente, trans-
parente sau opace, au cîteodată o ma-
terialitate grea, alteori sint imponderabi-
le. Totul e patronat de o lumină blîndă,
ca o rază care ar cobori din ochiul unui
zeu melancolic. Cum de puteți prezenta
un astfel de univers confortabil, prieten-
os, dumneavoastră care ați trăit în fa-
milie mari drame?

— Da, se poate arăta cu har și latura
oribilă a vieții. Eu însă cred că avem ne-
voie de lumină și bucurie. Noi, oamenii,
ce facem? Recunoaștem și lăudăm exis-

tența. Și simțim nevoia de culori. La
mine insumi, în ultima vreme, cromatica
mi s-a mai luminat. Școala noastră de
pictură a folosit mult griul. De teama vio-
lențelor. Din teama de a nu scăpa din
hături culorile. Românul are un extraor-
dinar echilibru al culorilor. Iar noi, cei
atit de curînd țeștiți din lumea satului,
n-avem cum să nu păstrăm acest echili-
bru. Da, încerc să mă luminez. Și să
pictez o armonie de care toți avem ne-
voie.

— De ce e atita zbor în spațiile create
de dumneavoastră?

— Zborul caracterizează epoca noastră.
Desigur, pinzele mele nu sint înțesate de
aparate de zbor pe care le cunoaștem cu
toții. La mine zboară cele mai neaștep-
tate lucruri. Uneori, parcă ar fi mesaje
le trimise de alte civilizații. Alteori, în-
cerc să pictez sunetele care ne încon-

joară din toate părțile. Acum o sută de
ani, astfel de pinze n-ar fi putut fi pic-
tate. Artiștii de atunci nu trăiau într-un
mediu saturat de emblemele unei civili-
zații tehnice așa cum sintem noi.

— Dar nu-i zăresc pe oameni în pin-
zele acestea?

— Eram sigur că o să ajungi și aici.
Dar omul e prezent chiar prin lucrurile
sale printre care trăiește și dintre care
absentează numai o clipă.

— Ați avut o expoziție intitulată TĂRM
INFINIT. De ce ați pictat atitea plaje
misterioase? Ce vă spune dumneavoastră
țărmașul?

— Tărmașul e un spațiu exact — la in-
terferența pămîntului cu apa. În fond,
încamnă nașterea noastră.

— Octavian Paler spunea că țărmașul e
sfîrșitul erorii.

— Depinde de unde începe eroarea.

— În nici un caz dinspre mare.

— Se petrec totuși pe acest pămînt atî-
tea lucruri minunate. Numai dacă mă
gîndesc la înflorirea pomilor, acest mi-
racol de care nu ne mai săturăm și pe
care îl așteptăm în fiecare an ca pe o
îzbăvire.

— Dar nu e o lașitate să vedeți din
jurul dumneavoastră numai lucrurile fru-
moase?

— Aș putea să pornesc și eu niște cli-
cări un pic mai cuprinzătoare ale con-
științei durerii noastre. Dar eu sint mai
interiorizat și dornic de armonie și e
bine că la noi se pot exprima și astfel
de artiști.

— Pictați, am impresia, niște lumi
ideale.

— Ideale? Poate. Locul ideal mi s-ar
părea cel în care este între oameni o
mare înțelegere, o mare înțelegere... Și
bunătate. Și o bunăstare care să le per-
mită să trăiască liberi de grijile mărun-
te ale vieții. Iar tehnica să fie ea la dis-
poziția omului, nu să-l înrobească. Multe
s-au mai inventat în ultima vreme care
ne-au îndepărtat de natură și n-au ajuns
decît să ne strice.

— Mai pictați vise?

— Da. Prehucînd datele visului. Sint
mai mult vise în trezie.

— Aceste plaje pe care le pictați parcă
ar fi o lume descoperită la microscop pe
o lamelă de sticlă.

— De unde știm că nu sintem anali-
zați de la începuturile noastre la un mi-
crosop-urîș? Dar hai mai bine să-ți pun
o sonată de Brahms. Și să te întreb: nu
simți că vine primăvara?

Fără voce, privirea îmi alunecă pe
titlul decupat din ziar: „Ieri a continuat
să-ningă (pe alocuri să viscolească)”.

Un muzeu in labirint

Fascinația geometriei

Paolo Uccello. Autoportret

Am vrut de citeva ori să scriu despre Paolo Uccello și, de fiecare dată, am aminat. Figura lui de profet înțelept m-a făcut să dau inopoi. Ce știu eu despre înțelepciune? Mai nimic. Și dacă e să iau de bună definiția pe care o dă Schopenhauer înțelepciunii, lucrurile stau și mai rău, în sensul că n-am absolut nici o șansă să devin vreedată înțelept. „Nici să iubești, nici să urăști, scrie Schopenhauer: iată jumătate din înțelepciune. Să nu spui nimic și să nu crezi nimic: iată cealaltă jumătate”. Ce să mai sper, într-adevăr, în aceste condiții? Imi e limpede

că nu pot îndeplini nici una din cerințele enumerate de Schopenhauer și că nu-mi rămâne, deci, decât să mă consolez cu o lacună incurabilă pe care, la urma urmei, nici nu e, poate, cazul s-o regret; cel puțin cită vreme nu sint convins că e o virtute să-i împui inimii să tacă.

Dar acum, dînd din întâmplare peste autoportretul lui Paolo Uccello, în care pictorul s-a înfățișat cu o barbă albă, lungă, despicată în două și cumva astrală, mă întreb: în definitiv, ce fel de înțelept e acest artist florentin pe care Vasari, de obicei plicticos de smerit, își îngăduie să-l mustre? Ar fi fost, spune Vasari, cel mai plăcut și mai iscoditor talent pe care l-a dat pictura după Giotto dacă nu și-ar fi pierdut vremea cu „năstrușnice indeletniciri”. Care sint aceste „năstrușnice indeletniciri”, se știe: problemele complicate ale perspectivei. Datorită lor, Paolo a izbutit să aibă parte mai degrabă de sărăcie decât de glorie. Și tot datorită lor, pictura lui suferă de o anumită uscăciune cînd ordinea geometrică în care își toarnă înflăcărea este prea severă. Li plăceau atît de mult animalele acestui meșter iscusit și foarte învățat, încît, neputîndu-le avea vii, și le desena prin toată casa. Și îi plăceau atît de mult jocurile liniilor încît dramele cele mai copleșitoare și emoțiile cele mai tulburi trebuiau să accepte disciplina și armonia lor. La bătrînețe, tot cu ele și-a petrecut zilele și nopțile ca să uite de dezamăgiri. Așadar, dacă avem nevoie de un maestru de înțelepciune, nu în fața acestui original impenitent din Quattrocento, cu barbă de mag și figură de sihastru studios, ar trebui să ne oprim. El ascultă nu de interesele sale, ci de setea sa. Și, se pare, luciditatea e o însușire de care nu-i bine să uși prea mult. Dovadă că, privind spre cerul arid al abstracțiunilor care l-au fascinat toată viața, Paolo Uccello a murit sărac și aproape neînțeles. Abia în secolul nostru cubiști și suprarealiști au spulberat mitul excentricității sale, văzînd în pictorul florentin un subtil precursor.

Mă întorc și mă uit pe fereastră. Zăresc un cer de sfîrșit de iarnă, acoperit de o piclă umedă și rece, încă bîntuit de umbrele palide ale septentrionului. Va fi vînt vreedată Paolo Uccello un asemenea cer? În general, cei care vorbesc despre cerul florentin exultă; îl socotesc creat de zei care au fost ei înșiși artiști. Imi aduc, totuși, aminte de o zi la Florența în care, deasupra cupolei roșii de la Santa Maria del Fiore, afirma chiar un asemenea cer pluvios care obliga păsările să coboare. N-am nici un teamei prin urmare să cred că sihaștrii persecutați de ideile lor au văzut numai ceruri abstracte. Dar de ce, oare, a fost poreclit „Pasărea” (Uccello)? Numele lui adevărat era Paolo di Dono di Paolo. Dragostea pentru păsări mi se pare o explicație prea simplă. Poate din cauză că mă gîndesc la o ciudățenie a lui Braque, care nu se despărțea niciodată de un tablou înfățișînd o pasăre mare, albă, cu aripile desfăcute, și-l lua totdeauna cu sine în călătorii.

Ce-i drept, există motive serioase pentru a nu vedea în Paolo Uccello un artist bizar. Adevărul e că Renașterea nu cunoștea tipul de artist ignorant, mîndru de ignoranța lui. Ea avea obiceiul de a crede în învățătura temeinică, în erudiție, în meseria însușită de la cei mai buni meștri. În plus, ideea foarte scumpă Renașterii, a unui „uomo universale” era pe atunci un țel posibil, pe cînd azi ea nu mai e decît o utopie, o reverie a diletanților, a celor ce se pricep la toate și la nimic, deoarece în fața exploziei de cunoștințe moderne drumul recomandat de vechiul adagiu latin „non multa, sed multum” a devenit unica șansă pentru a mai spune ceva nou. În consecință, de ce ne-ar intriga un Paolo Uccello îndrăgostit în aceeași măsură de pictură și de geometrie? Și de ce l-am socoti un original din pricina „năstrușnicilor” sale indeletniciri? Ca să parafrarez o expresie a lui Thomas Mann care zicea că Wagner are un fel sănătos de a fi bolnav, Paolo Uccello are un fel admirabil de a fi risipitor. Poate numai tenacitatea cu care și-a urmat ideile și atunci cînd ele, în loc să-l apropie, l-au îndepărtat de succes, îl distinge oarecum de alții. Nu se pot lăuda mulți că au preferat himerelor gloriei o sărăcie adevărată. Și rareori un talent atît de viguros s-a ferit cu atîta obstinție să-și pună la îndoială obsesiile.

În autoportret pare cu desăvîrșire calm. Absorbit de calcule. Nu dorește altceva, s-ar zice, decît să-și iubească păsările și să-și ordoneze reveriile... Cine mai are timp să studieze o viață întregă surprizele perspectivei ca Paolo Uccello? Dar cum să nu-l admiri pe acest pedant neînțelept care nu se pricepe, poate, să culeagă toate roadele și avantajele talentului său, în schimb se luptă toată viața să dezlege ceea ce altora li se părea cu neputință de dezlegat? La drept vorbind, nu țin să aflu cită greșală există în iluzia lui că orice durere și orice frumusețe trebuie să suporte o anumită rigoare pentru a fi mai patetice. Dacă aș face-o, în clipa următoare n-aș suporta gîndul că pictorul ar fi putut să procedeze altfel. Și, în fond, această teameă imi ajunge. N-am o dovadă mai bună a valorii operelor pe care le privesc decît spaima că ele ar fi putut să nu existe.

OCTAVIAN PALER

Simple note

„Jurnalul”

lui Liviu Rebreanu

Sîntem în cel de-al patruzecilea an de cînd Liviu Rebreanu și-a zălogit sufletul nevăzutei vămi ale văzduhului, patruzeci de ani de cînd nu mai e decît umbră, amintire și tăcere. A fost sortit însă să ne lase zămislirile lui, care vor continua să vorbească, de la generație la generație, cu același timbru ferm și durabil în eternitate fără să-l scadă interesul și fără să-i sleiască sevele. Și, iată, că după patru decenii, din gingășiile de gînduri ale fiicei sale — Puia Florica Rebreanu, în colaborare cu destoinic și meticolosul istoric literar Nicolae Gheran, — avem prin intermediul Editurii „Minerva” tulburător, melancolic și masivul prim volum — mesaj de dincolo de timp și de viață — din Jurnalul vigurosului nostru creator epic care ne-a dat Ion și Pădurea spinzuraților, Adam și Eva și Ciuleandra, Răscoala și Jar, ca să nu menționez mai mult din bogata și variata lui bibliografie.

Jurnalul dimpreună cu Addenda — foarte inspirat venit și util alcătuit — cuprind 521 de pagini și este de la sine înțeles că atît notațiile lui Liviu Rebreanu întinse pe opt ani — adică între 1927 și 1935 inclusiv — ca și materialele din Addenda nu pot fi nici povestite, nici rezumate. Ele trebuie citite cu atenție — cu o mare și supraviețuitoare mereu atenție — fiindcă învie o lume din pulberile vremii, oameni și mentalități, moravuri și năravuri, culori și stiluri, practici și reacții.

Cunosc bine epoca; ea este oarecum și a mea și vă asigur că am privit-o cu ochii deschiși, ca să depunem mărturie în toată liniștea și cu tot seninul cugetului, că Liviu Rebreanu — care, știa să vadă și să cupănească, să emită o judecată etică și estetică de valoare, să sta-

bilească un diagnostic social și să sesizeze cu ușurință psihologia omului pe care-l avea în față — spune cu strictețe adevărul, fără să eșueze o singură dată măcar în caricaturizare, în cancan, ori în ironie, necum să cultive invecțiva sau diatriba, pe care prin temperament și linia sa de conduită le repudia.

Temeiuri ar fi avut; și, dacă mă gîndesc puțin, pot afirma — fără să risc o dezmințire — că nici un alt reprezentant al breslei scriitoricești n-a fost cu atîta statornicie și cu atîta violență și cupiditate atacat, pîndit neconținut de interesele și ambițiile unora, de nepuțințele și de ratările altora, imprecizat cu tot ce secretează patima, răutatea și calomnia, el care n-a conceput nici ura, nici răzbușnarea — precarele și sordidele mătrăgune ale existenței. Și ce admirabilă lecție de comportament, de omenie și de generoasă noblete servește postum, exprimîndu-și testamentar dorința expresă ca Jurnalul să nu fie dat publicității decît după ce se vor fi scurs un minimum de treizeci de ani de la decesul său — îl ținem în mîini după ce au trecut patruzeci — cînd toți cei implicați nu mai sint, și care și așa apar ici și colo, în însemnările zilelor, estompați parcă într-o briză anticipativă a iertărilor! Și e locul să precizez că toată campania de denigrare și toată revărsarea de dușmănie acerbă au fost întreprinse — în exclusivitate și cu consecvență — de mistagogii ideologice de dreapta și din extrema dreaptă. Nu l-au intimidat. Nu l-au încovoiaș și nu l-au sustras destinării.

Liviu Rebreanu a rezistat neclintit și falnic — cum l-am cunoscut — știînd să primească loviturile fără să coboare în zădărnici, în piezișurile și în mlaștinile nemernicilor vieții.

Celor care, dîndu-ne Jurnalul la capătul ostenețelor depuse, l-au reinsuflăit pe Liviu Rebreanu, așa cum a fost și cum era structurat, li se cuvin mulțumirile și fierbințele noastre recunoscîntă; și, fiindcă prin densele lui file intrăm în laboratorul său de creație, să-mi fie îngăduit să relev pe de o parte că lectura strictă a notelor zilnice

ne-a făcut să auzim din nou viața și larma timpului dus, iar pe de altă parte ne-a sugerat, ca concluzie, recomandarea — și pentru cei care efectiv nu știu, dar mai ales pentru aceia care se prefac a nu ști și care au considera și poate mai consideră actul scriitoricesc în afara notiunii de muncă — să parcurgă acest breviar de cazne și de istoviri ale făuritorilor de frumos și să afle, ca să se dumească, prin atestările unuia dintr-acei mari din citi am avut, cît reveniri pe fiecare pagină implică: zi de zi și cite versiuni din fiecare carte se adună pînă la urmă pe „masa osindelor” — cum o numește Cezar Petrescu — înainte de a porni manuscrisul definitivat spre tipar nișă. Și prejudecata, sau greșită opinie, ori necunoașterea — sinconvins — vor dispărea ca și chi-ciura de pe o creangă, sărutată de soare.

Cîteva cuvinte încă, în încheiere pentru Puia Florica Rebreanu și pentru Nicolae Gheran.

Lectura Jurnalului m-a trimis după mai bine de o jumătate de secol, să recitesc o altă carte a lui Liviu Rebreanu — Calvarul — scoasă în 1919 la Editura „Alcalay”. Este ediția princeps, tipărită pe o hîrtie proastă, ca după prima conflagrație mondială, în care-l închisă propria lui poveste, minus epilogul. Și, folosînd — prevenindu-și cititorii, în Avertismentul care deschide cartea — o rețetă care se uzita că manuscrisul e al unui poet sinucis, își deapănă odiseea personală, așa cum s-a derulat, ca în esență să fie o patetică spovedanie intimă, net autobiografică. E crîmpeul întreg din viața și zbușcîmul scriitorului în perioada celui dintîi război, muscat de dezamăgiri, de nedreptate și de nerost, și dacă — în vreun caiet mai vechi — s-ar găsi însemnări ale momentului, ar întregi fericit într-o Addenda spicuri importante din „Calvarul” care ar duce negreșit la cunoașterea mai amănunțită a omului și a marelui nostru prozator. Oricum, îl țin la dispoziția editorilor, cu multă plăcere, dacă vor crede că le-ar putea fi într-un fel util.

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Dreptate și nedreptăți

Rareori un volum de critică literară își propune deschis un țel moral. Cetățile poeziei de Costin Tuchilă face parte din această restrînsă categorie. Criticul, aflat la prima sa carte, vrea să înlăture o injustiție, să facă dreptate unor poeți remarcabili care au rămas necunoscuți sau ca și necunoscuți publicului cititor, deși opera lor nu îndreptățește prin nimic această totală sau parțială ignorare. Tuchilă adună optsprezece studii — fiecare dintre ele cercetînd întreaga operă a autorului luat în discuție — despre „poeți de primă mărime, nu totdeauna recunoscuți și comentați în mod adecvat”. Nu se înțelege prea bine ce vrea să spună criticul cu aceste cuvinte aparent simple; citînd cartea, ne vom lămuri. Vom vedea că e vorba, de fapt, de două categorii de poeți. Cei din prima categorie (de la Leonid Dimov la Ileana Mălăncioiu, de la Emil Brumaru la Cezar Ivănescu și Mircea Ciobanu) sint autori bine cunoscuți, ba chiar și „recunoscuți și comentați în mod adecvat”. În cazul lor, Costin Tuchilă nu face decît să întărească, folosînd argumente proprii, o părere constituită. Sigur că nu s-a scris destul despre acești poeți, niciodată nu se va scrie destul despre poeții impor-

tanți, dar de ignorare, de necunoaștere din partea criticii nu poate fi vorba. Cei din a doua categorie, nedreptățiți a adevărat, au fost și sint Vasile Vlad (deși Eugen Simion i-a subliniat valoarea de excepție încă de acum un deceniu), Constantin Abăluță, Nora Iuga, Alexandru Miran, precum și — într-o anumită măsură — Virgil Mazilescu, Nicolae Ioana, Sorin Mărculeșcu, Ioanid Romanescu (ce păcat că lipsește din această carte atît de bine intenționată excepționalul poet Cristian Simionescu!).

Despre toți acești poeți, chiar și despre cei pe care-i considerăm de comun acord nedreptățiți, critica a scris, uneori chiar articole admirabile dar Tuchilă e primul care le analizează, tuturor, toate cărțile. **Tutorul, toate!** E aci și un simpatic gest de sfidare: nu consemnări amabile, ci studii exhaustive despre autori pe care criticul nu se sfiește să-i așeze alături de poeți celebri ca Leonid Dimov sau Ileana Mălăncioiu. Este un gest moral — și nu numai poeții pe care criticul încearcă să-i scoată din nedreptul con de umbră în care i-a împins întâmplarea trebuie să-i fie recunoscuți, ci și cititorul. Pentru că i se relevă — mai convingător sau mai puțin convingător — valori pe care le ignora. Pentru că asistă la o operație de o extremă importanță: înlăturarea unei erori.

Lucru curios, criticul justițiar nu se ferește totdeauna să facă el însuși nedreptăți. Apar aprecieri care duc la minimalizarea excelențului poet Daniel Turcea. Se ivesc și idei cum ar fi aceasta: „Graba excesivă a încercării de

impunere a unui poet la intîia sa carte este și o dovadă de imaturitate a gîndirii estetice”. Fals. Depinde de poet, depinde de carte. Să așteptăm apariția celui de-al doilea ori a celui de-al treilea volum de Poezii de Mihai Eminescu, pentru a ne putea decide să-l „impunem”? Ce să facem dacă a publicat unul singur? Judecata aceasta îl va aduce pe critic, în practica publicistică, la eroarea de a pune la îndoială marelui talent al unui foarte tînar poet, poate chiar frunțașul generației sale, Mircea Cărtărescu... Dar greșeli în critica așa-zisă „curentă” facem cu toții, iar respectul pe care-l merită Costin Tuchilă se înalță pe temelia **Cetăților poeziei**, carte cu destule defecte (exces de nuanțări pînă la pulverizarea ideii, fraze gongorice, inconsecvență în interpretări), dar cu calități sigure: dragoste pentru poezia bună, înțelegerea specificului personalităților analizate, nobletea inițiativei de a recomanda talente nu îndeajuns cunoscute și de a le impune prin texte dense, atente, fine, muncite (uneori prea muncite!), absența — semnificativă în cel mai înalt grad — a falselor valori. Tuchilă — în acest volum, subliniez — „mizează” numai pe cărți cîștigătoare. Nu e puțin lucru, la un critic debutant! Îndrăznesc să susțin că numai de evoluția lui depinde posibilitatea ca peste un deceniu **Cetățile poeziei** să fie — sau nu — considerată ea însăși o carte cîștigătoare, adică una ce marchează frumos începutul carierei unui critic inteligent și a unui om de caracter.

FLORIN MUGUR

Ex ungue leonem...

Axiomele pseudocriticii

Rîndurile de mai jos se vor în primul rînd sistematiza. Dacă ele pot părea ironice, vina nu imi aparține decît în foarte mică măsură. Intenția mea nu a fost decît să înzestrez pe tînarul care își propune să se dedice carierei de critic literar cu un compendiu de reguli sigure și fără greș care să-l facă în foarte scurt timp temut, stimat, admirat, ascultat. Lucrul care îl poate împiedica să-și realizeze acest ideal este sfiala, tipică oricărui începător, față de cuvînt. Depășirea acestui prag supărător în critică este cheia sigură a unui succes rapid și fără complicații. Așadar:

I. Critica este cea disciplină fundamentală a cărei „funcție este să critice, adică să se angajeze pro sau contra și să se situeze situînd”. (Situations, I).

II. Literatura este fenomenul care insoțește critica, fără a izbuti s-o influențeze.

III. Scriitorul nu înțelege niciodată nimic. De aici, necesitatea criticii.

IV. Părerea scriitorului despre opera sa nu contează.

V. La un scriitor inteligența și talentul se exclud; la un critic niciodată. De aceea criticul este mult mai inteligent decît autorul și cel puțin tot atît de talentat cît el.

VI. Autorul nu trebuie să răspundă niciodată criticii cît timp este în viață.

VII. Cultura la un scriitor trezește bănușeli. Cultura la un critic e în afară de discuție.

VIII. Posteritatea criticului este asigurată în următoarele cazuri: 1. cînd laudă un geniu; 2. cînd îl desfințează. Așadar, curaj. Între alții scriitorii trebuie să existe și un geniu.

IX. Cu cît sfera de referințe culturale a criticului e mai redusă, cu atît setea de a stabili analogii e mai mare.

X. Vigilența criticului crește direct proporțional cu valoarea ope-

rei și invers proporțional cu lipsa ei de valoare. Unei cărți slabe neputîndu-i-se detecta sursele, originalitatea ei rămîne intactă.

XI. Scriitorul care laudă un critic este obiectiv. Scriitorul care critică un critic este subiectiv (și violent).

XII. Criticul este întotdeauna obiectiv, fie că laudă, fie că desfințează un scriitor. Un critic, însă, poate ajunge și subiectiv dacă critică un alt critic.

XIII. Criticii sint și ei scriitori; mai mult, ei sint scriitori prin excelență.

XIV. Critica este creație.

XV. Singura creație genuină este critica.

XVI. Critica nu are neapărată nevoie de literatură.

XVII. Critica nu are nevoie de critică.

Regulile de mai sus sint general valabile și ele au avantajul că se impun aproape de la sine. Cel care (scriitor sau critic) ignoră vreuna din ele o face pe propriul risc.

CEZAR BALTAG

(Urmare din pag. 9)

te așa ca să se vadă elaborarea în tînderea ei spre forma definitivă, iar notele multe și erudite trebuie să fie luate în seamă. În versuri de tranziție sînt amintiri de Eminescu: Budda, Platon, Orpheu, Giordano Bruno. Mite Kremnitz, în memoriile închinată lui Eminescu, amintește pasiunea poetului de-a cunoaște operele lui Giordano Bruno, iar în Ms. 2257 f. 429 v. al lui Eminescu se află însemnarea: „Legenda Luceafărului modificată și mult schimbat sîrșitul a la Giordano Bruno”. Aceasta l-a determinat pe Gh. Bogdan-Duică să studieze cu stăruință seriozitate *Dell'Infinito, universo e mondi* și poeziile filosofului și poetului martir: „Dacă Luceafărul și-a ales ca scenă perspectivele cosmice și Bruno este desigur o cauză”. Bogdan-Duică scrie că în ultima strofă a poemului ar fi un ecou din sonetul lui Giordano Bruno:

E chi mi impenna, e chi mi scalde
il core?

Chi non mi fa temer fortuna o morte?... Dar Giordano Bruno își exprimă ideosebi setea lui de libertate. În avîntul lui spre infinit, el lasă în urmă pe cei incapabili să-l înțeleagă. Strofa din urmă din *Luceafărul* exprimă însă cu totul altceva.

Pentru sîrșitul „a la Giordano Bruno”, lămurirea o aflăm în *Aforismele lui Schopenhauer*, traduse și publicate în *Convorbiri literare* de Maiorescu, începînd din 1870, pe care voia să le scoată în volum prin 1875. Iată ce aflăm din traducere: „Tot așa cugeta Giordano Bruno. Ațiția oameni din cei ce au vrut să guste pe pămînt viața cerească, au zis într-un glas: iacă ne-am îndepărtat fîgînd și am rămas în singurătate”. Viața cerească însemna pentru Bruno înălțarea în sfera sublimă a ideilor lui Platon.

Slavici, în *Amințirile* lui despre Eminescu (1924), ne informează că, în epoca studiilor la Viena, poetul avea ca preocupare spirituală scrierile lui Platon. Avem și o dovadă în privința acestei chestiuni. Între prietenii apropiați ai lui Eminescu era și muzicianul Toma Micheru, căruia îi lipseau mijloacele necesare spre a studia la Conservatorul din Viena. Eminescu îl recomandă lui Maiorescu într-o scrisoare: „Cum am spus, veți putea cere pe cale privată demonul care trăiește în acest om, după părerea mea un demon viguros și armonios mai cu seamă”. Eminescu știa că demon (daimon) însemna în limbajul lui Platon „geniu”. Și într-adevăr Maiorescu l-a ajutat pe Micheru cu bani din bugetul statului, și aceasta un motiv de acuzare, cînd Maiorescu, odată cu alți colegi de minister, a fost dat în judecată în 1876 de guvernul liberal.

Adăugăm că Slavici, dornic să se informeze și în domeniul filozofiei, a cerut sfatul lui Eminescu și acesta i-a fixat și ordinea studiilor (ibid.): Schopenhauer — Confucius — Budda — Platon.

În studiul *Filosofia antică în opera lui Eminescu* (1932), Cezar Papacostea discută problema iubirii, avînd în vedere dialogul lui Platon *Banchetul*. Eminescu ar fi primit de la Platon idei pe care le-a exprimat concret — poetic: „Se știe că în sistemul platonice există două lumi distincte: din acestea, numai una este cea adevărată, a doua nu este decît o umbră, o copie palidă și imperfectă a celei dintii. Ideile, orînduite într-o ierarhie generalizatoare ce urcă pînă la Dumnezeu, ideea idellor, sînt singura existență nepieritoare, pe cînd materia sensibilă, cu variațiile ei intruchipări, constituie cea mai veritabilă ne-existență. Sufletul omenesc, cu simțurile, stă la mijloc; așezat în creier, el tînde spre lumea ideilor; dar simțurile, între care este vremelnice să-lăsluit, îl trag în jos prin turburătoare poftă și pasiuni: îl trag adică spre ne-ființă” (p. 50).

Conflictul ideatic din *Luceafărul* ar fi, după Papacostea, acela între două moduri de a iubi, Hyperion și Cătălina, reprezentînd fiecare o lume aparte, deosebită în însăși esența ei. Sensul filosofic al conflictului se poate explica numai prin raportarea la teoria iubirii așa cum se află în *Banchetul* lui Platon: Există doi Eros, precum sînt două Afrodite. Ei însușesc pretutindeni coeziunea creatoare (...) cu deosebirea că unul e vulgar, prin iubire sensuală, celălalt creează în „frumos și bine” prin iubirea ideală — cerească. Inspiratoarea celui dintii Eros este Afrodita Obștească, a celui din urmă este Afrodita din Cer (...). Oricite concesiile de amănunt a făcut poetul în vederea comparației care îl preocupă, ceea ce-l desparte în ultimă analiză pe Luceafărul de Cătălina este amorul lor, este modul de-a iubi al fiecăruia. Cătălina „chip de lut” nu poate iubi decît prin simțuri, deci vulgar. Luceafărul este un „nemuritor” „din forma cea dintii” care nu se coboară la simțuri. El rămîne „rece” în lumea ideilor transcendente” (p. 54).

Luceafărul, în iubirea lui pentru Cătălina, este gata să renunțe la nemurire. Pentru „O oră de iubire” și „setea de repaos” vrea să fie un muritor ca oamenii obișnuți, renunțare vremelnice la ceea ce este adevărata lui menire, pînă ce Adonai îi arată ce îl așteaptă ca muritor și-l reîndreaptă spre „lumea lui”.

Eminescu, pasionat și pentru miturile și înțelesurile lor, a cunoscut desigur din *Phedru Mitul atelajului inaripat*. În cazul zeilor, ca și în cazul acestora sînt buni și făuritori din elemente alese dar, în cazul altor făpturi, elementele sînt de amestec. Astfel un conducător bun poate avea doi cai în atelajul lui, din care unul este frumos și bun, în timp ce celălalt este din elemente de natură diferită. Cînd sufletul este perfect și-și are aripile lui, căci „virtutea naturală a aripilor este să ducă spre înălțime ce este greu și să facă urcarea spre regiunile ridicată pe care le locuiește raza zeilor”, călătorește numai în înălțimi, dar dacă-și pierde penele aripilor se prăbușește de sus, se îmbracă într-un corp, este viu și deci ceea ce se cheamă un muritor. **Vie și nemuritoare** este numai Divinitatea, în care unirea dintre corp și nemurire este

naturală. În cazul cînd sub conducătorul cu suflet bun și nemuritor se află doi cai din care unul este ales, ascultător, dus ușor de înțelepciune, celălalt însă vicios, nu ascultă de ce i se spune, nu știe nici de bici și se supune unei iubiri nepotrivite și caută să atragă după el și calul bun. (Trecem peste capitolele închinată iubirii așa cum o expune Socrate). Ne oprim la cap. **Întoarcerea la mitul atelajului inaripat**. După peripeții diferite calul decăzător revine, conducătorul îl primește, dar îi dă pedepse pentru repetațele purtării rele. În sfîrșit, umilit se supune conducătorului, vede obiectul demn de iubire, dar este înfricoșat de moarte. De acum înainte sufletul îndrăgostitului este rezervat și temător urmînd pe mult iubitul.

Am menționat tendința poetului de-a innobiliza personajele în gîndirea și sensibilitatea lor. Din cuvintele Luceafărului înțelegem că, pentru el, Cătălina ar fi devenit o stea între celelalte stele și mai mîndră decît toate. Platon, în *Timeu*, arată originea astrală a ființelor omenestii și întoarcerea lor la steaua în care vor duce o existență etern fericită, dacă vor fi trăit pe pămînt conform cu preceptele divine. Înțelesul metaforic al versurilor lui Eminescu este că Luceafărul voia să-și smulgă iubita din lumea simțurilor obișnuite, proprii numai unui rang inferior al umanității și s-o ridice în sfera simțurilor și aspirațiilor ideale.

„Luceafărul” lui Eminescu la o sută de ani după apariție

prin Odin înconjurat de zeii din Walhala. Este geniul liber creator de sine. „Rece” însemnează sustras oricărei pasiuni, iar „nemuritor”, în înțelesul filosofiei lui Platon, este creatorul de frumusețe. Ca poet, Eminescu își ia locul în lumea ideilor a geniului creator, ca poet se retrăiește pe sine însuși și se intrupează ideal în creația lui, care este însuși poemul reprezentativ *Luceafărul*.

Am ajuns la chestiunea care m-a preocupat și cu mulți ani în urmă, pe cînd speram că ar putea să apară noi documente revelatoare. În *Comentarii eminesciene* din 1967, am scris despre cele două forme ale poemului *Luceafărul*: cea din *Almanachul Societății academice „România Jună”* din Viena, aprilie 1883 și din *Convorbiri literare*, august același an, și a doua formă din ed. I Maiorescu, decembrie 1883. În ed. Maiorescu avem însemnata deosebire:

Iar tu, Hyperion rămii
Oriunde ai apune,
Tu ești din forma cea dintii
Ești veșnică minune.

urmînd după aceasta eliminarea a trei strofe pe care le aflăm numai în forma din *Almanah* și din *Convorbiri literare*, august 1883.

Am explicat modificările, faptului că reprezintă reminiscențe din Byron și din Goethe. Eroul Manfred, din piesa lui Byron, spiritele îi propun diferite avantaje, dacă renunță la ceea ce cere, la

Almanah, nu pe cel din ed. Maiorescu, socotind că deosebirile de text se datoresc criticului junimist, care ar fi lăsat la o parte versuri de care era nevoie pentru a se pătrunde „adevărată vibrație eminesciană”. Strofele îndepărtate ar reprezenta „o afirmare supremă”, iar lipsa lor ne arată o genialitate „în izolare” și „lipsită de demnități creatoare”. Strofele ar fi fost eliminate de Maiorescu, fiindcă nu erau în acord cu concepția schopenhauriană a geniului. Trebuie să amintim că în 1883 Maiorescu se afla în alt stadiu de gîndire filozofică, ajungînd din plin adeptul evoluționismului lui Spencer.

Mai mult încă, D. Caracostea crede că suprimările făcute de Maiorescu schimbă sensul filosofic al poemului: „În simfonia poemei, tonul major predominant are aici un avînt pe tema creativității. Față de îngustul orizont al eroticii nedespărțite de moarte, se desfășoară un crescendo de afirmare bărbătească al unor valori supreme. Erotica este aici covîrșită de eroică”.

Perpessicius, în *Introducere* din vol. I al marii sale ediții (1939), scrie că suprimarea strofelor este făcută de Maiorescu din criterii pe care nu le-a explicat „dar care se pot cu lesnicioase formulă”. Totuși Perpessicius evită o lămurire. Socotește însă eliminarea unor strofe ca o „simplificare arbitrară ca orice intervenție străină”. Ediția cuprinde întreg poemul așa cum este în *Almanah*. În ed. *Opere alese* vol. I din 1964, Perpessicius în notele de la p. 164 scrie că actual arbitrar al lui Maiorescu „se cere rețușat”.

Explicația eliminării strofelor de către Maiorescu este, credem, credința religioasă din strofe, „cuvîntul dentii” fiind cel cu care începe *Evanghelia* lui Ioan. Junimiștii de marcă, Maiorescu, Iacob Negruzzi, Pogor, ca oameni de cultură, au avut respect pentru religie ca putere educatoare a marii mulțimi, dar erau sceptici în privința credinței înseși. Cu totul altfel stau lucrurile, dacă studiem scrieri importante din activitatea literară a lui Eminescu.

Dacă avem în vedere cea dintii mare poezie a lui, *Venera și Madonă*, aflăm versul:

O! te vîd, te-aud, te cuget, tînră și dulce veste

„Tînră și dulce veste” însemnează „evanghelic”. Dar sentimentul religios este direct exprimat de Eminescu în *Inger și demon* (1873), în *Dumnezeu și om* (1873), artistică evocare *Învierea* (1878). Din 1880 este *Rugăciune*:

Noi, ce din mila sfîntului
Umbră facem pămîntului,
Rugăm-ne-ndurării lor,
Luceafărului mărilor:
Ascultă-n noastre plingeri,
Regină peste ingeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce, clară,
O, Maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Din același an este și *Răsai asupra mea*:
Răsai asupra mea, lumină lină,
Ca-n visul meu ceresc de-odinioară:
O, maică sfîntă, pururea fecioară,
În noaptea gîndurilor mele vină.

Speranța mea tu n-o lăsa să moară
Din inima-mi adinc noian de vină;
Privirea ta de milă caldă plină,
Îndurătoare-asupra mea coboară...

Eminescu, după cum vedem, exprimă sentimentul religios chiar în epoca de definitivare a *Luceafărului*, astfel că este firesc să preferăm forma din *Almanah*, aceeași și în *Convorbiri literare* din august 1883. Sînt la locul lor firese cuvintele: Părinte — Tată — Doamne — Adonai și de asemenea „Cuvîntul meu dentii”, prin care Eminescu ne înfățișează pe Hyperion ajuns în fața Divinității care i se revelă „sorbîndu-l”:
Nu e nimic și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adinc asemene
Uitării celei oarbe.

Urmează cererile lui Hyperion care renunță la „al nemuririi nimb”, pentru „O oră de iubire” și „sete de repaos”. Răspunsul lui Adonai:

Tu vrei un om să te socoti,
Cu ei să te asemeni?
Dar piară oamenii cu toții,
S-or naște iarăși oameni...

Iar tu, Hyperion rămii
Oriunde ai apune.
Cere-mi Cuvîntul meu dentii
Să-ți dau înțelepciune?...

Rămîne să ne convingem că *Luceafărul* poate avea forma de basm, cum îi este și originea în basmul transmis în germană de Kunisch, dar nu mai puțin este un poem filosofic, iar unele reminiscențe din Byron și din Goethe nu tulbură gîndirea filozofică, ci s-ar putea admite că adîncesc și dau amploare concepției.

Este vorba de cunoașterea lui Platon, dar să nu uităm că a apărut pictat ca sfînt pe zidurile de mănăstire dintr-o vreme de măreție demnă, care ne dă avînt elanului gîndirii și ne iluminează speranțele de fiece clipă. Și apoi vorbește de credința creștină, firesc într-un poem care începe prin a arăta fiica de împărat frumoasă „Cum e Fecioara între sfinți (într-o versiune „Cum e Maria între sfinți”).

Eminescu a absorbit ideile lui Platon și s-a înălțat pînă la sublimul lor, dar în același timp, s-a simțit „sorbit” de valoarea etică a credinței. Poetul reprezintă astfel pentru noi ceva unic prin alianța lui Platon cu religia.

Dar în afară de semnificațiile poemului ca valoare artistică, cultură filozofică și credință religioasă, trebuie să amintim că *Luceafărul* în forma lui din *Almanah*, cum arată D. R. Mazilu în lucrarea lui din 1937, are un lexic aproape 89 la sută de origine latină. Sintetizînd tot ce are ca semnificație, prin *Luceafărul*, Eminescu reprezintă de cîntem de la obîrșie ca neam: aparținem Europei prin latinitate și aparținem civilizației prin legea străbună.

„uitare”, fapt pe care Manfred nu-l primește. În *Luceafărul*, Părintele — Adonai este gata să acorde lui Hyperion atribute ale puterii divine. Cuvîntul dentii (de la începutul *Evanghelistei* lui Ioan), dar nu „moartea”. Pare o reminiscență din *Faust* p. I scena *Stadlerzimmer*. Dăm pasajul în traducerea din 1955 a lui Lucian Blaga:

Stă scris: La început a fost Cuvîntul.
Mă și opresc — cine m-ajută să fac pasul!
Cuvîntul? — Nu pot să-l prețuiesc așa de mult!

Altfel va trebui să-l tîlmăcesc,
Dacă de spirit eu ascult!
Stă scris: La început a fost Ideea.
Dar cîntărește bine — înțitul rînd,
Ca pana să nu fugă, slove goale
asterînd.

Idea e ce-nfăptuiește și creează totul?
Ar trebui să scriu: La început a fost Puterea!

Dar iată că scriind sînt îndemnat
Să nu fac nici aici popasul.
Din ce adincuri vine șoapta?
Mi-ajută duhul și imi dă sfat:
La început voi pune Fapta.

Atributelor: das' Wort (Cuvîntul), der Sinn (Ideea), die Kraft (Puterea), die Tat (Fapta) pe care le discută Faust, le corespund în versurile lui Eminescu: înțelepciune, glas, tărie și amplificarea într-o strofă a ceea ce se poate numi fapta, toate referindu-se la Cuvîntul dentii.

Credeam în 1967 că ar putea să apară vreo notă a lui Eminescu ori vreo măturie a lui Maiorescu, a Mitei Kremnitz, care tradusesse în germană *Luceafărul* în forma din *Almanah*, ori a vreunui junimist care să justifice forma din ed. Maiorescu. Din 1967 pînă în prezent n-a apărut însă nimic lămuritor.

D. Caracostea, în *Arta cuvîntului la Eminescu* (1938) a primit textul din

SUPUNEM ATENȚIEI

Chemăm în judecată cancerul

• „Nu mai exista nici o șansă terapeutică, intervenția chirurgicală fiind exclusă”... •

Noi confirmări privind terapia cu Vladilrad

Revenim astăzi, după cum am promis, asupra problemei Vladilradului (R), medicament original românesc pus la punct (vezi „Facara” din 13 ianuarie și 23 martie) de doctorul în biologie Constantin Vlădescu de la I.C.C.F., radiosensibilizator aplicat cu rezultate încurajatoare în tratamentul unor forme de cancer. Înainte de a invita la cuvânt pe dr. Rodica Constantinescu, care a folosit produsul respectiv în cadrul unei ample cercetări clinice, se cuvine să reamintim că Vladilradul reprezintă rodul unor căutări îndelungate, autorul lui, vicepreședinte al Comisiei române de radiobiologie, membru al Societății europene de radiobiologie, al celei de endocrinologie comparată etc., realizându-l în temeiul unei concepții noi, cutezătoare, pe care a numit-o radiosensibilizare biofizică.

Înfrind în subiect, să reproducem stenograma discuției purtată, zilele trecute, cu dr. Rodica Constantinescu.

— Stimată tovarășă doctor, ați administrat Vladilrad unui număr mare de bolnavi, în paralel, dacă am înțeles bine, cu un lot maror. Cîți pacienți au beneficiat de Vladilrad și la ce concluzii ați ajuns ?

— Am efectuat un studiu pe 60 de bolnavi cu diferite forme de cancer, folosind Vladilrad și iradiere. Experimentul a început în 1982 și, socotind că bolnavii se găsesc încă sub urmărire medicală, el continuă. Față de lotul maror, alcătuit din 25 de persoane, am constatat că bolnavii care au primit și Vladilrad s-au prezentat și se prezintă mai bine. Am observat o bună toleranță digestivă și o netă îmbunătățire a apetitului, a somnului și a stării psihice. Bolnavii au câștigat în greutate, iar durerile lor s-au diminuat, în multe situații pînă la dispariție. Totodată, n-am înregistrat, la pacienții cu Vladilrad, nici o modificare a constantelor biologice.

— Se poate să mai concret ? Cum s-a manifestat acțiunea specifică radiosensibilizatoare, cea care, nu-i așa, ne interesează în primul rînd ?

— La aceeași doză de iradiere, micșorarea volumului tumoral a fost pregnantă, mai evidentă, la lotul cu Vladilrad, la care dispariția edemului peritumoral și reepitelizarea neoplasmelor ulcerate s-au produs mai rapid. Datorită Vladilradului, cancerele mamare socotite neoperabile au fost convertite în stadii operabile. Altfel spus, o serie de bolnavi au fost aduși din stadii disperate, fără șansă, în stadii cu speranță de viață.

— E vorba, ca să eliminăm orice posibilitate de interpretare, de salvarea unor bolnavi de cancer, de vindecarea lor, sau numai de prelungirea vieții acestora ? Ceea ce ar însemna, în unele situații, foarte mult.

— Vladilradul nu-l un citostatic care să vindecă cancerul. El e, repet, un radiosensibilizator capabil, prin asociere cu iradierea, să lupte împotriva cancerului cu rezultate bune. El, ca să zic așa, temporizează boala, trecînd-o în forme operabile și ducînd uneori pînă la remisiune totală. Dosarul lui cuprinde și citeva astfel de cazuri, mă refer mai ales la cancerul mamei, dar e bine, și e științific, să rămînem prudenți : studiul se află încă la început ! Să nu înlocuim rigoarea, singura în măsură să dea un verdict, cu răspunsuri pripite ! Nu-i mai puțin ade-

vărat însă că rezultatele obținute pînă acum, experimental și clinic, sînt mai mult decît optimiste. Ele deschid, după părerea mea, un drum important în lupta împotriva cancerului. Un drum pe care merită înaintat, oricîte dificultăți și obstacole s-ar ivi !

— Invitația de mai devreme rămîne valabilă : la obiect !

— Prin datele experimentale pe care le posedă, în parte reproduse în „Facara”, prin cele farmacologice, susținute cu dovezi de netăgăduit, Vladilradul poate face față oricărei exigențe. Oriunde în lume. Puține medicamente s-au bucurat, din cite cunosc, de o cercetare farmacologică atît de completă, atît de lămuritoare. Aș vrea să adaug că Vladilradul reprezintă conștiința unei munci colective, la care au luat parte, la I.C.C.F., sub îndrumarea directorului Constantin Sirbu, o susedenie de specialiști, între care doctorii Mircea Simionovici, Alexandru Cîrstea, Valeriu Mihăilă și Marilena Teodorescu, farmacistă Ivone Cristescu, chimista Coca Niculescu și, firește, doctorul Constantin Vlădescu.

— N-avem nici un motiv să credem că lucrurile s-au petrecut altfel. Înainte de a vă ruga să ne furnizați citeva exemple privind eficacitatea Vladilradului în cadrul unei scheme de tratament, v-am ruga să ne răspundeți la o altă întrebare : de ce mai era nevoie de Vladilrad, din moment ce exista, folosindu-se pe scară întinsă, Misonidazolul ?

— Pentru că Misonidazolul antrenează efecte secundare majore, între care neuropatie periferică și ototoxicitate. De altfel, acțiunea noastră, a celor ce experimentăm clinic Vladilradul, a fost și este de pionierat, intrucît în privința aplicării radiosensibilizatoarelor celulelor hipoxice nu există încă o metodologie unitară pe plan internațional. Aceasta ar urma să fie stabilită, iar contribuțiile cercetătorilor români sînt, și în această direcție, notabile.

— Să trecem la cazistica pe care ați întocmit-o. Poftiți.

— Vă țin la dispoziție, iată-le, foile de observație și, totodată, un set de fotografii, înfățișîndu-i pe bolnavi înainte și după tratamentul cu Vladilrad. Ele reprezintă elemente obiective, pe care nimeni, oricît ar fi de neincredător, nu le poate nega.

— E limpede. Numai că, din motive

lesne de înțeles, nu vom încredința aceste fotografii tiparului. Primul caz ?

— M-aș folosi, pentru început, de cazul cel mai vechi, al bolnavului, C.M., de 70 de ani, din București, cu neoplasm de cavum. Neoplasmul invadase baza craniului, anatomia patologică arătînd o formă histologică nediferențiată. Prezenta epistaxisuri masive, hipoaucuzie și anosmie.

— Anosmie ? !

— Lipsa mirosului. La citeva săptămîni după începerea tratamentului cu Vladilrad, asociat iradierii, epistaxisurile au încetat, bolnavul recăpătîndu-și treptat gustul și mirosul. Mai tîrziu, mi-a declarat că îl supără zgomotul străzii ! Starea generală bună s-a menținut, iar azi, după mai bine de 2 ani, C.M. trăiește.

— Un moment : ce v-a determinat să credeți că Vladilradul i s-a datorat refacerea bolnavului ?

— Bolnavul încercase, pînă la Vladilrad, toate căile de tratament posibile și nu se sesizase nici o ameliorare. Nu mai exista pentru el nici o șansă terapeutică, intervenția chirurgicală fiind exclusă. Din ziua în care a trecut pe Vladilrad, n-a mai folosit în iradiere nici un al produs medicamentos. Am fost și eu, logic, precaută. Celelalte cazuri însă m-au convins, fie și prin comparație. De pildă, cazul lui D.F., de 35 de ani, tot din București, cu diagnostic de neoplasm mamar, stadiul III B, cu metastaze ganglionare. Puncția mamară a evidențiat o tumoră epiteliară glandulară malignă. A urmat, 4 luni, cu Vladilrad și iradiere, după care mamografia a scos în evidență dispariția totală a tumorii !

— Poate că n-a avut cancer !

— Din păcate, a avut. Toate examenele, inclusiv cel anatomo-patologic, au condus spre diagnosticul respectiv. Priviți, vă rog, aceste fotografii.

— Un cancer de ochi, nu ?

— Retinoblastom, operat și recidivat, la un copil, S.L., de 13 ani, din sectorul agricol Ilfov. Cancer, după toate concepțiile, fără salvare, depășit din punct de vedere terapeutic. Văzînd disperarea părinților, l-am luat în tratament, fără să-mi pun însă, recunosc, mari speranțe. După numai citeva săptămîni, a dispărut cefaleea, copilul a început să câștige în greutate, și-a recăpătat pofta de mâncare. Ce-a urmat se poate constata : recidiva tumorală nu se mai vede !

— E vorba despre o vindecare ?

— Poate. Succesul terapeutic e însă imens. Mergem mai departe ?

Acestea fiind zise, ni se pare justificată afirmația, făcută încă în numărul nostru din 13 ianuarie, că ne găsim într-un moment românesc important al luptei împotriva „bolii secolului”. Pe măsură ce își construiește o armătură științifică solidă, și acest lucru, v-ați convins, se petrece, Vladilradul pare o descoperire în stare să înnoiască și să schimbe în domeniul radiosensibilizatorilor. Poate că n-ar fi lipsită de interes propunerea de inițiere a unui centru de radiosensibilizare pe bază de Vladilrad și, ținînd de acesta și colaborînd srîns cu el, a unui staționar, dar pînă acolo mai e. În acest moment, graba ar putea strica multe, puțînd pune în pericol chiar soarta produsului care, din cite ne-am lămurit, își face incet, dar sigur, loc pe lista celor mai eficiente radiosensibilizatoare. El va ajunge să-i câștige, întruim, pînă și pe scepticii, pe cei, din fericele tot mai puțîni, care consideră că un medicament românesc, cit de bun, nu va fi niciodată atît de bun incît să concureze cu unul realizat în Statele Unite sau aiurea ! Bătălia pentru Vladilrad, ca să rezumăm, continuă, dar ne permitem să afirmăm că, depășind cu rezultate mai mult decît încurajatoare primele etape, ea a încetat să mai fie una a doctorului Vlădescu și a colaboratorilor săi de la I.C.C.F. (între care și dr. Rodica Constantinescu), ci a devenit o cauză comună pe frontul deschis împotriva cancerului.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Odobleja și cibernetica (VI)

Cum vedea problema cancerului

Continuînd dialogul cu fiul savantului, ing. Ștefan Odobleja-jr., în prezent analist de sisteme informatice la Centrul Teritorial de Calcul Electronic Drobeta Tr. Severin, ne propunem să investigăm, din imediata apropiere a savantului, fapte și preocupări care să-l contureze mai bine personalitatea.

★

— Am ezitat, dar tot vă-nțreb : s-a gîndit sau nu dr. Odobleja la glorie ?

— N-am să dau un răspuns „diplomatic”, ci unul riguros : da, s-a gîndit. Și nu întimplător, în clipe de meditație. La 20 de ani, atunci cînd renunțase la școala de pe insula Ada-Kaleh, devenind student la București, nota în Jurnalul său : „Vreau să fiu activ, practic. Nu-mi trebuie glorie după moarte (aș avea-o ?) ; în viață știu că n-o s-o am”. Era uimitor de profund. La 20 de ani încerca să pătrundă pînă și mecanismul de creație al savanților, noînd : „Savanții sînt într-un fel de delir, hipnotism, automatism, surmenaj cînd produc ceva. Urmat mult, acest regim e periculos : supraexcitația conduce la dezagregarea forțelor intelectuale”.

— Se zice că la 19—20 de ani îl preocupa și problema cancerului...

— Nici nu știu dacă a fost vreo problemă care nu l-a preocupat. Era angrenat în studiul Filosofiei, al Eticii, al Esteticii, l-a interesat să cunoască Teologia, era pasionat de Literatură, înșindu-ne chiar și încercări cred destul de reușite. Dar vol reveni asupra acestor preocupări deosebit de complexe și interesante ale părintelui meu, fără de care personalitatea lui nu va putea fi înțeleasă. M-ați întrebă însă de cancer. Eu zic că era normal să-l preocupe. În fond, făcea parte din lumea lui profesională. Și-n lumea aceasta pentru el nu existau rabaturi. Atunci, în 1920, cînd era în primul an de facultate, autotidacul Ștefan Odobleja nota : Microbul cancerului e celula canceroasă. Transformarea celulei în microb se face sub influența unor condiții multiple, cari degradează celula, o fac egoistă, anarhică, independentă, pierzînd corelația cu organismul... Sigur, erau primele încercări de a da explicații unei boli necunoscute, la nivelul cunoștințelor pe care omeneirea le acumulase la acest

început de veac. Vor urma ani de aprofundări și ani de sinteze. În 1982, atunci cînd se mplineau 80 de ani de la nașterea savantului, dr. Aurel Petrescu scria în articolul „Ștefan Odobleja, cibernetica și cancerul” : „Opera lui Ștefan Odobleja poate fi pusă și în slujba mai bune studii a metabolismelor intracelulare, a cancerogenezei și cancerului, spre noi priorități românești de nivel mondial, prin valorificarea prețioasei moșteniri științifice pe care ne-a lăsat-o medicul român dr. Ștefan Odobleja, pentru mai buna sănătate a omului de pe toate meridianele lumii”. Am citat doar această concluzie a unui cunoscut cercetător român, dar trebuie subliniat că Psihologia Consonantistă oferă idei și soluții deosebit de actuale chiar și în acest domeniu. De altfel, din cite cunosc, Academia de cibernetica „Ștefan Odobleja” își propune să valorifice opera părintelui meu sub toate aspectele. Tema propusă de dr. Aurel Petrescu este o mărturie în acest sens : „Studiul cibernetice consonantist al cancerogenezei și cancerului”.

— ...Și de ce a emis ideea că la Drobeta Tr. Severin s-ar putea încheie un... spital ?

— De ce ? Poate pentru faptul că a înțeles bine rostul sportului pentru menținerea sănătății ! Vă spunem că ideea construirii unui bazin de înot îl obsedase și la Izvorul Anestilor. Acolo însă n-a putut-o implini, atunci după anul 1946. Dar nici n-a abandonat-o. A reluat-o la Drobeta Tr. Severin. A și scris o serie de comunicări în acest sens : „Severinenii și Dunărea”, „Severinenii și bazinele de înot”, ca să nu mai vorbesc de alte idei consemnate cu o impresionantă frecvență în Jurnalul său, sau despre discuțiile pe care le purta în ultimul timp cu factorii de răspundere din Mehedinți. Îl neliniștea de mult timp poluarea. Vorbea adesea despre apele Topolnicei care nu mai erau cele de odinioară, curate și cristaline, ci altele, poluate. Se gîndise și unde ar putea fi amplasate bazinele de înot : unul în Crihana, altul lângă staționar, iar al treilea foarte aproape de Policlinică. Și n-au fost doar idei aruncate în vînt : Ștefan Odobleja a luat în serios și rolul de... economist ! A calculat și „amortizarea” investiției ce s-ar face, ajungînd logic la concluzia că folosînd mai bine apa, băile și soarele vom putea să nu mai construim alte spitale, ba chiar să închidem unul sau două din cele existente ! Avea și umor. Zicea că în mod sigur bazinele din Drobeta Tr. Severin nu vor secăta într-atît Dunărea incît să nu mai rămînă apă și pentru cei din Calafat ! Și asta, ca să nu mai vorbesc de perseverența cu care a întronat sportul în... familie !

CONSTANTIN MUSTĂȚA ■

(va urma)

**FLACĂRA
LA DISPOZIȚIA
DUMNEAVOASTRĂ**

Locuiesc și-mi desfășor activitatea într-un oraș frumos despre care oricine l-a vizitat a avut numai cuvinte de laudă. Orașul acesta, așezat pe malul sting al Dunării, plin de amintiri istorice, a suscitat an de an interesul miilor de turiști care l-au vizitat. Străzile largi și aproape perpendiculare, clădirile noi care s-au construit, parcurile pline de flori și de farmec sînt tot atîtea dovezi în sprijinul acestei afirmații.

Dar care este motivul pentru care vă scriu aceste rânduri? Este vorba despre numele străzilor din Drobeta-Turnu Severin.

Se amintesc într-adevăr numele marilor oameni ai neamului, Decebal, Traian, Eminescu, Tudor Vladimirescu, Gh. Coșbuc (sic.), Mihai Viteazul, Horia, Cloșca și Crișan ș.a., dar s-au pus unor străzi unele nume oarecum bizare. De exemplu, o stradă severineană poartă numele de strada Zăbrauțului. Nu pot să-mi imaginez cum poate persista această denumire atîta timp cît numele unui mare savant severinean nu figurează aici pe tăblița nici unei străzi. Este vorba, firește, de marele savant Ștefan Odobleja. Cu stimă, Aurel Bobdan (str. Calomirescu nr. 242, Drobeta Tr. Severin)

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● Din Lupeni, str. Tudor Vladimirescu nr. 24, bloc D 3/55, județul Hunedoara, ne scrie **Carp Gabriela**, mulțumindu-ne pentru sprijinul acordat în rezolvarea problemei încadrării sale. Ea lucrează în prezent la Tesătoria de Mătase din orașul său, ca muncitor calificat în meseria de reglor. Mulțumim, la rîndul nostru, Oficiului forțelor de muncă de pe lângă Consiliul popular pentru promptitudinea cu care a soluționat această situație.

● Din județul Mehedinți și respectiv din București ne-au sosit două scrisori pe aceeași temă: neajunsuri în acordarea asistenței medicale:

De la **Baia de Aramă** ne scrie **Dunărințu Gheorghe**, nemulțumit de felul în care s-a făcut aici arondarea pe raza unităților medicale din zonă. Astfel, oamenii muncii de la I.T.A. Autobaza Strebala, autocoloana Baia de Aramă, sînt nevoiți să se deplaseze pentru orice scutire medicală la Filași, drum de 96 de km și cu mijloace de transport insuficiente, chiar și în cazul unor afecțiuni cum este sciatica — boală frecventă în rîndul soferilor, cum se știe. Pentru prelungirea concediului medical — același drum, iar în caz de spitalizare, la ieșire — din nou via Filași. N-ar fi oare mai bine ca toate acestea să se poată realiza la Spitalul C.F.R. din Tr. Severin, la o distanță de numai 65 km și pe care pot fi folosite 3-4 mijloace de transport zilnic? — întrebă corespondentul nostru. Întoarcem întrebarea, la rîndul-ne. Direcției sanitare a județului.

● În ziua de 30 ianuarie 1984 am vrut să obțin, prin telefon, o programare la dr. Moraru de la Policlinica Titan. De la ora 6,45 la 7 n-a răspuns nimeni la telefon. De la 7 la 7,10 minute ambele telefoane au fost ocupate. La 7 și zece am căpătat, în sfîrșit, legătura cu Fișierul policlinicii unde mi s-a răspuns sec și fără drept de apel: „Toate bonurile s-au dat!” Oare cum au putut să se epuizeze 60 de bonuri în zece minute? (**Didicescu Vasile, Bd. Metalurgiei nr. 23, bloc M8, ap. 9, București**)

● „Mă numesc **Petrescu Elena** și locuiesc în București, Bd. Păcii nr. 102-104, bloc 20, scara 3, ap. 117, sector 6. În ziua de 8 septembrie 1983 am adus pe lume un copil, născut prematur, în greutate de 2.250 g. Din acest motiv, copilul a necesitat — și necesită în continuare — o îngrijire specială. Așa se face că am fost nevoită să prelungec concediul de maternitate cu cel de odihnă și apoi cu concediul medical pînă la data de 12 martie 1984, cînd m-am prezentat la locul de muncă, respectiv I.C.L. Alimentara 6, Complex „Mehadia”, cu un act medical prin care mi se prescrie program redus de 6 ore, pentru îngrijirea copilului. Întrucît fostul meu loc de muncă l-am găsit ocupat, m-am prezentat la Biroul personal, pentru a fi reparatizată la altă unitate. De atunci sînt plimbată de colo-colo, de la o unitate la alta, pentru că nici un șef de unitate nu vrea să mă primească din cauza programului redus. Vă rog să mă ajutați să-mi pot căpăta acest drept ce î se cuvine oricărei mame din țara noastră.”

Întrucît cererea **Elenei Petrescu** ni se pare legitimă, iar comportarea celor de la I.C.L. Alimentara 6 — un abuz, rugăm Direcția comercială a municipiului să dispună în sensul reglementărilor legale în vigoare.

● Mai multe scrisori din țară se referă la modul defectuos în care **Universcoop — Librăria „Cartea prin poștă”,** din str. Vulturii nr. 31, București, răspunde cererilor cititorilor. Am ales spre exemplificare scrisoarea lui **Emanoil Mardale, din com. Grozești, jud. Mehedinți**, care a solicitat în luna ianuarie expedierea contra ramburs a unor almanahuri (Scinteia, Flacăra, Almanahul satelor — 1984), precum și a altor titluri (Noul statut al C.A.P. și Dreptul cooperatist), evident fără să fi primit nimic pînă la această dată. Să fie acesta un... răspuns? De necitit, în orice caz.

● O corespondență neobis-

nuită am primit recent de la **Stan Mihai** domiciliat în comuna Tuzla, jud. Constanța, sub forma unui colet minuscul, însoțit firește de o scrisoare. Despre ce e vorba? Despre... (noul?) produs al întreprinderii de lacăte Arad, un lacăt de format mic în valoare de 35 de lei. La sugestia semnatarului scrisorii și cu ajutorul... agrafei de păr aflate în același colet, am făcut experiența pe care probabil o bănușiți, aceea de a-l deschide pe această cale. Din nefericire... experiența a reușit și încă din primul foc. Ce facem, stimăți producători? Brevetăm noul tip de... cheie?

● Cerem sprijinul cititorilor noștri, așa cum am făcut-o și în alte rânduri, în următoarea problemă: în ziua de 14 martie 1983, deci în urmă cu mai bine de un an, a dispărut de acasă bătrînul **Caramet Gheorghe**, în vîrstă de 69 de ani, suferind de schizofrenie. Bătrînul suferise un șoc psihic, ca urmare a unui incendiu care a distrus locuința sa și a familiei sale din str. Depozitelor nr. 26, orașul Videle, jud. Teleorman. Cu toată strădania organelor competente, pînă la ora de față nu i s-a putut da de urmă. Cine l-a văzut, cine poate da relații despre el este rugat s-o facă pe adresa indicată mai sus.

● Publicăm în cele ce urmează apelul tinerei noastre cititoare **Cazac Dorina**, care, din motive de sănătate, se află internată în prezent în Căminul-spital din Pitești, **Aleca Spitalului nr. 2, camera 25, jud. Argeș**, unde, în ciuda îngrijirilor binevoitoare, se simte totuși singură. „Aș vrea din tot sufletul să-mi pot face prieteni. Numai așa aș mai putea să mă simt cu adevărat eu însămi. Pentru că între prieteni e lesne să uiți de tristețe. Aici, o scrisoare, o veste de orice fel, e o sărbătoare și, credeți-mă, am mare nevoie de asemenea sărbători.”

● La intersecția străzii **V.I. Lenin** cu **Bd. Tomis** din Constanța, oricine poate admira situația zveltă și elegantă a celui mai înalt bloc al orașului, numărînd 15 etaje. Mindria locatarilor săi e mare, firește, mai ales că această realizare a edililor constanțeni a fost prezentată și la posturile de televiziune. Nu mică e însă, din păcate, și supărarea lor, pentru că de la darea sa în folosință în luna august 1983, blocul nu are apă caldă, lifturile nu funcționează, după cum nici toboganele de gunoi, care stau de multă vreme infundate, iar la parter, berăria și restaurantul care au luat ființă în locul magazinelor proiectate mai sporesc și ele necazul (**27 de familii locuiesc**). Oare cei răspunzători așteaptă... tot televiziunea pentru rezolvarea problemelor înșirate?

● De la **Galați**, **Comitetul Executiv al Consiliului popular județean** ne informează despre rezolvarea sesizării petentei **Ștefănescu Elena**, reînscrisă de la data de 25 ianuarie la Întreprinderea Județeană de Producție Industrială și Prestări Servicii, avîndu-se în vedere faptul că mai are doar trei ani pînă la ieșirea la pensie, precum și vechime în unitate.

● Din **Brăila**, str. Bujorului nr. 17 bis, cartier Brăilița, primim o scrisoare plină de amărăciune ai cărei semnatori nu sînt alții decît cei doi copii ai **Constanței Negru**, din aceeași localitate: **Troienică și Elena**, părăsiți de mamă de mai bine de un an și rămași în grija tatălui. „În tot timpul de cînd a plecat nu a venit nici măcar o dată să ne vadă. Am fost cu bunica la ea acasă, unde locuiește acum, și ne-a gonit de la poartă noul ei „soț”. Cu ce-am greșit?... Dureroasă întrebare, dureroasă uimire a unor copii cărora li se refuză bunul de preț al dragostei materne.”

● Ca și **Constanța Negru, Baronescu Ion**, domiciliat în București, str. Tăpșanului nr. 9, a uitat că este tatăl a două fete măritoare, eleve de liceu deja, pe nume **Angelica și Antoaneta Baronescu**, locuind în Craiova, cartier Valea Roșie, bloc 20, scara 1, et. 3, ap. 13. „În urmă cu zece ani, părinții noștri s-au

despărțit, iar noi am fost încredințate prin hotărîre judecătorească mamei. Ni s-a acordat o pensie de 500 de lei de la tată, dar pe care rar o vedem, intrucît din 1974 s-a adunat o restanță de 10.500 lei”. Facem apel, în acest caz, la organele în drept (Miliție) pentru a-l determina pe tatăl uituc să-și plătească măcar datorile... bănești, dacă nu și pe cele morale.

● Urmare a scrisorii trimise nouă de către soții **Ionescu Constantin și Berta din Galați** și înaintată spre rezolvare **Ministerului Turismului** ne-a sosit un răspuns din care rezultă că cele sesizate (dificultățile întâmpinate de petenți la cazare în stațiunea Buziaș în luna octombrie 1983) erau reale și datorate faptului că, în acea perioadă, Ministerul Muncii a reactualizat mai multe bilete care nu s-au valorificat la începutul anului, trimițînd mai mulți curanți decît numărul planificat pentru perioada respectivă. S-au luat măsurile necesare pentru a evita pe viitor astfel de situații.

Tot despre stațiuni de odihnă și tratament este vorba și în cele două corespondențe care urmează.

● „Mă numesc **Trandafirescu Mireca**, sînt pensionar și locuiesc în București, str. Ghirlandei nr. 32, bloc 78, scara 3, et. 3, ap. 53, sector 6. În vara care a trecut, am fost la tratament, împreună cu soția, în stațiunea Geoagiu-Băi, din județul Hunedoara. Am fost deosebit de mulțumită de condițiile de cazare, masă și tratament, precum și de ambianța stațiunii. Un singur regret avem: acela că micul lac de agrement din parcul stațiunii este, de mai mult timp, în paragină, bazinul este plin de gunoie și buruieni înotînd în puțina apă stătută în care se lăfăie broaștele. Și, din nefericire, această tristă priveliște este menită să... înveselească pe oaspeții Terasei-Lac de alături.”

Supunem atenției Oficiului județean de turism Hunedoara sugestia implicită a corespondentului nostru de a reda rostului său firesc lacul cu pricina.

● Despre stațiunea **Herculane**, mai bine zis despre o curioasă „inițiativă” a gospodărilor de aici, ne scrie **Stamate Oprea din Pitești, cartier Trivale, bloc P-8, scara A, et. 4, ap. 10**. La Herculane pare că interesul pentru cultura cinematografică a turiștilor îmbracă forme... originale. Astfel, vrei nu vrei, cazarea îți este condiționată de cumpărarea unui abonament pentru vizionarea a 5 filme, în valoare de 20 de lei. Pentru unii, poate fi chiar binevenită această obligație, dar poate că nu și pentru cei mai vîrstnici, de pildă, dorinți pur și simplu să stea în cameră ori să facă o plimbare. Obligație, obligație, dar de ce obligatorie?...

● Mai mulți cetățeni ne-au scris în ultima vreme nemulțumiți de condițiile puse la recordarea la rețeaua de gaz metan a apartamentelor care folosesc energia electrică la bucătărie, în speță de faptul că erau obligați să predea în schimb Consiliului popular buteliile folosite. Din **Bacău** primim două răspunsuri în acest sens din partea **Comitetului Executiv al Consiliului popular județean**. Informăm deci pe această cale pe corespondenții noștri **Manole Geta, Aleca Visinului, bloc 5, scara A, ap. 4, Bacău, și Roman Nicolae, str. Carpați, bloc 25, scara A, ap. 9, din aceeași localitate**, că în urma verificărilor respective s-a constatat că, într-adevăr, aceștia nu primiseră buteliile de la Consiliul popular, ci foloseau unele împrumutate. În această situație, s-a dispus recordarea apartamentelor respective fără ca titularii lor să predea buteliile.

● „Pe **Bulevardul 1 Mai**, colț cu strada Cluj, pînă în anul 1980 a funcționat un oficiu P.T.T.R. care, între atribuțiile sale, o avea și pe aceea de mesagerie-coletărie. O dată cu demolarea clădirii respective, s-a înființat un alt oficiu, la parterul unui bloc nou, unde putem plăti chiar și abonamentele telefonice, dar, din păcate, nu ne mai putem rezolva problemele de

mesagerie-coletărie. Pentru nevoi de acest fel, trebuie să ne deplasăm pînă la Oficiul P.T.T.R. Chibrit sau nr. 2 de pe Banu Manta, uneori cu pachete grele în brațe”. (**V. Bălăceanu, str. Abrud nr. 114 A, sector 1, București**)

● La sesizarea lui **Dragu Mihai din comuna Cileni, județul Olt, Consiliul popular județean, DGAIA**, răspunde, în urma verificării făcute, că s-au luat măsurile convenite referitor la instrăinarea unui număr de 15 lazi de morcov, contravaloarea lor fiind imputată șanzonicului de noapte, iar șeful de fermă și economistul fiind destituiți. De asemenea s-a reglementat problema asigurării bazei materiale necesare în ceea ce privește contractul de legume pe suprafața de 0,20 ha. Răspunsul confirmă astfel realitatea celor sesizate de **Dragu Mihai** prin intermediul revistei noastre.

● Un caz deosebit, tot în ordinea problemelor legate de locul de muncă, pare să fie cel al **Tamarei M. Simon din București, Bd. Nicolae Titulescu nr. 17, et. 1, ap. 2, sector 1**, care a absolvit în anul 1981 Facultatea de Geografie-Geologie a Universității din București, fiind repartizată ca profesor în Sectorul Agricol Ilfov. Suferind din copilărie de sechele după encefalită cu sindrom piramidal cerebello-vestibular, după cîva timp de la prezentarea la post a fost nevoită să consulte în repetate rânduri medicii, primind pînă la urmă recomandarea de schimbare a tipului de activitate. De doi ani de zile petenta nu reușește să obțină o altă încadrare. Insistăm pe această cale pe lângă Ministerul Învățămîntului să rezolve în timp util cererea **Tamarei Simon**, cererea unui om care vrea să muncească conform pregătirii și puterilor sale.

● În ziua de 26 ianuarie a.c. familiei **Ivan Vladimir, Bd. 1 Mai nr. 166, bloc 2, scara A, ap. 29, sector 1, București**, i s-a născut cel de-al doilea copil — o fetiță cu numele de **Ivan Marina**. Fericitul tată s-a prezentat după două zile la Oficiul stării civile al Consiliului popular al sectorului 5, București, pentru eliberarea certificatului de naștere al copilului, de unde a plecat însă... cu indicația de a reveni în 14 februarie și cu motivația că cel de acolo au mult de lucru și personal puțin. Zis și făcut, astfel că în 15 februarie omul a depus la întreprindere copie după certificatul de naștere, pentru calcularea alocației. Numai că a avut surpriza să afle că nu va putea primi așa ceva decît din luna martie a.c., pentru că actele nu au fost depuse în termen legal. Firește, bucuria familiei **Ivan** rămîne la fel de mare, dar și nedumerirea asupra acestui ciudat procedeu...

● **Baias Nicolae din Anina, str. Oltului nr. 5, jud. Caraș-Severin**, e foarte necăjit că i-au murit 14 stupi din 15 cîți avea, din cauză că vecinul și-a făcut cotet de porci chiar alături cu prisaca lui, deși ar fi rămas loc berechet și mai departe. Omul s-a plîns la Consiliul popular în repetate rânduri, dar n-a găsit nici aici înțelegere. Cu puțină omenie, se putea găsi un loc mai potrivit și pentru grășuni, că lumea-i mare!

● „Mă numesc **Diaconu N. Dumitru**, cu domiciliul în str. 1 Mai nr. 55, localitatea **Tg. Neamț, jud. Neamț**. Locuiesc cu tatăl meu care este în vîrstă de 72 de ani, el fiind proprietarul casei și al terenului aferent. Ca peste tot, și la noi cetățenii au fost îndemnați să contracteze diferite produse agricole cu statul, ceea ce tatăl meu a și făcut. Numai că, deși noi n-avem pămînt, deși avem trei copii, de 6, 2 și 1 an, iar soția a întrerupt serviciul pentru creșterea lor, sîntem obligați să contractăm și noi. Neputînd face

acest lucru din motivele arătate, nu ni se dă rația de alimente, astfel încît sîntem nevoiți să trăim din rația pentru o persoană, cea a tatălui meu.”

În cadrul acestei rubrici am publicat și în alte rânduri cazuri asemănătoare, taxînd drept abuz evident acest mod de determinare a cetățenilor pentru încheierea de contracte cu statul. Nici situația lui **Diaconu Dumitru** nu face excepție...

● În luna 1980, **Irmia Petru din satul Rusenii Noi, comuna Holboca, județul Iași**, a pătît un mare necaz: într-o sîmbătă, s-a dus pe... apa simbetei toată agonisala de o viață a sa și a soției sale, în urma unei inundații provocate de pîrul din apropiere. I s-au înecat doi porci și un minzat (toate trei animalele fiind contractate cu statul), i s-a dărîmat gardul, apa i-a devastat locuința și i-a omorît aproape toate orătînile. Omul, prevăzător, era însă asigurat la **ADAS** așa că s-a mai liniștit. Numai că, în teribila aventură birocratică la care a fost supus pe urmă, cetățeanul nostru a ieșit păgubit de cîteva mii de lei, pentru că, de la data pieririi animalului (21.06.1980) au trecut mai mult de doi ani — deci dreptul la despăgubire s-a prescris. Așa scrie în răspunsul filialei **ADAS** și așa trebuie să este. Dar din vina cui a trecut atîta timp? Nu cumva tocmai din pricina atîtor proceese verbale și verificări? Așa că **Irmia Petru** a rămas, deocamdată, doar cu... apa simbetei.

Pagină realizată de **TANIA RADU**

Poșta redacției

Smiclă Ioan — Zărnești: Aveți obligația acum de a merge pînă la capăt în apărarea drepturilor dv. **Gabriela Albu — Făgăraș**: Suptinitorii încadrări pentru înlocuirea unor cadre didactice care absentează temporar, fiind în concediu de boală, naștere, studii etc., nu pot beneficia de concediu de odihnă decît dacă sînt în continuare pe același post didactic întregul an școlar — 1 septembrie—30 iunie — adică să înlocuiască aceiași titular care absentează temporar. **Paraschiva Ion — București**: În situația în care, la data promovării examenului de diplomă, ai avut retribuția, tarifară mai mică decît cea prevăzută pentru anul II de activitate, poți fi încadrat cu retribuția corespunzătoare anului II de activitate. **Livius Pop — Satu-Mare**: Pentru clarificarea situației dv., solicitați sprijinul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene. **Constantin Nichita — Fălticeni**: Nu constituie obligație, ci numai dacă există post disponibil. **Florea Radu — Schitu Golești (Argeș)**: Cei care au suferit accidente de muncă, au contractat boli profesionale sau care din motive de sănătate nu mai pot lucra în condițiile de la locul de muncă avute anterior, vor fi încadrați la locuri de muncă mai ușoare, corespunzătoare capacității lor de muncă, cu program normal de lucru (Legea nr. 3/1977). **Geta Buta — Umbrărești (Galați)**: Interesați-vă la Inspectoratul școlar județean. **Ion Salapa — Padeș (Gorj)**: Muncitorii calificați prin școala profesională se încadrează cu o retribuție convenită categoriei I nivel bază a rețelei respective de retribuție. **Irina Huțuleac — Cluj-Napoca**: În situația dv. nu aveți cum, dacă nu ați pătît carnetul de asigurări sociale. **Elena Ivan — Galați**: Aveți dreptul la despăgubiri pentru imobilul ce urmează a se demola. **Cezar Manea — Băis**: Puțeți să-i scrieți pe adresa: str. Biserica Amzei nr. 2-4, ap. 24, sau să-i telefonați la nr. 50 66 23.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

„Dreptatea este inima vie a lumii“

• Necazurile bătrineții • A dispărut o turmă de oi • Pe linia mașinii 142 •

Iarba rea a neîncrederii

În Stințești Botoșanilor, sat vecin cu Ipotești lui Eminescu, locuiește de peste patruzeci de ani familia Eugeniei și a lui Constantin Rotariu. Dumnealui, barbatul, în vîrstă de aproape 62 de ani, cînd nu are de lucru în C.A.P., se ocupă de lemniș în munții din preajma comunei. Cu acceptul consiliului popular local, el mijlocește valorificarea puțului material lemnos procurat pentru populația satului, obținînd în schimb unele cantități de cereale și alte produse absolut necesare trafului de fiecare zi. Nevastă-sa Eugenia, și dînsa scurînd azi spre 58 de ani, poartă grija casei, ea trebăluind cît e ziua prin gospodărie și îngrijindu-se de soarta mamei sale bătrîne și bolnave.

Și a fost o vreme îndelungată cînd toți ai casei s-au înțeles de minune, trăiau în respect și armonie, așa cum se și cuvine să trăiască oamenii într-o casă. Faptele părinților erau atunci pildă pentru copii, iar cuvîntul tatălui era lege pentru toți membrii familiei. Prin muncă și neodihnă și-au durat o gospodărie frumoasă, și-au îndestulat-o cu de toate, copiii au crescut cumînți și fiecare și-a găsit un rost demn în viață. Se putea, deci, spune, că soții Eugenia și Constantin Rotariu aveau tot ce le trebuia pentru a duce un trai tihnit, lipsit de grija zilei de mîine.

Iată însă că, de la o vreme, în viața familiei Rotariu a intervenit neînțelegera. „Am necazuri cu soțul meu Costache, care se ocupă cu transport lemnos de la munte — ni se plînge soția lui, Eugenia. Face această îndeletnicire de 17 ani și țîn să spun că lucrează în particular, iar lemnul îl vinde sau îl dă în schimbul altor produse. La început a fost bine că se ducea 2-3 zile la pădure, iar restul zilelor le lucra în gospodărie, dar acu totul este altfel, pleacă săptămînal de acasă lăsîndu-mă singură cu două gospodării, a noastră și a mamei mele care nu vede. Din aceste pricină viața mea s-a înrăutățit, el refuză să-mi mai dea bani în casă, mă jignește,

uneori folosindu-se chiar și de forță. L-am povăit să renunț la acest drum de negustor și că un om de 62 de ani, cu copii mari, ar face mai bine să se liniștească la casa lui, să creștem animale, să muncim pămîntul, deoarece avem spațiu și nutreț, să contractăm produse cu statul și să trăim cinstit și omenește, dar el o ține pe a lui, nu și nu, că vrea să facă ani de pensie“...

— Ce fel de om este Costache Rotariu? am întrebat-o pe Constanța Moldoveanu, primărița comunei Mihai Eminescu.

— Un om așezat și la locul lui. Un om foarte muncitor. Cînd n-are prea mult de lucru în C.A.P., mai ales în sezonul friguros, cu aprobarea noastră, cu acte în regulă, se ocupă de procurarea și transportul materialului lemnos. Știți, la noi, oamenii au și ei nevoie de un lemn, ba de o curte de casă, ba de o dușumea, și el merge la pădure, lucrează acolo cît lucrează și lemnul pe care-l primește, drept răsplată îl valorifică și el ca să-și poată duce existența, să-și poată realiza și niște ani de pensie. Totul e corect și legal.

— Dar femeia dumnealui ce face?

— Cine, Eugenia?! Aaa, toată ziua nu face altceva decît să se țînă de cerțuri și sesizări. Dînsa scrie o mulțime de scrisori pe care le trimite în toate părțile. În cooperativă nu vrea să lucreze deși am stat împreună de vorbă și am rugat-o să muncească și în cooperativă agricolă, atunci cînd poate. În schimb, e neîncrezătoare în bărbatul ei. Ea crede că bietul moș Costache are de-a face cu toate femeile care vin la el să-i vîndă lemne.

— Delicată treabă!... Zice că o bate, că nu-i dă bani în casă.

— Asta n-o mai știu și nici n-am auzit vorbindu-se. Dar, mai știu...

...Pe mătușa Eugenia am căutat-o acasă. Speram ca aici să-l întîlnim și pe moș Costache. Dar nu i-am găsit nici pe unul, nici pe celălalt. Porțile erau închise și cu semn la ele, dovadă că stăpînii nu se aflau prin apropiere și nici n-o să revină prea curînd. În lipsa lor, am discutat cu cîțiva vecini ieșiți curioși pe la porți, să vadă ce-i. Ei sint cum sint ei: unii mai buni, alții mai răi. Ne-au rugat ca nu cumva să le scriem numele, că și-ar găsi necazul cu dumneai, vecina Eugenia.

— Și-a vîrit dracu coada între ei! zice

— Nu te lua de șofer, frate-miu, că șoferii e deștepti și știe ei ce face.

Îmi sare în ajutor un bărbat în vîrstă, cu ochelari, așezat pe unul din scaunele din față:

— Nu se procedează așa cu un copil, spune el. Dacă a greșit cu ceva, să fie certat, iar în cel mai rău caz să se înștiințeze școala, pentru că băiatul are matricola la mîna.

Între timp autobuzul trece de Hala Unirii. Înainte de stop, pe trotuar, un milițian. Șoferul oprește autobuzul în dreptul milițianului, deschide numai ușa din față și coboară cu copilul. Mă îndrept și eu spre ușa, ca să-i explic omului ordinii cum s-au petrecut lucrurile. Dar huiduma slinoasă păzește bine ușa, ca să nu poată cobori nimeni. Nădăjduiesc totuși că milițianul, vîzînd pe cine vine șoferul să-i predea, îl va rezezi pe acesta din urmă și va urca băiatul la loc în autobuz. Dar nu se întîmplă minunea asta. Cel sechestrat trece de la unul la altul, autobuzul pleacă mai departe fără copil. Mă uit pe geam și văd cum prin zloata sîcîitoare a unei zile de martie capricios, milițianul se îndepărta cu copilul de mîna. Mi se părea că trăiesc un coșmar. Băietelul n-avea mai mult de 11 ani și nu făcuse practic nimic.

S-au întîmplat acestea vineri, 9 martie 1984, pe la ora 16 și un sfert, în autobuzul cu numărul 37-B-3751 de pe linia lui 142.

ION D. GOIA ■

fi exclus... orice variantă este posibilă... — meditați ofițerii asupra fiecărei ipoteze care le vine în minte. Reprezentantul formațiunii criminalistice din echipa de cercetare ridică prin muij urmele lăsate de anvelopele autovehiculului despre care se presupunea că staționase lîngă locul unde fuseseră sacrificiați vițelii.

Cei de la județiar nici măcar n-au apucat să înceapă verificările pe baza acestui prim indiciu, că au și apărut surprizele.

„Și de la noi s-au furat animale“... — reclamă I.A.S. Prejmer. „Și de la noi au dispărut porci“ — telefonează C.A.P. Tărlungeni. „Și de la noi...“

Aparent neverosimil, dar, uneori, realitatea depășește imaginația... În cîteva nopți, aproape consecutiv, dispăruseră din fermele zootehnice situate în zona Feldioara, Bôd, Hărman, Prejmer, Telu, Tărlungeni etc., peste 100 de porci și 10 vițeli, prejudiciu cauzat ridicîndu-se la aproape 180 000 lei.

Frecvența și gravitatea furturilor stîrnesc nedumerire și indignare: „Cine să fie autorii? Cum este posibil o asemenea îndrăzneală?!“ Noi și minuțioase cercetări la fața locului descoperă ca și

Om — interioare de conștiință

Rolurile

Doi actori. Au aceeași vîrstă și joacă pe aceeași scenă. Unul este foarte cunoscut, celălalt nu. Li apropie jugul trudei în comun și îi desparte talentul. Așa au trecut 17 ani.

După 17 ani, regizorul îi vine ideea de a repune în scenă o piesă în care actorul cunoscut a reperat un succes, în urmă cu 17 ani. Tocmai fiindcă este cunoscut, el refuză. 17 ani au trecut și peste el.

Piesa se montează cu actorul necunoscut.

Actorul necunoscut propune ca actorul cunoscut să fie trecut în program ca dublură a sa. Actorul cunoscut îl apostrofează pe actorul necunoscut și astfel se ajunge la comisia de judecată.

Comisia de judecată este alcătuită ad-hoc din actori necunoscuți. Orice comisie este importantă că este comisie și fiindcă i se atribuie un rol. Actorii necunoscuți sint acum membrii unei comisii și actorii unui rol important. Ultimele roluri importante pe care ei le-au jucat în teatru au fost în urmă cu 25 de ani. Se schimbă replici, se enunță judecăți de valoare și se emit sentințe. Dar vai! — ei nu știu că în lipsă de cauză și talent repetă, de fapt, replicile piesei de-acum 25 de ani.

Se semnează procesul verbal, se dau ordine, se evacuează sala, totul ca-ntr-un rol adevărat și, în unanimitate, se adoptă hotărîrea de excomunicare a nesupusului coleg.

NICOLAE CRISTACHE ■

un bătrîn cu glas șoptit. Omului ei nu-i stau miinile nici o clipită. N-are odihnă sîracu. Ba la C.A.P., ba la pădure, muncește pe rupele și i se și găsește în casă de toate. Ea nu vrea să lucre.

În toate spusele acestea există și adevăr. Fapt confirmat mai apoi și de inginerul șef al C.A.P. și de secretarul consiliului popular comunal, și de alți încă 4-5 gospodari cinștiți, dezinteresați și neutri în aprecieri.

Abia tîrziu, peste cîteva zile, am dat și de „impricinat“. Omul mi s-a părut cumpătat și chibzuit la vorbă.

— Ce s-a întîmplat în viața familiei dv.? I-am întrebant.

— Cred că la mijloc e vorba de neîncrederea care s-a strecurat între noi, adică între mine și nevastă-mea...

— Și n-ați încercat bade Costache, să i-o spulberați?

— Ba da, dar ea-i bolnavă cu nervii

și nu mă mai poate înțelege.

— Spune că abuzai chiar de forță, c-o bateți...

— Nu-i adevărat! Cum să dau într-o femeie bolnavă?! Numai o vară de a ei, care-i scrie scrisori, i-a băgat în cap de-alde astea...

— De ce n-o ajutați mai mult la munca grea din gospodărie? De ce nu-i mai dați nici un ban în casă?

— O ajut și eu cît pot și cînd pot. Aș vrea să prînd și eu cîteva ani de pensie, că d-ai-a mea strădui să cotizez la Cascom. Cît privește banii, i-am dat ori de cîte ori a avut nevoie și mi-a cerut...

...Eugenia și Costache Rotariu încă pot să-și reducă în casă liniștea și fericierea. Ei pot să-și refacă viața de familie, acum, cît nu este prea tîrziu și nu-i paște destrămarea.

MIHAI STĂNESCU ■

Șoferul, milițianul și copilul

Acuare lă

Mai sint două stații pînă la capăt. În autobuz năvălește o ceată de vreo cinci-cinșe copii, cu servietele și ghioldanele în mîini. Sint probabil în clasa a cincea, niște lezi zburdalnici, poate puțin cam gălăgîoși. Lumea se uită cu drag la ei. La stopul de după Institutul Medico-Legal, unul din ei încearcă să coboare prin ușa întredeschisă, dar nu izbuteste. Și atunci a intrat în acțiune șoferul.

El se repede la copii, îl înșfacă pe „vînovat“ și îl duce spre cabină. Pe drum, șart! șart!, îi cirpește elevului două palme.

Uit de cele petrecute, precum și de faptul că atîta călători se comportau ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, caut să-l scap pe băietel. Dar drumul îmi este barat de o huidumă slinoasă, oacheșă, duhnînd a holercă și-a usturoi. Dau să-l apuc pe copil de mîna, să-l scot din gheretă, dar elevul este blocat de loviturile primite, de cele prin care a trecut, de amenințare. Alb ca varul la față, nu poate vorbi, nu se clinteste din loc. Huiduma mă împinge și-mi spune:

— Ce te bagi, nasolule? Roțu!

De pe scaun se ridică și vine spre mine un alt tucuriu, la fel de nebărbierit și jegos:

Anii trec ca oile?

Sint locuri unde nu-i chiar așa de ușor de țînut un animal, unde nu ajunge să fluieri ca el să crească mare și frumos și să-ți răsplătească truda. Ba mai mult sint locuri în care condițiile sint destul de aspre, pășunea e puțină, fînțele la fel, și oamenii se îndărătnicesc frumos să nu renunțe și la cele cîteva animale de pe lîngă casă. Locuitorii din Băcia, județul Hunedoara, au avut în fiecare an tot felul de necazuri cu izlaturile și pășunile pentru oi. An de an erau trimiși cu oile la munte și de cele mai multe ori reușeau să obțină tot felul de aprobări ca să și le pască pe teritoriul comunei. Dar în anul de pomină 1982 n-au mai izbutit și astfel oile lor au luat drumul muntelui, asta fără ca proprietarii bietelor animale să știe ceva despre această ultimă călătorie. Au trecut săptămînilor anulului 1982, au trecut și multe luni și oamenii tot n-au aflat mare lucru. Deja se așteptau ca oile lor să fi ajuns cel puțin prin Australia. Doar toamna au aflat cu uimire că dintre ele, 111, toate de rasă țigale, au căzut eroic la datorie, exact în paradisul montan în care au fost duse să trăiască mai bine. Deci nu în toate locurile în care ți se spune că n-o să mai poți de bine te așteaptă întotdeauna belșugul. Se mai întîmplă să fie și viceversa. Și de

data aceasta a fost, pentru că țărani din Băcia, județul Hunedoara au rămas fără 111 oi, fără 1 400 de kilograme de brînză și-au fost purtați pe drumuri pe la județ și prin județul Sibiu, pe urmele ciobanului Eugen Șerban care, de fiecare dată, în fața ofițerilor de miliție, a promis că pînă mîine, pînă săptămîna viitoare va restitui oile, brînză și lîna. Și așa au trecut săptămînilor, lunile, ba și anii au început să treacă în goană și țărani așteaptă, în timp ce oile ciobanului din Sibiu, (normal, omul are și el niște oi, cam peste o sută, altfel, cum credeți că reușea să scape de atîta vreme basma curată) fac naveta între sat-munte și oraș. Ciobanul din Sibiu a uitat, sau a transformat brînză în valută forte? Cert este că țărani din comuna Băcia, județul Hunedoara, oameni de bună credință, care bat pe la toate ușile și cred ce li se spune, așteaptă mereu să fie despăgubiți și să li se facă dreptate. Și de fiecare dată cînd spun cuiva despre oile lor mai adaugă, „noi sintem nemulțumiți și de modul cum s-a anchetat dispariția oilor cît și a pagubelor pricinuite de ciobanul Eugen Șerban“. Adică ei vor să insinueze că au fost vinduți exact cu prețul brînzei pe care trebuia s-o primească de la animalele pe care cu atîta trudă le crescuseră pe o preamă mică și săracă pășune comunală?

CORNEL NISTORESCU ■

Lupii... motorizați

Cînd au început cercetările pentru elucidarea împrejurărilor în care dispăruseră — într-o singură noapte — 6 vițeli din crescătoria Asociației Economice Intercooperatiste de pe teritoriul comunei Telu, județul Brașov, n-a fost emisă nici ipoteza că prada ar fi putut s-o săvîrșească niscaiva patruzeți carnivori, mai ales că muntele se află numai la o aruncătură de băț... După ce au privit, însă, băltoaca de singe proaspăt, descoperită dimineața de îngrijitori, pe un drum secundar din apropierea grajdurilor, ca și urmele de alături imprimate adînc în pămîntul moale de roțile unui autovehicul, ofițerii Nicolae Neagu și Valeriu Leonte din serviciul județiar al miliției județene păreau să fie aproape convinși că au de-a face cu lupi... motorizați.

Mistuna pe care o aveau de îndeplinit nu era deloc simplă. Infractorii folosiseră un autovehicul pentru furtul celor 6 vițeli, puteau fi de cine știe unde... „Dacă ar fi fost mai de aproape, nu aveau ei nevoie de un mijloc de transport, deși n-ar

Cooperativa Izvoarele, Alexandru Filipoiu, cooperat la C.A.P. și Mihail Ochincioiu, fără ocupație, — aveau să stabilească faptul, surprinzător pentru mulți localnici, că aceștia făceau parte dintr-un grup de infractori: Alexandru Drăgănescu, tehnician electronist, Alexandru Chirtea sudor, Nicolae Botezan electrician, Victor Muntean electrician, Ovidiu Dușa și alții, care săvîrșiseră numeroase furturi de animale în județul Brașov. O parte din porcii din rasa „Landrace“, spre pildă, furați de la I.A.S. Prejmer, se mai aflau încă în gospodăriile celor în cauză, identificați, fără echivoc, după crotările (semnele imprimate special) de la urechi. Despre sutele de kilograme de carne de porc și vițel vindute de infractori, s-au strîns cu mîgălă și perseverență numeroase declarații și alte dovezi ale vinovăției acestor elemente cu dublă existență: ziua oameni „pașnici“, noaptea hoți de animale.

Instanța de judecată i-a condamnat la pedepse cu închisoare de la 3-10 ani și confiscarea averilor inclusiv a celor patru autoturisme personale pe care infractorii le-au folosit la săvîrșirea furturilor.

MIHAI GROZAVU ■

„Întăriți-vă trupul prin alergare și mintea prin studiu”

SPORT, TIMP LIBER

Socrate

• Șah „spațial” • Scoția a câștigat Turneul celor 5 națiuni •

Orientări originale și fanteziste

Încă înainte de perioada anilor '30-'60, când teoria deschiderilor cunoaște succese deosebite conducând partidele până în jocul de mijloc avansat, s-a vehiculat ideea „mortii” șahului prin remize, egalitatea putând surveni ca urmare a cunoștințelor acumulate prin studii tuturor variantelor de deschideri. Această idee, fără a avea o foarte mare răspundere, a întrevăzut posibilitatea epuizării jocului de șah prin reducerea mijloacelor de luptă de către „știința deschiderilor”.

Dimensiunile șahului, complexitatea mutărilor rezonabile, spațiul și numărul pieselor au nemulțumit spiritele originale, care au intrat în istoria șahului făcând propuneri pentru lărgirea dimensiunilor eschierului (număr sporit de coloane și linii), creșterea numărului de piese (șahul feeric cu piese care cumulează valorile pieselor actuale), transpunerea unui plan de profunzime (șahul în spațiu). Aprecierile date, încercările de a se ieși din limitele jocului clasic, dar pe baza principiilor și regulilor generale ale șahului, au ca fundament deseori prejudecăți și convingeri personale izvorite din imposibilitatea de-a trăi entuziasmul și surpriza problemelor cu „cheie” la nivelul adevăraților cunosători. S-a comparat uneori șahul cu jocul de dame pornindu-se de la criteriul geometrice, propunându-se măritarea eschierului la 10x10 cimpuri. Cea mai discutată comparație cu jocul de dame, făcută încă din secolul trecut, aparține celebrului scriitor american Edgar Poe, care, fiind un excelent jucător de dame, aprecia șahul drept inferior, văzând în complexitatea lui doar „complicații fără profunzime”.

Articolele șahiste ale lui E. Poe rămân importante prin faptul că marele scriitor a fost printre primii care au demonstrat că „automatul de jucat șah” a lui Kempelen, ce a făcut epocă între 1769 și 1837 (distruș de un incendiu în 1840), era condus de un jucător uman.

Lărgirea eschierului cu două coloane și două linii în cazul problemistului R. L'Hermet în anul 1915 nu a fost doar o complicație fantezistă de moment, ci a reprezentat rezultatul căutărilor de-a reuși în cadrul unei simple diagrame tematica a patru studii anterioare elaborate de Erlin, Kolste, Laws și Skalik. Privind diagrama de 100 de cimpuri, obținem dezlegarea problemei de „mat în 3 mutări”: 1.Ne9 R : d6 2.e5 Re6 (Rc5 Nb6 mat) 3.Db9 mat ; sau dacă 1... Nb4 2.Td5 c : d5 3.D : d5 mat ; sau dacă 1... Nb2 2.Td4 etc. Dacă 1... Nd7 2. Nb6 R : d6 3.e5 mat ; sau dacă 1... Nd9 2.T : c6 R : c6 3.Dd5 mat.

În 1956, K. Fabel a compus o problemă de mat în 500 de mutări pornind de la ideea lui R. L'Hermet, dar pe o tablă dreptunghiulară de 11x9 cimpuri. Eschierul dreptunghiular a fost inventat de musulmani în evul mediu, după informațiile lui H. R. Murray din „Istoria șahului” de la 1913, având două „citadele” suplimentare angajate în luptă pe 11x10 cimpuri (o altă variantă a aceluiași joc jucat sub Tamerlan și practicat de ai săi dar pe 8x14 cimpuri având 28 de piese).

Astăzi specialiștii șahului feeric sau neortodox, inventat de H. Tate și de Melbourne, se amuză imaginând table de șah care conțin mai mult de 10x10 cimpuri, disputându-se concursuri prin corespondență ori la tablă. Istoriile șahului citează între partidele eterodoxe ale șahului feeric : „Cine-pierde-câștigă”, „Șahul cilindric”, „Șahul ecosoz”, „Fotbal”, „Fără rocadă”, „Cu doi regi”, „Cu rege neutru” etc. O altfel de „jocăc” ce pornește de la regulile șahului este cea menționată de Alphonse X de Castille și care se desfășoară pe un pătrat de 12x12 cimpuri având drept mobil-mutare un zar cu 8 fețe (1=pion, 2=etc.).

Șahul circular, practicat altădată în Bizanț, ce se derula pe un eschier compus din 64 de cimpuri dispuse la mijlocul a patru cercuri concentrice conținând fiecare 16 cimpuri, reprezintă un punct de plecare pentru noile teorii ale șahului spațial. Desigur acest nou joc nu are nimic de-a face cu „Kriegspiel”, joc eterodox

practicat de țările germanice și anglosaxone și disputat pe trei table de șah, două aparținând jucătorilor, ce nu-și pot vedea tabla unul altuia, și o a treia revenind arbitrilor, pe aceasta efectuându-se ambele continuări. Jucătorii nu sînt informați de mutarea adversarului prin denumirea cimpurilor de plecare și de sosire a pieselor, ci doar prin : „albul (sau negrul) a jucat”, cuvinte ale arbitrilor, care veghează ca să nu se efectueze mutări imposibile. Șahul spațial cunoaște trei sau patru dimensiuni. Unul dintre inventatorii șahului tridimensional a fost Kieseritzky, ce și-a prezentat ideea lui Anderssen cu ocazia turneului internațional de la Londra, în 1851. Anderssen a fost surprins de construcția lui Kieseritzky, care, neparticipând la acest prim turneu internațional, își chinuia fantezia construind un plan de profunzime, instalând în plafonul camerei de hotel un fel de colivie divizată în compartimente asemănătoare unor cimpuri șahiste în înălțime, permițând jucarea unui șah spațial. Șahul cu patru dimensiuni se poate practica fie pe 9 mici table de 4x4 cimpuri, fie pe o tablă de șah tăiată în două, avind prima jumătate instalată în spațiu, iar cea de-a doua jumătate pornind după linia a patra a primei jumătăți, dar într-un alt plan. Cele două semieschieruri presupun două cuburi (imaginate vizual) în care diagonalele nebulilor se interferează spațial, piesele grele nesuferind modificări esențiale în mișcări, în timp ce mersul pionilor este mult îngreunat, iar mutarea „en passant” pierzându-și efectul. Acest nou model de șah a fost expus cu ocazia turneului de la Hanovra, în 1983.

Toate aceste orientări originale și fanteziste pot să delecteze, dar nu pot convinge, ele rămînd doar divagații pe aceeași temă, noile jocuri fiind hibriduri necorespunzătoare, alături matematici ai șahului văzut ca sport. Cuvintele ex-campionului mondial M. Botvinnik întăresc ideea menirii și eternității șahului : „Șahul jucat la cel mai înalt nivel nu este singurul obiectiv. Milioane de oameni practică acest joc care le stimulează gândirea, spiritul de analiză... Șahul nu va dispărea niciodată, ci va continua să constituie un divertisment util, o școală a gândirii logice”.

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

Simplu la pornire, mai greu la oprire

Are un prenume ce amintește de o celebră personalitate din lumea antică, APOLODOR. Ce-i drept nu din Damasc ci din Valea cu Flopi. Deși n-are decât 22 de ani, viața sa prezintă destule sinuozități. De fapt el nu este ceea ce numim obișnuit un tânăr cu comportament deviant. Nu. Lucrează bine, este apreciat de colegi, de șefi. La serviciu nu i se poate reproșa nimic. Ani de zile își vede de treabă, până când face cite o boacăna de se duce vesteră. Fortînd puțin nota, am putea vorbi de un fel de crize ciclice. La școală a fost cuminte, bun la învățătură, pină cînd, într-o optă, împreună cu trei colegi, comite un viol. Urmează măsurile de rigoare, mulți ani la rînd despre tînar nu se aud decît lucruri bune, pină cînd intervine o nouă criză în viața lui Apolodor. Tocmai începuse să ia primele lecții de box și antrenorul îi lăuda, poate prematur, forța pumnului. Fiind la restaurant (extrem de rar frecvența asemenea localuri), i s-a părut că un tînar, de la masa vecină, a făcut o aluzie la talia de silfidă a fetei care îl însoțea. Rezultatul : 1. Apolodor a dovedit că are un pumn de „supergreu” veritabil. 2. A fost nevoit să-și schimbe domiciliul timp de 6 luni.

Au urmat iar o serie de ani buni, fără ca măcar vreun noușă cit de mic să umbrească seninul vieții tînarului. Se părea că drumul lui Apolodor, care întreg timp devenise maistru, desi plin de asperități, va fi numai drept și în continuare urcare. Corina, apărută de vreun an în viața tînarului, autentic factor de echilibru, de ghidare spre bine și frumos, e mai mult decît mulțumită de viitorul ei soț. Pină cînd, într-o zi întunecată, ceoasă, umedă, care încruntă parca automat frunțile și determină oamenii să-și mărească pasul spre a scurta contactul cu rigorile sfîrșitului de iarnă, un fapt vine să confirme din nou caracterul ciclic al crizelor din viața lui Apolodor. Privat așa, ca fapt divers (pină la un punct), întimplarea pare caraghioasă. Imaginați-vă un tînar curat și chiar îmbrăcat cu o notă de eleganță, lipsit de chica slinoasă și incilcică pe care unii o consideră dătătoare de originalitate și spirit, că se apropie de un autoturism și se așază pe locul pilotului cu atîta naturalitate și firesc, încît nîmănu din apropiere nici măcar nu-i dă prin cap că junele, cu scurtă de stofă bej din păr de cămilă, cu cămașă albă și cravată asortată, ar putea fi un hoț. Se apleacă și mestereste ceva sub volan. Apoi, așînd un zîmbet candid, cuceritor, roagă politicos cîțiva tineri aflați în preajmă să-l ajute să pornească. Băieților parcă le face plăcere să-și demonstreze forța. Împing cu sirg pină mașina pornește. „Merge trîsnoc, nu alta”, le spune el celor doi pasageri ocazionali, care l-au solicitat să-i ducă pină în cartierul apropiat. Îmbarcarea s-a făcut simplu, firesc. „Vă rog, suiți, nu vă faceți probleme. Cîți lei ? De bani nici să n-aud. Pentru cîinci kilometri ? Se poate așa ceva ?” Viteza autoturismului crește. Nu reușește să ocolească denivelările. Pasagerii sînt expediți cu capetele în plafon. Întoarce stingaci volanul și parcă în contrast cu gropile care apar pe neașteptate. Un mic cortegiu format din mire, mireasă, părinții fetei și ai băiatului și, probabil, martorii viitorilor soți, căci sînt la fel de tineri ca și ei, se îndreaptă de pe trotuar spre refugiul stației de tramvai. Apolodor îi vede cam de la 200 de metri. Devine livid și pune o mină la ochi. Încearcă o fandare spre dreapta. Partea din urmă a grupului se oprește în dreptul bordurii. Tinerii își continuă mersul. Se uită unul la altul, șoptindu-și probabil cuvinte dragi. Nu-i interesează ce e în jur. Oamenii protejează pe cei aflați în asemenea momente. Și sînt la doi pași de refugiu. Mașina nu reușește să-i ferească pe tineri. Tînarul este „luat” pe capotă, apoi proiectat într-un stîlp de susținere a rețelei electrice. Mireasa este lovită cu partea laterală a mașinii și aruncată într-un parapet metalic. Rochia, odioasă de un alb imaculat, devine gri de la noroiul combinat cu petele negre ale reziduurilor de păcură, motorină. Trei pete mari, roșii de pe rochie arată exact locurile cele mai vătămate ale corpului, acolo unde s-au produs cele mai mari scurgeri de sînge. Tînarul moare pe loc, iar fata în drum spre spital. El 25 ea 23 de ani. Înainte de plecarea spre oficiul stării civile își împărțeau unul altuia păreri în legătură cu amenajarea apartamentului, cu viitoarea lor viață în doi. „Aș vrea două fetițe gemene. Fetele is mai gingașe, mai delicate și se cresc parcă mai ușor”, se destăinuia mireasa, care

(Continuare în pag. 23)

TUDOR GEORGE ■ VICTOR BEDA ■

FAIR PLAY

O scrisoare

Statornicul nostru corespondent Stelian Ionescu din Brașov revine cu următoarele reflecții : „O anume categorie de oameni, răspîndită din belșug pe toată planeta, apreciază greșit eroismul și eroii. Sigur că discuția poate fi amplă pină să înceapă — să zicem — cu Alexandru Macedon și să se termine — tot să zicem — cu... Ilie Balaci. Eu însă vreau să localizoz această temă în aria sportului și a fair play-ului. Să luăm un exemplu relativ proaspăt (subliniez : numai ca exemplu !). Geolgău a marcat un gol de „aur” la Bratislava. E un adevăr incontestabil că fără acest gol, toată munca echipei și a celor din jurul ei s-ar fi prăbușit. Și iată cum toată lumea fotbalistică numește acest gol „golul calificării” și pe

Geolgău — omul care ne-a adus calificarea, „eroul” de care vorbeam. Nu am nimic contra acestui simpatic Geolgău. Îmi este drag și dacă l-aș întîlni undeva l-aș săruta piciorul care a dat acel gol. Un jucător de valoare lui merită toată prețuirea noastră. Dar... nu cumva momentul de mare bucurie produs de acest gol face să pălească alte momente tot atît de fierbinți și de importante ? Ce valoare mai avea golul de la Bratislava fără golul lui Cămătaru de la Stockholm ? Sau fără golul lui Băloni de la Limassol ? Sau din jocul cu Italia ? Sau fără intervenția disperată a lui Ștefănescu în fața lui Conti la Florența ? Dar să nu mergem mai departe. Ce se întîmpla chiar la Bratislava fără efortul uriaș al întregii echipe ? Fără lansarea lui Klein, fără centrarea periculoasă a acestuia, fără efortul de presing al lui Gabor ? Mîngea n-ar fi ajuns la simpaticul Gheorghită care n-ar fi avut ocazia de a înscrie. Și atunci, de ce să numim golul de la Bratislava „golul calificării” și pe Geolgău „omul care ne-a adus calificarea” ? Mi se pare nedrept...

Vă mai amintiți finala campionatului mondial de handbal din 1970 de la Paris ?

În ultimele secunde ale ultimei reprize de prelungiri, cînd ai noștri conduceau cu un gol, cînd adversarii ieșiseră la un presing pe tot terenul, admirabilul Cristian Gațu, fiul tot atît de admirabilului gazetar sportiv Petre Gațu, a plecat într-un dribling prelungit pe care l-a ținut pină la fluierul final. Cine a câștigat acea finală ? Gațu ? Echipa, ea, cu toți oamenii săi, cu toate resursele sale ! Așa trebuie spus, așa trebuie să ne rămîna în amintire. Așa este fair play !

Chiar într-o echipă de supervalori, ca aceea din 1970, au fost jucători mai buni și mai puțin buni. Istoria fiecărui sport își triază valorile, le stratifică, le clasifică. Așa este normal. Putem spune astăzi, de pildă, că Gațu a fost cel mai îndemnitatic handbalist al tuturor timpurilor. Dar el nu a fost „erou” într-un meci, în două sau în mai multe. Valoarea lui a fost distilată și evidentiată de valoarea echipei sale. Pentru că singur...

Comentariile sînt inutile. Aveți dreptate. Mulțumesc tuturor cititorilor care contribuie la existența acestei rubrici.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Rugby

Plușonul frontal confirmă!

În returul campionatului Diviziei „A” de rugby, o dată cu desfășurarea celei de a treisprezecea etape propriu-zise a primei serii valorice, nu ne-a fost dat să remarcăm nici o surpriză pe tablele de marcaj, păstrîndu-se în continuare supremația „plușonului frontal”, ca la o cursă de urmărire tranșată din start.

Bucureștii au găzduit totuși trei partide interesante și demne de a fi urmărite de către iubitorii sportului cu balonul oval, dar absența unui mult rîvnit stadion central dedicat acestei bărbătești discipline continuă să ne priveze de cuplajuri spectaculoase și comentarii comparative, la fața locului.

Programarea în jurul aceleiași ore matinale, cum și distanțele dintre terenuri contribuie la aceeași dificultate. Poate că, odată și odată, se va ajunge la vechea rezolvare solicitată de ani de zile, prin obținerea Stadionului Tineretului și amenajarea lui pentru marile confruntări rugbystice din Capitală !

Săptămîna trecută ne-am deplasat la Parcul Copilului, urmărind partida R.C. Grivița Roșie — Politehnica Iași, câștigată de echipa gazdă cu scorul de 17-0 (3-0). Grivițenii au controlat balonul mai bine

și în special repriza a doua le-a fost favorabilă printr-un joc deschis, cu participarea întregii formații, din care s-au remarcat flancherul Octavian Moraru și fundasul Marin, marcindu-se escuri incitante. În ciuda scorului categoric, studenții ieșeni au prezentat o grămadă masivă și viguroasă, cîștigînd multe baloane în fazele fixe de joc, dar evoluția treisferturilor este simplistă în atac, epuizînd rapid posibilitățile create lor printr-o stereotipie pripită și infructuoasă ori prin lovituri de picior imprecise. De asemenea, fazele de finalizare sînt abandonate prematur.

Se pare că echipele studentești trec, în continuare, printr-o mai slabă șansă de afirmare, căci pe terenul Olimpia replica Științei Petrosani, așteptată cu mult interes, contra echipei Dinamo București, nu s-a produs. Dimpotrivă, dinamoviștii au cîștigat mai ferm decît ne-am fi așteptat, cu 22-0 !

Cea mai echilibrată întîlnire s-a disputat pe Stadionul Tei, unde Farul din Constanța, învingînd Sportul Studentesc cu 10-6 (7-3), se menține în urmărirea fruntașilor din clasament.

Marele șlem

Așteptată cu mare încordare și entuziasm în cadrul „Turneului celor cinci națiuni”, partida de rugby internațional

disputată la Edinburg, simbăta trecută, între puternicele reprezentative ale Scoției și Franței, a oferit satisfacția supremă echipei gazdă care, deși condusă la pauză printr-un eseu splendid marcat de demiul francez Gallion și transformat de Lescarbours (3-6) se mobilizează exemplar în cea de a doua repriză și forțează victoria certă cu 21-12 !

Scoția obține, astfel, **marele șlem**, învingînd în toate cele patru partide internaționale din prezenta ediție, de o manieră impresionantă. Îi cedaseră Țara Galilor (la Cardiff) cu 15-9 și Irlanda (la Dublin) cu 32-9 (!), deși în deplasare, iar pe terenul propriu, Murrayfield, Anglia se inclinase la scorul de 32-18 (!), pentru ca Franța să le urmeze, în derbiul final, neplăcutul exemplu ! Spectatorii rugbyului din România vor avea în anul acesta emoționantă și dificilă ocazie de a le vedea la lucru pe cele două finaliste menționate, în compania reprezentativei cu emblema „Frunzei de stejar”. Învinșă noastră de anul trecut, Țara Galilor, a învins, de asemenea, în jocul greu de la Londra, formația Angliei, cu 24-15 !

Puternicele jocuri pe care le așteptăm în viitorul apropiat vor constitui, desigur, noi teste valorice pentru rugbyul nostru și vor prileji, comparativ, indicele meritat pe scara consacrării mondiale.

TUDOR GEORGE ■

„Cel mai bun balon de oxigen e balonul de fotbal“

Paul Vialar

• Meciul din 11 aprilie va fi arbitrat de elvețianul Daina •

Un stadion arhiplin a susținut, înflăcărat și competent, demersul campionilor noștri de a se califica în semifinalele C.E.E. Ei a trăit cu intensitate toate fazele, inclusiv cea din imaginea realizată de Aurel D. Neagu în care Rednic (un fundaș !) s-a aflat foarte aproape de un nou gol în poarta lui Dinamo Minsk

Un adversar și mai puternic, Liverpool, dar calificarea se joacă!

Așteptat atîția și atîția ani, evenimentul s-a produs : o echipă românească de club a reușit să se califice în semifinalele Cupei campionilor europeni la fotbal, cîștigîndu-și un loc între primele 4 formații ale continentului ! Lucrurile stau chiar așa, nu-i nici o exagerare, din moment ce C.C.E. reprezintă competiția numărul 1 a Europei fotbalistice (la nivel de cluburi), ea angajînd echipele campioane, cele mai autorizate „purta-toare de cuvînt“ ale uneia sau alteia dintre țările inscrite în U.E.F.A.

Și este cu atît mai mare satisfacția noastră, și cu atît mai evident meritul campioanei României, cu cît calificarea grupării antrenate de Nicușor și Dinu n-a fost rezultatul unei conjuncturi favorabile, al unei „urne“ avantajoase, ci s-a realizat în fața unor adversari de elită (cit de greu s-a impus Juventusul lui Platini, Rossi și Bonicic în fața lui Valkeakoski, formație finlandeză ca și Kuusysi Lahti !), între care Hamburger S.V., detinătoarea trofeului, și în condițiile unui fotbal modern, tehnic și avîntat, al cărui examen, foarte exigent, jucătorii români l-au trecut cu succes, remarcîndu-se prin talent, ambiție, perseverență și dragoste față de culorile clubului și ale țării. Ceea ce părea să fie, după eliminarea Hamburgerului, o surpriză, a devenit, prin prestațiile constante și eficiente ale fotbalistilor bucureșteni, o certitudine, Dinamo București consolidîndu-și, de la meci la meci, prestigiul internațional și determinîndu-l pe reprezentantul lui Liverpool (de 14 ori campion al Angliei !) să declare, după stabilirea semifinalelor, că „sorții au fost foarte duri cu noi !“ Că Liverpool simte nevoia să-și ia toate măsurile de precauție o dovedește și faptul că și-a exprimat dorința de a avea un emisar la partida de duminică a dinamoviștilor, cu Universitatea. Unul dintre antrenori va sosi în România sîmbătă, cu avionul de Londra, plecînd imediat la Craiova.

Să vedem însă, înainte de a face alte comentarii, care a fost

Drumul calificării

14 septembrie 1983, Lahti, 1 000 de spectatori, arbitru Eriksson (Suedia) : Kuusysi — Dinamo 0-1 (0-0). A înscris Dragnea (minutul 49) ;

23 septembrie 1983, București, 10 000 de spectatori, arbitru Afxentiou (Cipru) : Dinamo — Kuusysi 3-0 (0-0), goluri marcate de Movilă (47), Augustin (70) și Mulțescu (89) ;

19 octombrie 1983, București, 70 000 de spectatori, arbitru Kaiser (Olanda) : Dinamo — Hamburger S.V. 3-0 (1-0), goluri datorate lui Augustin (29), Mulțescu (62) și Orac (80) ;

2 noiembrie 1983, Hamburg, 35 000 de spectatori, arbitru Johansson (Suedia) : Hamburger S.V. — Dinamo 3-2 (1-0), pentru oaspeții marcînd Tălnar (86) și Mulțescu (89) ;

7 martie 1984, Tbilisi, 15 000 de spectatori, arbitru Lamo Castillo (Spania) : Dinamo Minsk — Dinamo București 1-1 (1-0). A înscris pentru bucureșteni Rednic (87) ;

21 martie 1984, București, 70 000 de spectatori, arbitru Hackett (Anglia) : Dinamo București — Dinamo Minsk 1-0 (1-0), grație golului lui Augustin (10).

Așadar, 6 meciuri, 4 victorii, o egalitate (la Tbilisi), o înfrîngere (la limită, la Hamburg), golaveraj net favorabil, 11-4, cele mai multe goluri ale dinamoviștilor fiind realizate de Augustin și Mulțescu (cite 3), pe lista marcatorelor figurînd și Dragnea, Movilă, Orac, Tălnar și Rednic. Se cere subliniat un aspect : 5 din cele 11 goluri au fost înscrise în ultimele 10 minute de joc, ca o dovadă că, pe de-o parte, campionii noștri au știut să-și păstreze luciditatea în situații dintre cele mai dificile (la 0-3 la Hamburg, la 0-1 la Tbilisi) și, pe de altă, că pregătirea lor fizică (aliată celei psihologice) a fost, de fiecare dată, fără cusur, elevii lui Nicușor și Dinu terminînd toate confruntările (inclusiv returul cu Dinamo Minsk) în forță.

Calificarea dinamoviștilor e cu atît mai meritorie cu cît ea a fost obținută în condițiile în care lotul de jucători, și așa restrîns (ceea ce justifică și legitimarea, în iarnă, a lui Turcu, venit de la Steaua), a fost în mai multe rînduri lipsit de aportul unor titulari, fie accidentați (Orac, Nicolae și Tălnar la Lahti), fie suspendați (Augustin la Hamburg, Andone în returul cu Dinamo Minsk). Cum scriam săptămîna trecută, cei 2 bravi antrenori, care au pregătit fiecare partidă cu minuțiozitate, în funcție de adversar (o vorbă de laudă pentru conducerea ministerului tutelar și a clubului care au înlesnit studierea partenerilor), au folosit în actuala ediție a C.C.E. 17 jucători, dar greu calificării a apăsător, de fapt, pe umerii a 13 (foarte puțini !) căci Nemțeanu și Iamandi n-au evoluat decît la Lahti, Turcu n-a jucat decît 57 de minute (55 la Tbilisi și 2 la București), iar Eftimescu, portarul de rezervă, a fost utilizat doar în finalul returului cu Lahti (3 minute). În toate meciurile au apărut Moraru, Rednic, Ion Marin, Mulțescu, Movilă și Dragnea, dar numai Rednic și Ion Marin (adică 2 apărători) au jucat efectiv toate cele 540 de minute. Neputînd conta pe un lot mai larg, antrenorii au căutat, partidă de partidă, cele mai bune soluții tactice în raport de posibilitățile concrete și se poate aprecia, deopotrivă după rezultatul general (calificarea) cît și după randamentul din fiecare confruntare, că le-au găsit, făcînd dovada unei înalte competențe.

Sigur, nu totdeauna jocul dinamoviștilor a strălucit, dar mai spunem o dată, cu referire precisă la returul din 21 martie, că o competiție ca C.C.E., și într-o fază atît de avansată, obligă la un fotbal cît mai pragmatic, de cele mai multe ori mai sacrificînd spectacolul în favoarea rezultatului, singurul în măsură, nu-i așa, să asigure rămînerea în cursă. Că, în ansamblu, jocul campionilor noștri poate și trebuie îmbunătățit, e adevărat, mai ales că Liverpool nu va mai arăta „romantismul“ lui Dinamo Minsk, ea fiind de-acum, mai mult decît Hamburger, o echipă avizată. Dar de aici și pînă la a vedea numai lacunele din comportarea jucătorilor din Ștefan cel Mare (mai vizibile în linia de mijloc și în cea de atac) ni se pare o cale lungă și, încă

mai grav, văduvită de argumente. Dacă Dinamo a ajuns pînă în semifinale, a făcut acest pas uriaș (nici cel mai optimist supporter n-ar fi pronosticat eliminarea lui H.S.V. !) prin muncă și seriozitate, prin rivnă și inspirație, jucătorii, antrenorii și conducătorii echipei meri-tînd pentru calificare numai felicitări !

Dar greul, pentru că așa e în fotbal, abia începe, căci Liverpool va fi, cu siguranță, o „piatră și mai tare“. Să încercăm să explicăm, în cîteva vorbe, cît de tare.

Al doilea Hamburger ?

E exact, F.C. Liverpool n-a pierdut nimic pînă acum în ediția actuală a Cupei campionilor (1-0 și 5-0 cu Oden-se, 0-0 și 1-0 cu Athletic Bilbao, 1-0 și 4-1 cu Benfica), dar ar fi o eroare să-i supralicităm rezultatele, căci echipa engleză a avut mari probleme și în fața lui Athletic și a Benficăi. „Mozaiicul“ antrenat de Joe Fagan, format din scoțieni (între care Dalglish), irlandezi (Lawrenson), galezi (Rush) și, firește, englezi (Neal, Lee ș.a.), a beneficiat la Lisabona de forma lamentabilă a portarului lusitan Bento, care a scăpat copilărește două goluri ! Asta nu vrea să însemne că Liverpool, pe care fostul manager Bob Paisley a condus-o la 3 victorii în C.C.E. (1977, 1978, 1981), nu reprezintă un adversar de primă mărime, de temut. Dar el nu se arată a fi, cîtezăm la o comparație, mai redutabil decît Hamburger S.V., echipă care, în pofida unui palmares la fel de eclatant, a fost silită să plece steagul în fața ambiției și puterii de sacrificiu a campioanei României. Dealtfel, ultima confruntare dintre Dinamo și Liverpool, desfășurată în vară, în cadrul turneului spaniol de la Linea, a subliniat un raport de forțe aproximativ egal, după 1-1 la pauză englezii cîștigînd cu 3-2, golul victoriei fiind marcat (după o mare ratare a lui Custov) în minutul 89 !

Dacă a fost posibil cu Hamburger, de ce n-ar fi posibil, e o judecată logică, și cu Liverpool ? Cu atît mai mult cu cît stilul britanic, viguros și cu centrări de pe margine (simplist vorbind), pare să le convină jucătorilor noștri, cu o apărare capabilă să facă față, s-a văzut și la Hamburg, s-a văzut și la Tbilisi, unei presiuni puternice. Din „lecția“ Aston Villa, Dinamo trebuie să fi învățat. Mai experimentată decît acum 2 ani, cu Rednic și Andone în lot, harnică și echilibrată, matură Dinamo n-are de ce să se teamă de Liverpool mai mult decît s-a temut, să zicem, de Magath și Kaltz ! Că dubla confruntare cu campioana Angliei (prima în deplasare, la 11 aprilie) va fi foarte dificilă, se știe. Dar a o aborda cu complexe ar constitui o eroare capitală. Ca să zicem așa, calificarea în finală se joacă, mai ales că după un meci mai slab (cel cu Dinamo Minsk de la București) e de așteptat să urmeze unul mai bun, în care Augustin și ceilalți să-și poată exprima cît mai fidel valoarea, talentul și dăruirea. În ceea ce ne privește, cu măsură rămînem optimiști. De-acum, devenind prima echipă românească în-trată în semifinalele C.C.E., Dinamo și-a atins obiectivul și, discutînd logic, ea nu mai are ce pierde. Liverpool, însă, da. Poate că și acest element psihologic va juca, la Liverpool indecște, un rol de frunte.

Bătălia se anunță teribilă, dar șansele campionilor noștri de a se califica nu trebuie neglijate.

La peluză

Arbitrul

După mintea mea, în materie de arbitraj aș introduce următoarea regulă : un arbitru care arată vădit că nu stăpînește meciul să poată fi schimbat cu un arbitru de rezervă. Trei ar fi argumentele în favoare. Primul : după mai bine de un veac de fotbal știm cu certitudine că nu toți cavalerii fluiereiului sînt cavaleri ; deci măsura, într-un fel, se autoimpune. Doi : găsesc eu că este în afara cuceririlor civilizației acestui veac ca în fața a zeci de milioane de oameni și uneori a sute de milioane de telespectatori să se petreacă o crudă nedreptate și o țără (sau un glob întreg) să asiste neputincios, revoltat și pasiv numai fiindcă ne-am băgat în cap că arbitrul este suveran. Și trei : (pentru mine acest din urmă argument a fost hotărîtor) o asemenea propunere nu va fi desigur luată niciodată. Dar o discutăm fiindcă în confruntate cu ea, arbitrul meciului Steaua — Universitatea Craiova ar fi fost schimbat cam prin minutul 15. Exact în minutul cînd nu mai era un secret pentru nimeni, tribunari și peluziști, că Teodorescu Cristian se solidarizează sau inchide ochii, sau nu știe cum să procedeze, sau ezită față în față cu tentativa de înșelăciune. Florin Marin încearcă să tranșeze disputa sportivă cu mijloace sancționate a-tit de instanța morală cît și de cea penală : intimidarea, forța. La orice contact cu Florin Marin, Cămătaru, de pildă, era invariabil trîntit la pămînt. Viceșeful este vechi și aparține mai mult maidanelor. Eu, stelist declarat, mă simt jignit. Cristian Teodorescu m-a umilit profund și iremediabil tolerînd în arena sportivă, în fața miilor de copii și oameni de bună-credință, în fața tuturor oamenilor pe care-i iubesc, un act de violență, o gălnărie.

Ce a urmat nu mai are nici o legătură. Ce amărăciune ! Ce revoltă ! Ce injustiție față de prestanța în joc a craiovenilor, față de elanul și dăruirea uneori eroică a lui Lăcătuș, Majaru, Balint, Petcu și compania. Și poate totuși n-aș fi scris. N-aș fi scris dacă nu m-ar roade un gînd. Dacă, imi zic mie însumi, Florin Marin a așteptat chiar aplauze pentru ignobilul său gest ? Dacă în sinea lui își închipuie că a acționat tactic ? Nu ne-am închinat tot noi zeului Rossi și campioanei mondiale fără a ne desolidariza la timp și rîspicat de acel Gentile care l-a maltrat pe Maradona în fața unui alt cavalier al dreptății în pantaloni scurți care a închis ochii la acea dureroasă mutilare a conștiinței noastre ? Nu și-ar fi putut închipui atunci un tînăr sportiv că fotbalul iese de sub controlul normelor etice și autorizează dreptul forței, al violenței și înșelăciunii ?

Sînt îngrozit de gîndul că Florin Marin ar fi putut pune în seama tacticii de joc incalificabilul său gest. Dar cel mai mult mă nedumerește și mă revoltă pactizarea cu o astfel de concepție, acțiunea de conveniență dintre un rățacit la marginea gîlnăriei și ofiterul legii, al ordinii și dreptății în teren. Nimic mai descalificănt, pentru el, nimic mai înjositor vizavi de noi, cei ce primim.

Mă doare într-adevăr amintirea că echipa Italiei ascunde sub strălucirea ei de invingătoare un grav atentat la spiritul olimpic, Gentile împotriva lui Maradona, și că acest atentat a fost obșit de chiar arbitru înfîlnirii. S-ar putea să avem o falsă campioană mondială și atunci spiritul întrecerii a fost înmormîntat pentru multă vreme de acum înainte și de fapt acel atentat (asigurînd victoria) este cel care rodește și aruncă în lume cancerul semințelor sale. Ne nutrim faptele nu la focul sacru ci la o șarlatanie. Nimic nu este îngropat definitiv, el doar acoperit, și dacă vrem să întronăm în lumea sportului principile cavalerismului nu o putem face decît smulgînd răul din rădăcini. Iată de ce cred că fapta de conveniență a arbitrilor Cristian Teodorescu cu o tentativă de înșelăciune trebuie sancționată exemplar : pentru sănătatea morală a milioanele de copii ce vor urma.

NICOLAE CRISTACHE

„Trebuie să știi cu cine să fii îndrăzneț“

UNIVERS

Gustave Flaubert

• Ce mai face Bobby Fisher? • Un alfabet de acum 12 000 de ani? • Robotul secretară •

Mondo umano?

„Electroencefalograma plată“

S-au întrebat mai mulți de ce dr. Thomas Noguchi a scris și publicat cartea „Coroner“ abia acum, dacă n-au existat restricții în privința cazului Robert Kennedy. De fapt, medicul legist din Los Angeles nu se ocupă, în volumul lui, doar de asasinarea fratelui fostului președinte american, ci și de alte întâmplări tragice: sinuciderea (?) actriței Marilyn Monroe, inecul altui star de la Hollywood — Nathalie Wood etc. În plus, despre paginile semnate de cel care, ani la rând, a fost directorul medicinei legale din comitatul Los Angeles, se spune că „au provocat un adevărat scandal“, cartea fiind „explozivă“ iar dosarele autorului foarte „secrete“. Este adevărat, cel puțin în cazul la care ne-am referit mai pe larg aici — asasinarea lui Bobby Kennedy — opiniile dr. Thomas Noguchi, ca și faptele pe care ele se sprijină, sînt pe cit de tranșante, pe atît de socante.

Să revenim însă la evenimentul respectiv așa cum l-a trăit și consemnat dr. Thomas Noguchi. În discuția lui cu Bill Eckert, fondatorul Organizației Internaționale de Informații privind Medicina Legală, acesta l-a povăituit cu fermitate să ceară Washingtonului să trimită la Los Angeles specialiști de la Institutul Medico-Legal al Forțelor Armate (AFIP), astfel încît să nu se repete încercările în cazul lui J.F. Kennedy. „Rămîneți în contact strîns cu poliției, l-a mai sfătuit același Eckert. Altfel, ei vă vor înălțura, dacă se întâmplă ceva. Bobby este senator: trebuie să numiți un agent de legătură cu Senatul. Și, la Los Angeles, cooperați cît mai mult posibil cu statul major al campaniei (electorale — n.r.) a lui Kennedy“.

La scurtă vreme după încheierea acestei convorbiri, în care s-au înregistrat detalii de mare semnificație pentru mersul investigațiilor medico-legale, dar și de altă natură, dr. Thomas Noguchi primește un nou telefon. De astă dată, la capătul firului era cineva de la spitalul local Good Samaritan care l-a anunțat, fără alte comentarii: „electroencefalograma senatului Kennedy este plată...“

În continuare, medicul legist se din Los Angeles scrie: „Simteam cum îmi îngheață mina pe telefon. Știam că orice speranță era pierdută pentru marele om de stat american. La 6 iunie, la ora 3 dimineața, multimea mută masată în fața la Good Samaritan Hospital a dat jos banderolele pe care scria «Ne rugăm pentru Bobby». Era oficial: senatorul Robert F. Kennedy murise.“

Îmi amintesc sentimentul de disperare care plana asupra acestor mulțimi, fața tristă a tinerilor, o tină în lacrimi, pălărie în mîini. Am pătruns în spital. Un paznic m-a salutat cu o voce joasă în fața sălii de autopsie. Am intrat, urmat de cei doi asistenți ai mei. Funcționarii din serviciul meu, observatorii delegați de dr. Henry Cuneo, șeful echipei de neurochirurși care-l operase pe Kennedy, erau deja adunați în sala de autopsie. Corpul era întins pe o masă, acoperit cu o pînză. Am desfăcut bandajele care-i înconjurau capul și apoi m-am întors spre chirurși. Imediat i-am întrebat unde era părul care căzuise cînd au ras craniul în jurul plăgii. Știam că el putea conține probe capitale.“

Episodul părului — un element decisiv pentru aflarea adevărului privind atentatul? Așa pare, după opinia lui Noguchi.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Accent pe înaintare

„Nippon Steel Corporation“, marele fabricant de metal, aceluși care face nesomnul producătorilor nord-americani de fontă și oțel, a lansat o campanie pentru reducerea volumului de material documentar. Se estimează că circa 180 de milioane de documente, cîntărind 1 000 de tone, sînt depozitate la sediul central din apropierea gării din Tokio. Puse una peste alta, aceste hîrtii ar înălța o coloană de 18 000 de metri. Cît se va reuși să se rețeze din această statuie a birocratismului nu se știe; deocamdată știm însă că volumul de documente aruncate la coș în decursul primelor trei luni ale campaniei respective a ajuns la 230 de tone, ceea ce nu este chiar puțin, în înălțime vorbind, ca și în greutate de altfel, ținînd cont de faptul că, pe verticală, această cantitate de documentație depășește puțin statura muntelui Fuji.

„Toshiba“, la rîndul său, a pornit în aceeași direcție, lansînd lozincă „O pagină este dimensiunea optimă pentru orice document“, sau „O oră este durata optimă pentru orice întîlnire“. Sigur că operația nu poate fi considerată foarte ușoară și nici extrem de ieftină, dar se dovedește foarte decisivă voința celor cu bani de a ajunge cît mai repede într-o altă condiție decît cea de față. Este într-adevăr nevoie de timp, este nevoie de bani, dar principalul a fost exprimat și el se numește dorința de schimbare.

Steaua lui Bobby Fisher

Cînd, în 1972, americanul Robert Fisher cucerea coroana șahistă mondială, specialiștii, lumea sportivă și publicul îi vedeau o carieră strălucită de lungă durată. Dar n-a fost să fie așa. Căzută sub influența unei secte religioase, marele șahist s-a îndepărtat de sport, a început să ducă o existență ciudată, de insingurat. E drept că ulterior s-a despărțit de sectă, pe care a și dat-o în judecată pentru „atență inadmisibilă“ la viața sa particulară, însă nici după aceea lucrurile n-au revenit la normal.

Așadar, cum o duce în prezent Bobby Fisher? După afirmațiile prietenilor, relatate de ziarul englez „Observer“, nu prea bine. Continuă să nu apară în public și, în general, fuge de lume. Ar fi locuind sub nume de împrumut în orașul Pasadena, statul California, mutîndu-se dintr-un hotel în altul. A fost, cu vreo doi ani în urmă, și eroul unei întîmplări neobișnuite: fiind neglijent îmbrăcat și pîrînd suspect, poliția l-a arestat, luîndu-l din greșală drept gangsterul care spărsese și jefuise nu demult banca

Și pentru cel care eventual ar fi puși pe întrebări, japonezii sînt gata să ofere răspunsuri. De ce această susținută ofensivă pentru automatizarea birourilor? În primul rînd, se pornește de la constatarea că productivitatea în sectoarele administrative este coborîtă, ceea ce face să crească deosebit de mult, de repede, rata cheltuielilor indirecte în totalul costurilor companiilor. Guverele albe, afirmă statisticile oficiale, au crescut în totalul forței de muncă de la 36 la sută, în 1970, la 43 la sută în 1980. Dacă introducerea roboților, utilizarea utilajului electronic de calcul în diferite alte sectoare ale economiei au așezat Japonia pe poziția pe care o cunoaștem, extrem de convenabilă, în ceea ce privește productivitatea în sectoarele productive, în universul administrativ, iată, lucrurile merg altfel, deoarece o mare cantitate de muncă este încă executată manual. Pe de altă parte, să nu uităm că în evoluția lor afacerile antrenează o mare cantitate de informație, un din ce în ce mai mare volum de informație care aleargă de colo colo, ceea ce complică lucrurile dacă ne gîndim la cei ce trebuie să citească, să scrie, să completeze, să recitească.

Ce se așteaptă în viitor, la ora la care proiectele de azi vor prinde contur, ce vom putea descoperi în încăperea numită atunci ca și acum biroul de lucru? Vor dispărea, cel puțin așa sîntem avertizați, mapele cu hîrtii care ne populează astăzi orice centimetru pătrat de pe suprafața biroului. Telefoanele de asemenea ca și rețineți, calculatoarele de birou. Și aceasta pentru că locul lor a rămas să-l

ocupe computerele personale și computerele specializate și stațiile locale care înseamnă de fapt computere personale combinate cu procesoare lingvistice. Vor apărea, desigur, rețele de comunicație optice, poșta va lua și ea înfățișarea corespunzătoare, corespondența circulară prin rețelele speciale către terminalele de sub privire noastră. Desigur, se vor reduce, cifric vorbind, echipele de funcționari existente în prezent. Lectura, scrierea, prelucrarea documentelor urmînd să se mecanizeze, ducînd la o productivitate tinjită în prezent cînd stăm destul de rău. Nu s-ar zice că sînt zile ușoare pentru manageri, cît timp toți acești oameni, în sistemul bine cunoscut japonez al angajării pe viață, vor trebui să-și găsească alte locuri de muncă, să li se găsească alte ocupații, alte profesii. Va trebui, cu toată părerea de rău, să ne dispensăm de secretare și de dactilografe, ținînd cont că operațiile în cauză le vom încredința de acum încolo automatelor. Va fi această trecere făcută fără complicații, fără tresăriri, fără dureri de cap? Dacă ne aducem aminte de atitudinea muncitorilor la apariția roboților, care la rîndul lor nu făceau decît să reediteze o bine cunoscută etapă din istoria marcată de apariția mașinilor și de rezistența la mașini, atunci s-ar putea să intervină rezerve. Dar nu rezervele fac progresul, chiar dacă istoria uneori, le înregistrează. Contează motorul dispus să acționeze pe direcția de înaintare propusă.

NEAGU UDROIU ■

din localitate. Fisher s-a plîns că a fost bătut și timp de două zile și două nopți l-au ținut în celulă fără nici o legătură cu lumea exterioară. Ca rezultat al acestui incident, a apărut broșura de 14 pagini „Cum m-au maltrat în închisoarea din Pasadena“.

În referirile din presă la marele șahist n-a fost, firește, ocolit nici aspectul pecuniar. Din ce trăiește Bobby Fisher? Tot ziarul menționat scrie că fostul campion mondial are venituri modeste, singurele lui surse de cîștig fiind onorariile primite pentru reeditarea cărții sale „60 de partide memorabile“, precum și o mică sumă lunară pe care i-o asigură un grup de suporteri. Însă, contrar a ceea ce s-a spus uneori, marele maestru american nu este deloc lacom de cîștig. De-a lungul celor 12 ani care au trecut de cînd a cucerit titlul suprem, lui Bobby i s-au făcut enorm de multe propuneri din partea unor cercuri de afaceri, a agențiilor de reclamă, a ziarelor și revistelor, de pe urma cărora ar fi putut să se îmbogățească, dar el le-a respins pe toate.

Dar, rostite sau nu, cele mai importante întrebări care se pun cu privire la Fisher au în vedere viitorul. Este oare capabil fostul copil minune al șahului să revină în marele sport? Sau, cu alte cu-

vinte, va izbuti el să-și restabilească forma sportivă ca să se poată bate din nou pentru supremație în domeniul șahului? Avînd în vedere marele său talent, precum și faptul că are doar 40 de ani, se poate răspunde fără șovăire: da, este capabil. Însă, o va face oare? De astă dată, ținînd cont de firea capricioasă a lui Fisher, de experiența descurajantă a ultimului deceniu, nimeni nu s-a hazardat să răspundă afirmativ. Numai timpul va decide.

Ocupîndu-se de Bobby Fisher, un mare ziar occidental îl numea „o fostă mare speranță a șahului american“. Doar speranță? Doar a șahului american? În nici un caz. Robert Fisher a fost o certitudine a șahului pe plan mondial, și atîta vreme cît a dominat scena acestui sport — e drept, o perioadă foarte scurtă — a făcut-o fără egal. Și indiferent dacă-și va mai relua sau nu activitatea competițională, indiferent dacă va mai reveni sau nu în prim-plan, Robert Fisher este un nume definitiv intrat în istoria șahului, sport în care steaua lui a strălucit cu forță de luccafar.

ION D. GOIA ■

Roza vinturilor

Mario Benedetti (Uruguay)

Ingerul

Pacea o pacea asta
cine vorbește despre pace
bătrînul cu fața de cal
care fără să ne vadă se uită la noi și citeodată cerșește

asta vorbește despre pace
fața cu riduri
care-și roaminteste tinerețea
asta vorbește despre pace

atletul în tricou verzui de sport
sfiosul copleșit de minie
cumplitul erudit cu pantofii săi
văcsuiți

ăștia vorbesc despre pace
gospodina căscînd
micul funcționar care nu fumează
sfîntul cumpănind înainte să voteze
imbecilul care se crede într-un
steguleț

toțiăștia vorbesc despre pace —
dar ce păcat
imens păcat:
toțiăștia
de-o vioioasă naivitate
habar n-au că pacea atrînă de-un
inger

și ingerul acum
ține degetul pe trîgaci.

Acum se cuvine

Acum se cuvine.
Dumnezeu

ațipește.
Știm cu toții,
nu-i
pe vecie
poate e numai o șansă nesigură
o clipă
de nebunie.
Acum se cuvine
să trăiești
chiar dacă-i frig
chiar dacă după-amiaza se scurge.
Sau chiar dacă stăruie.
Totuna.

Da acum
dar numaidecît
atîta timp cît doarme Dumnezeu —
ce-o să se întimple?
Doamne Dumnezeule.

În românește de PETRE STOICA ■

Simplu la pornire, mai greu la oprire

(Urmare din pag. 21)

din acel moment avea să mai trăiască doar 20 de minute.

De jur-impresurului mașinii intrate în gardul de beton, lume multă. Comentarii: „Din asta, mașină nu se mai face!“ „N-a mai rămas întreg din ea decît capota portbagajului și cauciucurile din spate“. „I-a ras exact ca bila la popice“. Alții, pe drept indignați: „Cine țî-a dat mă, carnet, să omori oamenii pe drum?“ Tînărul se bilbiie, se lamentează, se schimbă la față, devine întîi livid, apoi roșu, galben ca ceara. „Păi... eu n-am, dom-le, carnet“.

Lămurește în curînd și cum a învățat să „conducă“. „Am făcut de citeva ori ture prin curtea blocului. Pe stradă, la viteza mare pe care o avea mașina, n-am știut ce să mai fac, cum s-o opresc. Am încercat, în disperarea care

m-a cuprins, să fac spre dreapta, dar n-am reușit să-i feresc. Ați văzut...“. Tînărul n-a pătîit nimic, doar o mică ruptură la pantaloni, în dreptul genunchiului. Pasagerii au rupt-o la fugă. „Un accident. Eram în mașină, Asta ne mai trebuie, să ne pună și martori!“ se adresează cel mai în vîrstă unei femei, care îi întreabă curioasă „Ce s-a întîmplat de s-a strîns atîta lume?“

Cum de l-a apucat așa, deodată, pe Apolodor, pofta de a conduce mașina? Care-i misterul acestui gest neașteptat? Predispoziția de a lua decizii fără a avea în vedere urmările acestora? Supraaprecierea posibilităților proprii. „Dacă la volan se descurcă un om în vîrstă, care rulează cu viteza melcului ori o femeie slăbuță, cu brațe ca ale lui Pinochio, atunci eu, tînăr, puternic, adevărat atlet, care am ceva idee de conducere, nu o să fac față?“ Mai probabil că la cele două cauze s-a adăugat și o a treia: euforia provocată de licorile sorbite de tînăr cu puțin timp înainte comiterii actului său nesăbuit.

„Galerie de artă“ din epoca de piatră

În împrejurimile localității Maikop (U.R.S.S.) a fost descoperită o adevărată „galerie de artă“ rupestră străveche. Niște elevi, jucîndu-se într-o carieră abandonată, au fost atrași de o piatră avînd o formă deosebită, semînd cu un harpon. La muzeul local de etnografie s-a stabilit că piatra, pe care erau incrustate niște semne, data de cel puțin 12 000 de ani. O expediție organizată de Institutul de cercetări științifice al Regiunii autonome Adigheiskaia și de Muzeul de etnografie din Maikop a găsit apoi peste 100 de astfel de pietre, pe care sînt reprezentate mamuți, elefanți, cai sălbatici, tauri și hiene de cavernă. Se întîlnesc, printre desenele de pe pietre, și tablouri întregi — o vinătoare de elefanți, lupta dintre un om și un monstru s.a. Pe unele pietre se află șiruri de semne care, opinează unii specialiști, ar putea reprezenta un text scris cu un alfabet necunoscut.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Omagiind eroii și valorile patriei

Localități: Călan, 22 martie 1984, ora 18, apoi ora 22 și un sfert, Casa de cultură; Brad, 23 martie, ora 18, Clubul muncitoresc Gura Barza; Tebea, 24 martie, ora 2 și jumătate, lângă singurul loc de odihnă al lui Avram Iancu și, o oră mai târziu, la monumentul de la Mesteacă.

Număr de spectatori: 1.500 la Călan, în total la ambele spectacole; 1.000 la Brad. Atmosfera: la Călan impresionantă prin sinceritatea receptării frumuseților de cîntec și de poezie, a întregului spectacol; de mare entuziasm tineresc la Gura Barza; de răcolitoare rememorări la Tebea ca și la Mesteacă.

Noutăți: la Călan au debutat: Simona Ficuş — 17 ani, elevă, clasa a XI-a la Liceul I.M.M.R. Simeria (cu o compoziție proprie — „Chemare către țărani”, versuri A.P.), grupul SELENA: Alexandru Gruia — 34 de ani, electrician, Zola Gruia — 32 de ani, metodistă la Casa de cultură, Petre Drăghici — 24 de ani, ofțelar turnător, Robert Nemes — 22 de ani, ofțelar turnător, Marcel Anghel — 21 de ani, ofțelar furnalist; la Brad a revenit grupul local GHINION care debutase la Hunedoara și au debutat: Cornelia Lup — 11 ani, Melania Raluca Tudorache — 6 ani, grupa mare la grădiniță, Alin Fumurescu — 16 ani.

Calitatea spectacolelor: foarte bună.

Aportul organizatorilor: foarte bun peste tot.

Călan. Sala aceasta mică are o acustică perfectă. Iar publicul este, în ambele spectacole, de o atenție și o receptivitate cum rar se întâmplă. La piesele de profunzime este o asemenea liniște cum nu mi-a mai fost dat să întîlnesc.

La Brad, în clubul muncitoresc Gura Barza, pe primul loc în top este adus Vasile Șeicaru cu „Antiprimăvara”. Tînăra plestească Maria Tănase susține aici, la Brad, primul ei recital în cenaclu. Este cîntat de toată sala „Colindul Apusenilor”, pe care cineva din public îl cere zicîndu-i cîntec popular. Autorul versurilor mărturiseste — puțin intrigat — că el a scris textul și muzica.

La întoarcerea spre Deva, de la Brad, ne oprim la Tebea. Plouă moenit în Apuseni și lângă liniștea ultimului loc în care a ajuns neliniștea lui Avram Iancu. Membrii cenaclului cîntă, în puterea nopții, cîntecele cu care tinerii din România de azi preamăresc eroul de la Vidra și luminează faptele tuturor eroilor neamului. La gorunul lui Horea începem, sub ploaia mărunță, cu „Lancea lui Horea”. Lîngă gorunul tînăr sădit de președintele Nicolae Ceaușescu: „Colind de frați”. „Trăiască România”, „Clopotel Reintegrării”, „Cîntec de țară”, „Dor de Eminescu”, „Treceți batalioane române Carpații”. Revenim la mormîntul lui Iancu.

„Multe le vom uita — ne spune A.P. — spectacole se vor suprapune, dar aceste împrejurări sînt unice. Eu v-am adus cu mine, pentru că vă iubesc și pentru că nu vreau să pierdeți nimic din ceea ce este sublim... O să țineți minte toată viața aceste clipe... Noi nu avem de revendicat nimic aici. Avem nevoie de ruga ploii să plîngă în locul nostru. Dar inchipuiți-vă că aici este Iancu. Adică acel tînăr avocat care la 24 de ani și-a asumat soarta integrală a neamului, cum scria Goga... Acest mormînt există, această imensă tristețe există, pentru a exista încredințarea noastră azi de a fi... Este bine că ploaia plînge în locul nostru. Este bine că mai avem puterea de a face lucruri gratuite. În oameni există extraordinare rezerve de candoare. Va trebui să le punem în valoare. Faptul că Gorunul Președintelui Ceaușescu se înalță în continuarea istoriei naționale este extraordinar. Și e bine că sîntem aici. Toate acestea pe care le facem într-o undeva într-o istorie nevăzută... Oricînd să ne amintim că dacă este frumos Ardealul și putem să-l privim în ochi, aceasta este și pentru că Iancu este aici. România

este întemeiată pe jertfele eroilor noștri. Să rugăm ploaia ca din cînd în cînd să tacă ca să plîngem noi pentru Iancu”.

La monumentul de la Mesteacă primul cîntec este „În țara moților noi am venit”. Apoi „Lancea lui Horea” — ca o scrisoare pe care mi se pare că eroul o mai poate primi. Această lecție de dragoste pentru eroii neamului e asistată de ploaia care rămîne aici cu eroii.

De dragul minerilor, la Petroșani

Localitatea: Petroșani, 24 martie 1984, ora 15, stadionul din localitate.

Număr de spectatori: 4.000.

Atmosfera: electrizantă.

Noutăți: Au revenit: Virgil Stratulat — 18 ani, elev, și Ioan Pușcaș — 27 de ani, inginer electromecanic minier. Au debutat: Florentin Budea — 27 de ani, lăcătuș, Ribana Șmiguleț — 16 ani, clasa a X-a B, Liceul industrial nr. 2 Lupeni, soții Trandafira Manuela Arnioni-Suciu și Alexandru Arnioni-Suciu, 45 de ani amîndoi, ea — casnică, el — electrician de mină, cu barbă stilizată, care cîntă o frumoasă compoziție a capului de familie, pe versuri proprii, căreia îi dau titlul pe loc: „Ruga daciilor”.

Calitatea spectacolului: minunată.

Aportul organizatorilor: excelent, la nivel județean.

Înainte de plecările din Deva, membrii trupei Incognito se autoexclud din cenaclu prin indisciplina și prin actele de vandalism comise în hotelul Deva de Hașiaș Anton, secundat din păcate de Ilie Adrian.

În drum spre Petroșani, prindem programul unu de radio. După un reportaj cu mineri și interviuri scurte, se transmite cîntecul „Minerii” al lui Vasile Șeicaru. E ca o recompensă pe care studioul de radio o oferă, fără să vrea, întregului cenaclu, făcîndu-și treburile de serviciu. Ascultăm cu emoție acest elogiu prin artă adus oamenilor din adîncuri spre care mergem să-i slujim prin cîntec pe stadionul din Petroșani. Începem cu „Iancu la Tebea” — această stemă muzicală a Cenaclului Flacăra. Apare deja, în tribună, un tricolor. E frig. Plouă. Începe vîntul. Tabela de marșaj arată ostentativ 2-0 între Jiul și F.C. Bihor. Spectacolul își continuă cursul cu sușuri și coborișuri. Cînd este anunțat Cristian Buică, tribuna izbucnește în „O șansă păcii”, așa cum se cîntă în triumf această piesă. Scena din lemne cioplite sumare, lăsate din secrete, e parcă un mijloc de codru rar în care, sub foi de cort cazone, cîntăm, ca într-o zi de armistițiu temporar, unor ostași ai păcii lumii. Tribuna izbucnește vîlvătaie în „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Continuăm cu „Trăiască România” reluată în clocot. Carmen Antal interpretează, împreună cu un cor uriaș, cîntecele de pace ale mentorului cenaclului. Un tînăr aduce un tricolor cu care acoperă masa de pe scenă. Cristian Nemuc și Costel Ionescu din echipa tehnică înfig steagul în fața scenei. „Lancea lui Horea” este alt moment de mare entuziasm. Mai notăm momentul splendid de poezie creat de A.P. care recită aici „Poetul vine-n Vale”. Vasile Șeicaru cîntă cu un succes enorm, aici între mineri și fii de mineri, „Minerii” — piesa pe care o ascultasem în autocar.

Împotriva ploii și a frigului, împotriva tuturor greutăților, sub zero grade, acești oameni minunați și trudiți își fac ei singuri un spectacol frumos, o mare bucurie de ore în șir, o zi luminată de cîntec și de spiritul tînăr, iar membrii Cenaclului, riscîndu-și vocile, slujesc toți cu credință această bucurie la care contribuie prin artă, probînd încă o dată menirea asumată a Cenaclului Flacăra, așa cum spune cîntecul-autoportret al acestuia „În serviciul dumneavoastră”.

Sub ploaie și sub soare, în județul Sibiu

Localități: Sibiu, 25 martie 1984, ora 14, Stadionul „Șoimii”; Medias, 25 martie, ora 15 și 50 de minute, stadionul din localitate; Cîsnădie, 28 martie ora 21, Casa de cultură și — concomitent — sala de festivități de la internatul Grupului școlar.

Număr de spectatori: 10.000 la Sibiu; 9.000 la Medias; 1.500 în total la Cîsnădie.

Atmosfera: de extraordinar entuziasm pe ambele stadioane, cu mențiunea că publicul din Medias a dorit și a reușit să se situeze la înălțimea publicului din capitalele de județ aflate în fruntea clasamentului de public pe stadioane al Cenaclului Flacăra.

Noutăți: Au debutat, la Sibiu: grupul folk SPERANȚA: Mihaela Tanu, Cristina Bența, Liliiana Păfan, Nicoleta Mărgineanu — 13 ani, clasa a VII-a C, Școala generală nr. 6 din Sibiu, și Cătălin Iordănescu — 14 ani, clasa a VIII-a A la aceeași școală, apoi Laura Lodromăneanu — 16 ani, clasa a X-a E, Liceul „Octavian

TOP GENERAL FLĂCĂRA

1. Vasile Șeicaru — „Anti-primăvara” — 3707
2. Totuși — „Totuși” — 3402
3. Andrei Păunescu — „Da da, da” — 3077
4. Carmen Antal — Cîntece de pace — 2904
5. Ștefan Hrușcă — „Un gînd de iarnă” și „Bieții lampagii” — 2027
7. Costas Caracostas — „Maria” — 2008
8. Flapo — „Linda” — 1418
9. Nica Zaharia — „Ioane, Ioane” — 1336
10. Sorina Hașgan — „Colindul Ard alului” — 1215

În continuare s-au situat: Vali Gereș, Poesis, Cristian Buică, Valeriu Penișoară, Trupa din Nord, Arpad Domokos, Ducu Bertzi, Vasi Serban, surorile Blaga, Viorica Bursuc, trupa Riff, Stela Bica-Ilea.

Cîștigătorii topurilor intermediare: Călan — PARTAJ cu „Partaj”; Brad — VASILE ȘEICARU cu „Antiprimăvara”; Sibiu — CARMEN ANTAL cu Cîntece de pace; Medias — TOTUȘI cu „Totuși”; Cîsnădie — ȘTEFAN HRUȘCA cu „Bieții lampagii”.

Goga”, grupul AUTOSTOP de la Liceul industrial nr.2 C.F.R. Sibiu: Eugen Pampu — 15 ani, clasa a IX-a A, Andrei Szakaes — 15 ani, clasa a IX-a B, Sorin Verzea, Tică Lăcătuș și Nicu Dolan — 17 ani, anul I profesională, după care au urmat, făcînd senzație și fiind luate în cenaclu, gemenetele Cornelia și Elena Blaga din Miercurea Sibiului, de 10 ani, eleve în clasa a IV-a (învățătoare, Felicia Nistor), Ana Negrea — 14 ani, clasa a VIII-a, Școala generală Selimbăr, Irina Imecs — 15 ani, clasa a IX-a D, Liceul „Octavian Goga”, Marcela Borbel — 15 ani, clasa a IX-a B, Liceul industrial „Independența” și Stela Bica-Ilea din Brașov (originară prin părinți și copilăria

trăită la bunici, aici aproape de Sibiu, din Porumbacu de Sus), o voce excepțională, care devine și ea, de azi, membră a Cenaclului Flacăra; la Medias a revenit grupul ieșean DIVERTIS și au debutat: grupul CANTON din Sibiu: Marcel Sabău — 20 de ani, lăcătuș mecanic, Marian Șuster — 19 ani, rectificator, Ioan Saschizan — 19 ani, lăcătuș, Dan Sirbu — 20 de ani, lăcătuș, apoi, din alte 30 de prezențe ascultate de A.P., Daniela Radu — 15 ani, și Mihaela Dăian — 16 ani, ambele în clasa a X-a F la Liceul „Axente Sever” din Medias, Simona Lăpădat — 17 ani, clasa a XI-a B, Liceul industrial nr. 2 Sighișoara (care insistă să urce pe scenă împotriva părerii lui A.P. și obține un mic eșec), Maria Filimon — 16 ani, clasa a X-a C, Liceul industrial nr. 1 Medias, grupul MEDIESENSIS: Ioan Cerchezan — 19 ani, lăcătuș, militar în trmren, Lucia Ianțuc — 20 de ani, laborantă, Camelia Zoltan — 20 de ani, muncitoare, Vasile Niță — 26 de ani, mecanic, Nicolae Benescu — 23 de ani, mecanic, trupa de rock RIFF: Florin Grigoras — 29 de ani, absolvent al Facultății de drept, Marian Hunuzache — 26 de ani, George Spătaș — 26 de ani și Nelu Ghelemen — 28 de ani, toți patru instrumentiști liber profesioniști. A revenit la Sibiu, în triumf, doctorul Vasile Iacob, cu piese de Nicolae Șuciu, un remarcabil compozitor sibiian, directorul Școlii populare de artă, nefiresc uitat sau trecut cu vederea la nivel cultural central.

Calitatea spectacolelor: foarte, foarte bună.

Aportul organizatorilor: extraordinar peste tot în județul Sibiu, unde în fruntea tuturor eforturilor și grijiilor s-a situat, neobosit, secretarul cu probleme de propagandă al Comitetului Județean Sibiu al U.T.C., Teodor Turcas, unul din cei mai competenți prieteni ai Cenaclului Flacăra dintre organizatorii de spectacole, căruia, la Medias, i s-a alăturat efortul primului secretar al Comitetului municipal U.T.C., Alexandru Cioară, și al directorului Clubului tineretului din localitate, Valeriu Pleșca, iar la Cîsnădie, acela al Virginiei Petculescu, secretar al Comitetului orașenesc U.T.C.

Spectacolul Sibiului este magnific. Publicul de aici urcă pe primul loc în clasamentul stadioanelor din România. Este un spectacol excepțional de la organizare pînă la participarea ultimului om, cum recunoaște, în final, chiar conducătorul cenaclului.

La Medias, adîmînd și scăzînd, întregul spectacol, cu o tribună clocotitoare ore în șir de entuziasm și tinerețe, obține nota maximă cu felicitări, orasul fiind unul din primele municipii care fără a fi capitală de județ se situează în rîndul marilor orase campioane de stadion ale Cenaclului Flacăra. La Cîsnădie, Ștefan Hrușcă lansează o nouă piesă, „Bieții lampagii” (versuri A.P.). Debuturi: Stela Conrad — 26 de ani, învățătoare și Corina Cristea — 16 ani, elevă. Iată și topul de la Medias.

La Cîsnădie, la ora 21 începe un spectacol care este în întregimea lui foarte frumos. Din respect și dragoste pentru tinerii săi prieteni, care nu încap în sala Casei de cultură, Cenaclu Flacăra oferă și un al doilea spectacol într-o sală de festivități de la internatul Grupului școlar (M.I.U.) Cîsnădie. Membrii cenaclului servesc pe rînd cele două scene. La școală, o atmosferă incendiară, divină, egalează, trebuie să recunoaștem, chiar atmosfera din sala Liceului pedagogic și a Liceului de științele naturii din Galați. Se cîntă cu instrumente simple, fără amplificare, dar se cîntă într-o vîlvătaie de suflet. Mai frumos decît la Cîsnădie a fost la Cîsnădie, la internat.

Tot la Cîsnădie a mai avut loc și o ședință de lucru a cenaclului.

DORIN GHERGHINESCU

PROGRAMUL CENACLULUI FLĂCĂRA

Cenaclu Flacăra va fi prezent vineri 30 martie ora 16 la Arenele „Traian” din Rm. Vilcea.

Întrucît organizatorii locali din județul Dolj ne-au anunțat că nu ne pot primi, am propus prietenilor din județul Olt organizarea unui spectacol în ziua de sîmbătă 31 martie a.c. ora 18.

Luni 2 aprilie ora 18 Cenaclu va fi prezent în Sala sporturilor din Pitești. Sîmbătă 7 aprilie ora 18, Stadionul Republicii din București.

Flacăra. Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30; audiențe — 25 58); PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu — 25 66); PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Niță — 14 57); PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanitoaia, Oprea Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28); PROBLEMELE REVISTEI (Dorin Gherghinescu, Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristoche — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU